The John Carter Brown Library

PURCHASED WITH THE ASSISTANCE OF
A DONATION FROM

Erlenmeyer Fund

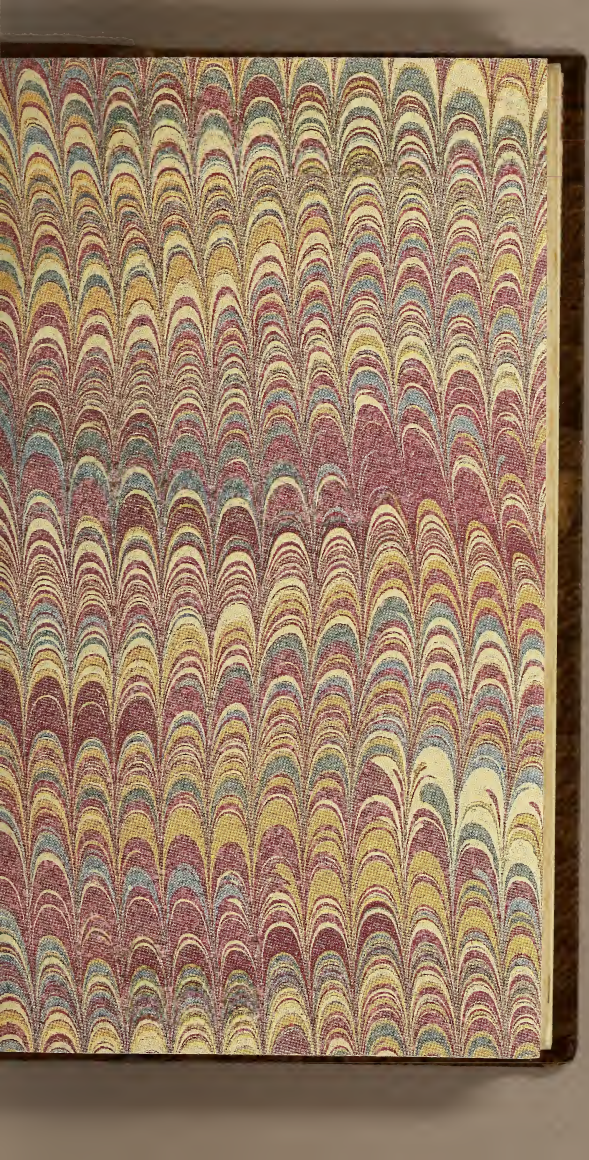

IHS
Undeni
Græcenses Aca-
demici
Suo Sanguine
Purpurati

RPJCB

UNDENI GRÆCENSES
ACADEMICI
SUO SANGUINE
PURPURATI,
Reverendißimis, Admodum Reverendis, Religioſis, Illuſtriſſimis, Perilluſtribus, Nobilibus, Excellentibus ac Clariſſimis
DOMINIS, DOMINIS
SS. THEOLOGIÆ
DOCTORIBUS
Oblati,
Dum per
A.R.P. MICHAELEM
BONBARDI, è Soc. Jesu,
SS. Theologiæ Doctorem, ejusdémque in Alma, ac Celeberrima Universitate Græcensi Professorem Ordinarium, nec non Inclytæ Facultatis Theologicæ
DECANUM SPECTABILEM
In Aulica, & Academica ejusdem Societatis Divi Ægydij Basilica
Supremâ hac laureâ exornarentur
Anno M. DCC. XXVII. Menſe Augusto die

GRÆCII, ex Typographia Widmanſtadiana.

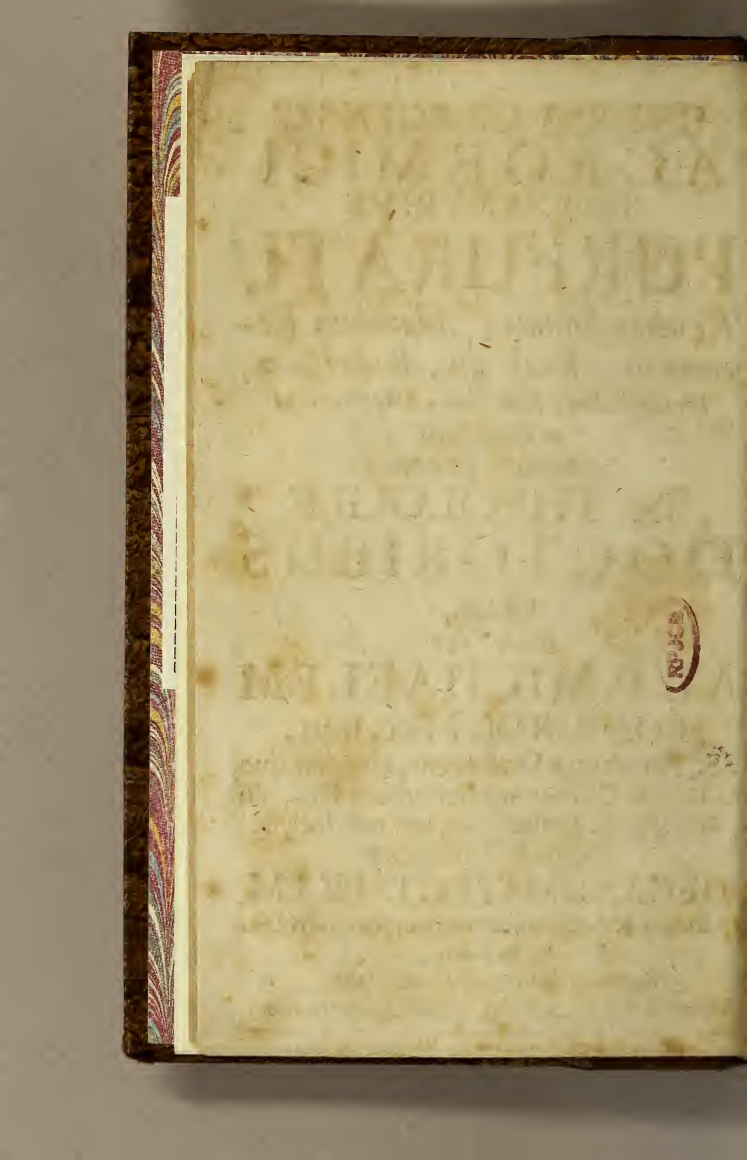

NOMINA
Dominorum, Dominorum
SS. THEOLOGIÆ
DOCTORUM.
Ordine quô publicè pro ſuprema hac laurea diſputârunt.

ADmodum Rev. Illuſtriſſimus, Excellens, ac Clariſſimus D. JOANNES FERDINANDUS L. B. à NEUHAUS, Carniolus Scharffenbergenſis, AA. LL. & Phil. Magiſter, SS. Theol. Doctor, Beneficiatus Kirchpergæ ad Rabam, olim ex Archi-Ducali S. J. Convict. Collegio Alumnus Gyrienſis.

Adm. Rev. Nobilis, Excellens, ac Clariſſ. D. ANTONIUS JOSEPHUS GAUSTER, Styrus Ilzenſis, AA. LL. & Philoſ. Magiſter, SS. Theol. Doctor, Celſiſſimi ac Rever. S. R. I. Principis, Epiſcopi Seccov. per utrámque Styriam, & diſtrictum Neoſtadienſem Vicarij Generalis Conſiliarius Conſiſtorialis, Illuſtriſſ. ac Rev. Archi-Diaconi Strasgangenſis Cooperator, & Vicarius curatus ad S. Thomam in Premſtetten, olim Cæſ. Ferdin. Alumnus.

Adm. Rev. Relig. Excellens, ac Clariſſimus D. Ferdinandus Michael Bayr, Collegiatæ Eccleſiæ ad D. Catharinam in Stainz, Ord. S. Auguſt. Canonicus Capitularis AA. LL. & Philoſ. Mag. SS. Theol. Doctor.

Adm. Rev. Relig. Excellens, ac Clariſſ. D. Georgius Josephus Maistern, Colleg. Eccl. ad S. Vitum in Pöllau, Ord. S. Auguſt. Canon. Regul. AA. LL. & Philoſ. Magiſter, SS. Theol. Doctor.

Adm. Rev. Relig. Excellens ac Clariſſ. D. Mathias Ferdinandus Gauster, Cathedralis Eccleſiæ, & exemptæ Canoniæ Seccovienſ. Ord. S. Auguſt. Canonicus Capitularis, AA. LL. & Philoſoph. Magiſter, SS. Theologiæ Doctor.

Adm. Rev. Nobilis Excellens, ac Clariſſim. D. Bartholomæus Schmuz, Carniolus Vipacenſis, AA. LL. & Philoſoph. Magiſter, SS. Theologiæ Doctor, Celſiſſimi ac Reverendiſſ. S. R. I. Principis, & Epiſcopi Lavantini Conſiſtorialis, & Capellanus Aulicus, olim ex Archi-Ducali S. J. Convict. Colleg. Alumnus Gyrienſis.

Rdmus Perillustris, Excellens, ac Clariſſim. D. Georgius Wolfgangus Chiolich, Dalmata Patritius Segnienſis, Cathedralis Eccleſiæ ibidem Canonicus, ejusdémque diæceſeos Vicarius Generalis, Proto-Notarius Apoſtolicus, AA. LL. & Philoſoph. Mag. SS. Theol. Doctor.

Reve-

Reverendissimi, Admodum Re-
verendi, Religiosi, Illustrissimi, Perillu-
stres, Nobiles, Excellentes, ac Clarissimi,
Domini, Domini
DOCTORES THEOLOGI.

Quantùm Vobis Doctores Theologi *gratulari nos oporteat, nisi in ipso meridie cæcutiamus, ignorare non possumus. Quorsum enim insolita lucis hodiernæ festivitas; loci, in quo consistitis, augusta Majestas; Sapientissimorum æquè, ac nobilissimorum Virorum corona; totius denique Academici populi concursus, atque frequentia? Majus profectò aliquid, quàm vulgarem gloriam hæc spectant: quin eo vos potiùs honore à Theologia insignitos declarant, quò neque majorem impertiri sapientia, nec literarius cuigil ambire queat, ac concupiscere. Neque aliter decuit, posteaquam summa humanæ, Divinæque scientiæ arcana didicistis. Equidem plures ad puram aspirârunt; ast Vobis duntaxat, Vestrique similibus obtingere debuit. Ut enim summum ejusmodi doctrinæ testimonium, cui Sacri etiam Conciliorum canones honoris plurimùm deferunt, haud temere, frequentérque exhibendum; ita bene meritis, ut sacratiore in senatu majori cum ponderе dicant Sententiam, ne differendum quidem. Atque hoc illud est, de quo Vobis gratulamur* Doctores Theologi; *illud inquam, cujus spe labores plurimos exhausistis; tædia superâstis; pericu-*

la subiistis. Quanquam & nos tam insignis honoris Vestri partem non modicam delibamus. Vestris adhuc laudibus Aula personat Academica; recenti sunt in memoria, quæ edidistis, facinora; Votum fuit Communæ, ut tantum Vobis decus aliquando obtingeret. Quare, ut quem animis hactenus fovebamus affectum, palam quoque testaremur, Xenium unà ad isthoc honoris pegma attulimus, quod nostro quidem judicio Doctores *deceret* Theologos. *Et confidimus, non dissplicituram; quippe de penu depromptum domestico, ac, prope dixerim, de Vobis ipsis confectum. Heroica Undenorum Græcensis Academiæ pugilum gesta, & glorioso de superstitione, atque hæresi triumphos hinc depinximus, inde descripsimus. Inspicite, si lubet, Majores Vestros, & dum præclara illorum facta miramini, quales ipsi olim futuri sitis, velut ex idæa cognoscite. Vestram illi præcesserunt ætatem; Vos labores, Zelúmque Apostolicum; fortitudinem, & invictam animi constantiam; omnem denique eorundem virtutem, ac gloriam paribus ausis exæquate. Habeant posteri, quod in Vobis suspiciant; nec ulteriorem in ætatem reflectant oculos, dum propiores occurrunt, in quos intueantur; quorum glorioso insistant vestigiis. Hæc dum sincero vobis animo non tam auguramur, quàm præsagimus, Vestris nos unà obsequiis in perpetuum* Addicimus

Honoris Vestri

Studiosissimi Græcenses
Theologi.

Ad Lectorem.

MOs fuit Majorum, ut illustriores Græcensis Nostræ Academiæ Alumnos, qui se lasu temporis, togâ vel sagô; Mitris, aut Sceptris nclytos præstiterunt; summis continuò honobus sive ab erudito calamo, sive à solerti peniillo petitis ornandos susciperent. Exemplum tud pro lege habuimus; & quoniam reliquos annalibus reperimus Undenos, qui toleratis victa fortitudine acerbissimis cruciatibus, fuque pro Deo, ac fide orthodoxa Sanguine marcescibilem sibi Martyrij lauream; reipuicæ verò Christianæ, atque inprimis Univertati nostræ gloriam peperêre immortalem, ad narranda eorundem præclarè gesta animum djecimus. Ast prævie duo te monitum volus *benevole lector*, quòd non alium secuti sius ordinem, quam annorum, in quos glooſi agones inciderunt; scribendi deinde gus studiosè delegerimus obvium, ac familiare, nullus non foret, qui, dum per otium liberet, tra fastidium omne, ac molestiam, mox perperet, quæ tractarentur. Itaque boni conle hoc nostrum studium, ac Vale.

Protestatio.

Uxta decretum glorioſæ memoriæ Urbani VIII. & Sanctæ Romanæ Universalis Inquisitionis protestamur, nos ud alio sensu, quidquid in hoc libro continetur, accipe, aut ab ullo accipi velle, quàm, quô ea solent, quæ manâ tantùm authoritate nituntur, subjiciendo omnia, ingula judicio sanctæ sedis Apostolicæ, cujus nos obentissimos filios profitemur.

QUÆ-

QUÆSTIONES
IN
ACTU DECISÆ.

I. Ex illo ad Ephes. 4. *Et ipse dedi quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in ædificationem Corporis Christi: quod est Ecclesia*, inquit S. Aug. L. 22. de Civ. Dei c. 17.

Quæritur: An ad fundandam & augendam Christi Ecclesiam plus contulerit Sanguis Martyrum, an doctrina Confessorum?

II. Ex illo Eccl. 9. *Sunt Justi atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit? Sed omnia in futurum servantur incerta.*

Quæritur: Annon Justis occasio & stimulus ad augenda sibi merita foret, si Deus ipsis revelaret: quòd sint in gratia confirmati?

P. JO

P. JOANNES OGILBEUS S. J.

Scotus,

Glaſguæ in odium Fidei ſuſpendio necatus Anno 1615.

QUos inter purpuratas pro Eccleſia Dei Victimas, quemadmodum piè credimus, in Cœlis numerat Univerſitas Græcenſis, principem ſibi locum

A ven-

vendicat P. Joannes Ogilbeus nobiliſſimo inter Scotos ſanguine oriundus, quem tamen ipſe rectè factorum gloriâ, & exantlatis pro orthodoxa Fide laboribus longè reddidit illuſtriorem. Et licèt Joannem, tanquam primitiam frugem, tenero amore Parentes optimi complecterentur, perquàm opportunè tamen accidit; ut non modò paterna domo, verùm etiam univerſa Scotiâ extorris in Belgium manſuetioribus literis operam daturus digrederetur. Quò cùm emenſo feliciter itinere pertigiſſet, in ſuæ gentis domicilium receptus, latini ſermonis fundamenta, operosâ non minus, ac laudabili induſtriâ perdidicit. Poſtulavera jam tum Ogilbeus Societatis Jesu hominibus adnumerari, neque deerat ampla ingenij capacitas cum religioſa vitæ probitate conjuncta quæ ſpem ei ſanè magnam fecerant, fore, ut voti ſui haud multo pòſt tempore compos efficeretur. Et verò aſſecutus eſt, quod ardenti deſiderio antehac optaverat Joannes, dum Annô Salutis noſtræ ſupra M. D. nonageſimo ſeptimô Societatis Jesu Religioſis eſt adſcriptus. Exactô magna cum laude religioſæ vitæ Tyrocinio è Belgio ad Græcenſem Academiam appulit; juſſus, priusquàm Ariſtotelis placita decurreret, prima Romanæ linguæ elementa teneræ juventuti explanare. Aderat intereà tempus, quô ſe ſe arctiori religioſorum votorum nexu Deo, ac Societati noſtræ adſtringeret, qui

in re id præ cæteris memoriâ dignum habuit: quod eadem die, viceſima ſexta Decembris erat Anni 1601. ſereniſſimus Ferdinandus, Auguſtiſſimus poſtea Romanorum Imperator, hoſpes in Cœna noſter eſſe dignatus ſit, delatísque ex Aula dapibus, reliquos ſecum Principes adduxerit fauſtiſſima quæque Joanni pro innata Domui Auſtriacæ benevolentia precatus. Sed magis longè poſterorum memoriâ eum dignum effecit mors invictiſſima, cujus ſeriem paulò uberius enarrandam nunc aggredimur.

Poſteaquam igitur ætatem teneram erudiiſſet, ſeverioribus diſciplinis ex aſſe perdiſcendis eſt admotus. Haud facilè dictu, quanta contentione, quantóve ſtudio non modò in Ariſtotelis placita, verùm etiam in graviſſima Theologiæ arcana incubuerit. Et tulit laboris ſui fructum longè uberrimum, eâ enim ſcientiarum ſuppellectili ingenium ſuum, quod vivax alioquin, ac peracre à natura ſortitus erat, Joannes imbuerat, quæ olim copioſam meſſem in Eccleſiæ Catholicæ emolumentum, & victrices laureas inter exquiſitam tortorum immanitatem eſſet illatura. Cùm verò Ogilbeus inſigni præterea virtutum prærogativâ, exactâ in majores obſervantiâ, profundâ animi demiſſione, religioſâ in D. Cœlites pietate, ardenti denique animarum ad Deum adducendarum ſtudiô apprimè eſſet conſpicuus, factâ à ſuperioribus veniâ, quod in votis unicè habebat, impetravit; ut

sibi in Scotiam, popularibus suis, qui inter latebras Christianam fidem sequebantur, quâ verbô, quâ exemplô opem laturo, revertere licuerit. Sed obstitêre aliquandiu laudabili P. Joannis desiderio, conjurati in supremum Christi Vicarium unà ac Deum, Rex ipse cum Proceribus. Regnum enim per excubitores adeo arctè obseratum tenebatur, ut vix ulla illabendi via suppetere videretur. Non tamen hìc animô destitutus est P. Ogilbeus, sed, quâ erat sagaci industriâ, tandem effecit, ut Octobri mense Anni M.DC.XIV. Glasguam in natale solum penetraret. Erant optati hujus ingressûs occasio quinque nobilissimi Viri, qui hæretica luedeturpati, sibi jam pridem Catholici Sacerdotis copiam fieri postulabant, cujus doctrinâ recèns imbuti, denuò Ecclesiæ Romanæ gremio adscriberentur. Nemini ea res grata magis accidere poterat, ac Patri Joanni Ogilbeo; siquidem spem inde conceperat, fore, ut modicô temporis spatiô complures animas rejectô hetorodoxorum venenô catholicæ fidei restitueret. Et eveniset procul dubio, quod piè ominabatur Joannes, nisi ex dicto nobilium virorum quinario unus quispiam genere quidem reliquis illustrior, sed magis longè callidis fallendi artibus insignis, spem omnem momentô temporis succidisset.

Vix altera ab adventu die ad aras operari cœperat Ogilbeus, cùm callidissimus proditor rem

omnem

omnem ſummo prætoriæ rei Præfecto exponit, & Ogilbeum, quòd in Scotiam ſubdolè penetraverit, quòd ſectæ Pontificiæ, & quidem Societatis Jesu Miniſtellus eſſet, læſæ Majeſtatis reum ſacrilega voce denunciat. P. Joannes conſiliorum, quæ in ſui exitium cudebantur, prorſus ignarus, nihílque ferale metuens, temous, quó hominem Verſipellem orthodoxæ Fidei capitibus imbuendum ſuſciperet, horam oſt meridiem quartam indixerat, quam ubi, in oro cum Prætoris filio inambulans, ſolicitè perit, adeſt unus ex Archi-Epiſcopi famiiaribus, vir domi nobilis, & viribus corporis ollens, acceptóque à nefario Proditore ſigno, atrem Joannem ad Milordum herum ſuum inſere jubet. Ogilbeus evocari ſe ad vice-conitem Proditoris nepotem ratus, eum ſiquiem in locum condixerant, morem ſe perluenter geſturum recepit, jámque unà abibant, ùm Prætoris inſtat filius, átque in domum rius ſuam ut P. diverteret, ſimulatô animô eniè petit. Contendunt utrímque officiô, cùm erò litem interea componeret Ogilbeus, tum, atô veluti perfidiæ ſignô ſit repentè civium, ctorúmque concurſus. Primam eis curam gilbei gladius faceſſebat, degebat ſiquidem, on pro Societatis noſtræ, ſed patriæ illius moveſtitus, quem ubi per ſummam injuriam è lare diripuiſſent, tunc demum pleno impetu in atrem Joannem involare, pilæ inſtar omnem

in partem agitare, in terram prosternere, prostratum crinibus vellicare, nihil denique eorum, quæ ad summam ignominiam facere possent, omittere. Ipse interim attonito similis, quid sibi isthæc ludibria velint, menténe lapsi essent? scisscitatur, alios inter se contentionem miscuisse, se ab omni diffidio penitus esse immunem. Verùm aërem verberâsse visa sunt Ogilbei verba. Quid multis? impetu confluentis populi in sublime tollitur, humerísque undantis populi in Prætoris ædes deportatur, cúmque, ut fieri amat, perduellium quispiam Ogilbeo pallium surripuisset, negavit se, vel lato ungue locô moturum absque pallio, obtrusêre quidem adstantium pleríque suum, at ille suum, non alienum exigebat; eáque petentis fuit constantia, ut veste demum sua potiretur. Inde P. Ogilbeus, Vir ab omni prorsus formidine alienus, sceleratam furentis populi barbariem acri sermone perstringens, clarè spopondit, fore, ut in totum olim terrarum orbem dimanaret: quàm sævô, quámque ab omni humanitate alienô modô hominem ab omni sceleris suspicione immunem, nemini gravem, insuper habito juris ordine, nec auditum, nec damnatum tractâssent. Hæc dum in foro aguntur, sinistra fama ex adversa urbis parte ad Pseudo-Episcopi aures allabitur: cædes in foro passim grassari, jam, quos ipse paulò ante eô miserat, vitâ exturbatos esse, furentis populi

puli clamoribus, ſtrepitu, & armis pleraque urbis compita inundare. Perterritus iſthoc nunciô Epiſcopus, evocatis, qui fortè ad ſe inviſerant, nobilibus, manúque militari ſtipatus in forum progreditur, cúmque pacata reperiſſet omnia, intellexiſſétque Ogilbeum in Prætoris, eô die ad id munus delecti, domum abreptum eſſe, tametſi jam nox ingruiſſet, illicò ad Prætoris ædes advolat. Ingreſſus Patrem Ogilbeum, parietem inter, ac menſam deliteſcentem, ad ſe evocat, propiúsque accedenti, excuſſam alapam infringit ſceleratè oggerens: iret jam, ac in urbe reformata, ut ajebat, denuò ad aras operaretur. Magnô ad hæc animô Ogilbeus: *ùt carnifex*, inquit, *non ùt Epiſcopus agis me cædendo.* Tum enim verò habitâ veluti veniâ alapæ in ejus caput undique depluunt, barbam evellunt, ſanguinariè adeò ſacerdotis faciem unguib⁹ dilacerant, ut ſævâ hac carnificinâ motus Comes Flemingus authoritate, & manu interpoſita cohibuerit immanitatem. Atque hoc exordium erat crudeliſſimæ Scenæ, in qua ad mortem usque invictiſſimus perſtitit Ogilbeus. Vix ſibi ab importunitate plagarum, quæ venerandum illius vultum fœdum in modum deturpabant, tantiſper redditus videbatur, imperant, ut ſuis ſe veſtibus ultrò ſpoliet, quod, dum virium laſſitudine prohibitus, aliquantò ſegniùs exequitur, complures in eum nebulones, veluti harpyiæ, involant, ligaminum nexus dila-

cerant, absque ordine, & mora, vi omnia abripiunt. Credibile non est, quàm omni supplicio gravior hæc res acciderit integerrimo Ogilbeo. Stabat nimirum inter sceleratissimos lictores nuda innocentia; inter plebem in omnem licentiam penitus effusam pietas; inter projectæ verecundiæ nebulones puritas angelica. Sed neque hìc deerat Patri Joanni bene gerendorum copia: verbis enim adeò severis dissolutam eorum audaciam increpuit, ut vel ipsis lictoribus, qui antehac verecundari posse non credebantur, ruborem demùm salutarem excusserit. Post hæc ad spolia digressi librum imprimis divini Officij cum sacris reliquiis, sigillum, literas, sacram suppellectilem, ipsum denique, quem in hospitio sumptibus suis alebat, equum diripiunt, auri, & argenti, quod sitiebant maximè, apud pauperem Ogilbeum vix quidpiam nacti. Hinc ad minas denuò processerunt, jurejurando asseverantes, extrema quæque supplicia in illum haud multo pòst tempore esse intentanda. Subridens ad hæc Ogilbeus; ne responsô quidem indomitam eorum rabiem dignabatur, cúmque verbis haud obscuris cippum ei denunciarent, tum ille non modo non formidare, verum etiam ultrò provocare supplicia: *En! coram adsto*, ajebat impavidus, *proferte, si lubet, feralem machinam, hæc vitam quidem meam à corpore, non verò animum à concepto catholicæ Religionis amore divellet.* Per-

cul-

ılit hæc loquentis libertas adeò Cuſtodem
ırceris; ut ſtupore attonitus exclamaverit:
ɛus! næ tu novus homo es, qui tuum ipſe
ıpplicium urges, cùm vinctis omnibus in hanc
ſque diem ſolemne fuerit, illud deprecari.
gilbeus verò: rectè, inquit, illi quidem ſup-
ıcia deprecantur, quos cauſæ ſuæ, aut pudor,
ıt pœnitentia tenet, quíque pro merito plecti
etuunt, ego autem, qui cauſæ meæ juſtitiâ
ɔnfiſus ab omni prorſus ſceleris ſuſpicione ab-
m, uberem potius inter ſupplicia lætandi ma-
riem nanciſcar. Noctem integram ludibriis
iſta carnificina tenuit, tùm ſub ipſam ſequen-
ɛ diei auroram in Epiſcopalem aulam dedu-
ɛur. Aderant ibidem præter binos è ſenatu
gio lectiſſimi Proceres, cum non minori Mi-
ſtellorum ſuorum numero. Siſtitur illico in
rum medium Ogilbeus, & quamvis inſolenti
tius noctis exagitatione vix oſſibus hæreret,
ılta tamen de æquivocationibus in jureju-
ndo, déque reſervatione mentis diſceptare
coactus; id, quod tam perſpicacis ingenij
cilitate præſtitit, ut fractâ demum perditiſſi-
ɔrum Rabularum garrulitate, vel ab ipſis hete-
doxis præclaræ eruditionis, ac Doctrinæ lau-
m extorqueret. Porro diſceptationis totius
iem ad pauca quædam capita reducam.
Sciſcitabantur cumprimìs ex Patre Joanne:
ɛtne illuſtri inter Scotos ſanguine oriundus?
ɔ nomine compellandus? quinam? aut ubi

gentium ij, qui tacita in Rempublicam consil
molirentur? quoties insuper habitô edictô r
giô incruentam ad aras hostiam litâsset? A
Regem Jacobum legitima, non modo in prot
nos, verùm etiam Ecclesiasticos Ordines pot
state pollere agnoscat? & sexcenta ejusmod
Ad singula nervosè Ogilbeus. Et nascendi qu
dem conditionem ab illustri sanguine consp
cuam inter Scotos sibi obtigisse. Nomen si
um ab omni crimine alienum esse; quod si ver
in persona delicti quidpiam notâssent, id cor
svetô pro tribunali testimoniô comprobaren
Tacitorum, quæ in Rempublicam molirentu
consiliorum neque in se, minùs in aliis consc
entiam ullam habere, imo, quàm quod certis
mum sibi persuadeant, nunquam non se fuis
eorum, quæ ad Reipublicæ emolumentum f
cere possent, studiosissimum. Ad aras nu
operatus sit, si tamen id criminis umbram pra
ferret, non jurejurando, sed testibus esse con
probandum, quos ubi in medium adduxisse
fore, ut eodem testimonio Sacerdos Cathol
cus agnosceretur; neque legitimo in foro se s
per Ecclesiastico munere interrogari, judices
essent non in sacrificia illis, sed crimina esse i
vestigandum. Jacobum Regem summâ qu
dem in profanam Rempublicam, at, ne minim
quidem in Ecclesiasticam potestate pollere
Acriter respondentis libertas cæcorum rab
hominum animos momordit; quæstionib
ig

tur insistendum rati, tumultuario clamore
ærunt: Cur in Scotiam penetraverit, ibi-
mque absque obtenta per Regem, aut ullum
otiæ Episcopum jurisdictione munia Ecclesiæ
ire ausus sit? & postquam complura alia de
ntificia in Reges potestate, déque conspira-
ne pulveraria, quam Jesuitas, ac Papistas
nnes firmâ sententiâ tueri fabulabantur, de-
mâssent, Ogilbeus more suo dilucidè ad sin.
la quæsita respondere est exorsus: Adven-
s sui in Scotiam causam haud aliam esse, quàm
od firmiter apud animum suum constituerit:
tirpatâ, quoad posset, hæresi, afflictæ in re
tholica Patriæ opem ferre, neque esse, cur ad
muneris à Rege, aut pseudo-Episcopo ullo
cultas peteretur, utpote ex quibus universi,
à cum Rege, ne minimâ quidem notâ à laico
ovis differrent, Romanæ Ecclesiæ oves non
eri cuipiam, ac Divo Apostolorum Principi,
ísque Vicariis esse commissas, ut proinde,
i in earum emolumentum strenuè adlabora-
statuisset, eum non ab alio aliquo, ac Apo-
lica Romana sede jus petere oportere, atque
nc suam esse in animarum subsidium jurisdic-
nem, quam per omnes retro Pontifices ad
ristum usque recensere sit paratus, tantúm-
e abesse, ut hoc asseruisse, quemadmodum
piè garriebant, crimen sit læsæ Majestatis,
priúsquam aliud sentiret ipse, ac loqueretur,
trocissima quæque suppliciorum genera, quin

mor-

mortem ipsam lubens esset subiturus. Supr
mum Christi in terris Vicarium in omnes omn
no veræ Ecclesiæ filios potestatem à Deo acc
pisse, neque futurum unquam, ut fidelem E
clesiasticæ libertatis propugnatorem collatô
subditos imperiô exuat; quod si verò in nefa
am hæresim præceps abriperetur, multorum
doctrinâ æquè, ac pietate insignium virorum e
se opinionem: hunc talem, tamquam perd
tum, & Deo optimo rebellem, posse regiâ pot
state spoliari, quod autem Ogilbei super ha
re sententiam attineret, fore, ut tunc tempo
ris opinionem suam depromat, quando Papa
inter, ac Reges Judex publicis tabulis constitue
retur. Conspirationem pulverariam Universi
Ecclesiæ, ac præprimis Jesuitis omnibus ade
exosam esse, ut eam non verbis modo severiss
mis, verùm etiam editis in lucem libris apu
omnes populos cane pejus & angue aversentu
erupisse quidem hanc, sed id paucorum dunta
xat ex aula nobilium flagitiô factum esse. Verùm
subjungit Ogilbeus, vestra illa die decima septi
ma Septemb. scelerate inita conjuratio, quô tu
multu, quâ perduellium rabie grassabatur? me
moriámne diei illius adhuc habetis, quo ingent
armatorum manu Senatum unà ac Majestatem
Regiam in Prætorio, ne suspicione quidem tan
ti sceleris præmunitos, è vivis exturbare statui
stis? Bis mille hodiedum Edimburgi numera
bo, qui perduellia eo die arma tulerunt. Et

qui

is in tam enormi flagitio, tam proditoria
nſpiratione ad claſſicum cecinit? Nonne tres
m veſtro Achille Roberto Bruſio Prædican-
s? Proferte, ſiquidem viri eſtis, vel umbram
ntæ perfidiæ in Jeſuitas, & eos non modò læ-
Majeſtatis publicè reos, verùm etiam carce-
, furcâ, rogô, ſæviſſimísque cruciatibus di-
os lubens, volénsque confitebor. Hæc ille,
cademico olim Græcenſi digna oratione. So-
cô poſthæc conciliabulô tempus jam in viceſi-
am ſextam horam vergebat, ex quo edulij
quidquam deguſtâſſet Ogilbeus, & licèt ob
hementem cùm ſui, tum Eccleſiæ defenſio-
m tantiſper incaluiſſet, febris tamen, quâ la-
rare cæperat, eidem algorem excuſſit; unde
ctum, ut ad focum, dum vis morbi remitte-
t, propiùs accedere juberetur. Sed & ibi
rdita nebulonis cujusdam protervia P. Joan-
m divexabat. E Scotia, quæ in borealem
agam deſinit, oriundus ille erat inter Epiſco-
lis aulæ famulos ultimam ſtationem nactus;
concive igitur penè ſuo, nequam, perjurus,
endax papiſta compellatur, quin ſpopondit
effecturum, ut ne diu illuſtre Ogilbeorum
omen infami Jeſuitarum labe fædaretur, & niſi
rorum nobilium, qui aderant, aulæque Epi-
opalis reverentiâ duceretur, fore, ut eum vi-
m in ardentem focum præcipitem ageret.
ſu crudelem hominis abjecti inſaniam excepit
gilbeus: *Natu*, inquit, *nunc quidem rem fece-*

rit

rù omnium gratissimam, dum frigore penè ela gueo. Vide tamen sis, neu collectos ex busto m cineres ac carbones dispergas, ut ne malè fæda Domûs repurgandæ labor in te recidat. Et fe gratiosus loquendi lepor, ut ponè adstant famulum largo risu exciperent, cúmque,que paulo ante infensissimum sibi habuerat, nequi quam posthac mutire ausum,penè in amicis n meraverit. Vixdum hunc infimæ sortis h muncionem tantisper ad officium erudier Ogilbeus, nova in ipsum mendacia ab Urb Consule procuduntur. Asseverabat is, Patre Joannem splendido Ogilbeorum vocabu omnibus hactenus imposuisse; eum non Og beum, sed de civibus aliquem esse Stuartam n mine; atque ut apertam calumniam veri col re illineret, jurejurando affirmat ejus Matre in urbe adhuc superstitem vivere. Nec d erant, qui sceleratum Consulis perjurium tes moniô suô firmabant cives aliquot, & fide habitura fuisset fabula, nisi conficta mater d altero adducta calumniam impudentis Consul detexisset, apertéque hominem hunc nequ quam à se progenitum, fuisset contestata. T nebris intereà obvolvebatur dies, & suum carcerem rursus compingitur Ogilbeus, útqu spes omnis fugæ præcideretur, oblongô duce tarum & amplius librarum ferrô perticæ in m dum ductô duobus annulis crudelè innectitu ut ne jacere quidem nudâ super humo ad con

mod

ditatem posset. Vix virium suarum lassi-
inem misera hac quiete tantisper curave-
; ecce ferales literæ Londinô redeunt, qui-
immani ocrearum ferratarum supplicio
queri jubetur, ut non modo loca, verum
m eorum, qui in Ecclesia Catholica firmi
sisterent, nomina quàm exactissimè prodat.
verò erant minæ crudeli profusione sangui-
armatæ, decem siquidem & quatuor fideles
lesiæ Filij, qui eadem cum P. Joanne captivi-
tenebantur, partim suspendiô, partim rotâ
nnabantur. Atque in votis habuisset facer Mi-
eadem internecione cum grege suo occum-
e, nisi Deus optimus Ogilbeum, majoribus
Ecclesia Catholica ferendis parem, ad at-
ciora quóque supplicia reservâsset. Literæ,
e Londinô nuper afferebantur, locum ex-
iundæ, Patris Joannis constantiæ Edimbur-
n designabant. Glasguâ igitur dum abeun-
n esset, cogitari non potest, quæ perditissi-
rum hominum insania, quàm enormes ca-
niæ, quanta ludibriorum asperitas eundem
comitata. Verùm levi aure hæc transiliens
ilbei animus, non modò insanientis populi
nentiam compescuit, verùm etiam feliciter
cit, ut tantam, quæ supra hominem esset,
stantiam plurimi omnes mirarentur. Edim-
gum ubi pervenit, non jam ferratis ocrea-
n aculeis, sed blanditiis propositisque largè
nerib⁹ agendum sibi statuerunt Judices, nam

in

in Episcopi ædes evocato optima quæque p
licentur, si modo eorum nomina, quos in Re
publicam conjurâsse putabant, & consilia pa
deret, imo si in animum ipse induceret ejur
religione Catholica hæresim sequi, fore, ut Pr
positurâ bene pingui, cum nobili matrimon
donisque regiis frueretur. Sed surdo ceci
runt, factóque comprobavit se néque blan
tiis, néque minis à proposito dimoveri po
Aderat jam dies, quô se se senatui sistere jub
batur, cúmque eadem fere, quæ pro Glasgu
si tribunali interrogaretur, iisdem penè respo
sis scisitantium conatus infregit, sed immani
ri longè, ac ibi evenru; siquidem in rabiem a
Judices, super ipso, quô virum integerrimu
excruciarent, supplicio consilium iniêru
Præ reliquis unum aliquod ad oculum quid
haud immite, ad eum tamen, quem sibi præ
gebant finem, perquàm opportunum videbat
protracta nimirum in complures dies vigila
necessitas; existimabant enim fore, ut univ
sa conspirationis series, quæ ab homine sibi b
ne constante non posset, facili negotiô ab om
sensuum, animíque vigore penitus destitu
suíque impote intelligatur. Initium igitur cr
deli vigiliæ datum, & quidem intempera
ter adeò, ut in nonum diem adjectis to
dem noctibus sævâ morâ perduratet. Néq
deerant acuti styli, aciculæ & id genus gra
pungentia instrumenta, quorum vellication

omn

nnem quietis ſpem ſurripiebant. Fuit dolo-
iſthæc laniena præ reliquis digna, ut in uni-
rſam Scotiam vulgaretur plurimis non ſine
ta indignatione miſeras Ogilbei vices dolen-
us. Aſt graviùs longè P. Joannis animo ac-
lêre promiſcua Senatûs æquè, ac nobilium
orum monita, quibus continuò hortaban-
, ut tandem regiæ voluntati morem gerat,
nfamia eorum Catholicorum nomina, quos
Scotia delitescere nôſſet, benigna faſſione re-
nſeat, futurum aliàs, ut gravioribus longè
pliciis objiceretur, néque deſtiturum priùs
natum regium, quàm caput ejus è corpore,
viſſimis vulneribus necato, avulſum ad por-
n urbis, quæ orientem reſpicit, in pertinaciæ
emplum publicè ſuſpendatur. Tametſi au-
n Ogilbeus ob enormem vigiliæ diuturnita-
n adeo à ſe alienus eſſet, ut ne vix eorum, quæ
dò dixiſſet, egiſſétve, nec qua in urbe, quó-
loco conſiſteret, memoriam habuerit, pro
ata tamen animi magnitudine in hæc verba
pondit: Siccine egregij Carnifices! eóne
mentiæ prolapſi eſtis, ut à me nomina eorum,
vitam integerrimam, & ab omni ſeditionis
brâ immunem vivunt, furori veſtro dilani-
da objici poſtuletis? haud erit hoc, ſi ſupe-
placet, in æternum. Vos pro hæretica ve-
libidine, quod furor, & nocendi rabies di-
verit, agite, certum interim habetote, me
cauſa Dei, & Eccleſiæ Catholicæ incremento

in graviora longè supplicia paratum esse, quam immanitas vestra inferre possit. Nec promissis mecum, oblatísque cum favore regio muneribus agendum existimate, non viro hæc, sed lymphatis fœminis obtrudite, non aliter ista rideo, quàm obstrepentium anserum garritum. Die decimo, qui alteri eique magis importuno examini præfixus erat, redeunt Senatores, varíisque pollicitationibus, vigiliis propè confectum laceſſunt, Præpositurам denuò Meſſatensem, aliáque grandia obtrudunt, clementiam denique suam, ut qui eum vigiliis duntaxat, non crurifragio tentâssent, plenis buccis declamant. Quibus Ogilbeus: se quidem clementiam in hoc nullam notâsse, quod si enim ferali ocrea in tibias solùm desæviissent, futurum fuisse, ut in Sacras ædes deportatus omnia Catholici Sacerdotis munia, quæ judicij, non tibiarum exercitio egent, exactè obire, vitæque alendæ necessaria lucrari potuisset; nunc verò, ubi vigiliarum diuturnitate omnibus propè sensibus exuissent, tormentum sibi longè atrociſſimum videri, Adjecítque, se quamvis prius dicturum fuisset omnia, nunc vel ideo quovis lapide magis elinguem perstiturum, ne non ùt homo ratione præditus, sed pecudis omni prorsus judicio destitutæ in morem egisse videatur. Verum jam erit Viri Judices immani ocrea constantiam meam experiri, *ostendam, Deo duce, me in hac causa non plurìs tibias, ac vos tibiali feciſſe*

isse, ad majora siquidem me natum existimo, dm ut sensu vincar, verùm non in me, sed in i gratia confido. Et ut me non colorata dunta- t verborum levitate (Archi-Episcopus id ei og- sserat) *locutum putetis, credite non tantô me æ hujus desideriô teneri, ut pro hac vindicanda i ac Cœlestis patriæ jacturam faciam, nunc, quan- utrûmque per vos retinere non possum, lubens quod vilius, pro meliore prodigam.* Postea- am hunc in modum denuò triumphum tu- et Ogilbeus, cum præterea lassati pedes omne tinendi corporis Officium negarent, in cubi- quod prope adsitum erat, abire imperant, nec ibi à convitiis immunis fuit. Baro qui- n Glasguensis Provinciæ Vice-Comes eidem nstanter pertinacem cordis duritiem obje- bat, quin audacter asseverabat, si regia in il- dignitas conferretur, jussurum se quanto- s, ut in liquatam ceram abjectus coqueretur. er Joannes advertens hominem verborum ciis placari non posse, grato eum lepore, sque exagitare cœpit dicendo: *Crede mihi, eus te Regem facere voluisset, longè prudentio- feciset*, & plura hujusmodi, quibus tam ido- s coloribus hominem adumbrâsse ponè ad- tes fatebantur, ac si ejus mores à puero set.

Edimburgo Glasguam redux, ultimo, quod rtis sententiam prævertit, examini subje- , quâ loquendi methodo usus sit, ex ipsa

Patris Joannis epistola, quam manu sua exa
ratam ad præpositum Generalem Societat
Jesu dederat, volupe erit intelligere. Sic igitu
habet: hoc in examine, cùm ad plurimas qua
stiones, quas de Papa, & ejus in Reges pot
state, nec non de missæ Sacrificio proponeban
promptè respondissem, Episcopus Insularu
Andreas Knoxius ait: non minus posse s
quàm me missam dicere. Quæsivi: Sacerdó
ne esset? illo negante intuli: ergo nec Episc
pus es, nec potes missam dicere. Ille me m
gni esse animi & acris judicij dicens, ait: be
mihi provisum iri, si vellem inventiones hum
nas relinguere, & religionem ab Apostolis pr
dicatam, quam ipsi profiterentur, sequi. R
spondi: Religionem ipsorum nondum esse d
cennem; nam me puero tenebatis pro articu
fidei, nullum esse, aut dici debere caput Eccles
præter unum Christum: nunc omnes jurant,
subscriptione firmant, Regem esse caput E
clesiæ in suis Dominiis. Tu ipse contrariu
antea jurâsti & subscripsisti, ista nequit esse D
ctrina Apostolica dicente Apostolo: si destr
xero, quæ ædificavi, prævaricatorem me co
stituo. Tu concionatus es Passeti contra E
scopatum, & professus es palàm te dicturu
diabolum esse, & in faciem conspui dignu
quisquis Episcopus fieret, quintodecimo
men post die factus es ipse Episcopus, nec u
contentus Episcopatu Insularum, pinguiore
al

terum in Hibernia occupâsti. Guilielmus ndreas Couper librum edidit contra Episco- itûs gradum, & nunc est Gallomidiæ Episco- us. Nónne omnes Prædicantes Scotiæ pu- ico in conventu jurâstis, & subscripsistis no- en & officium Episcopi abominabile esse, nec Ecclesia Dei debere retineri? & nunc con- arium docetis. Dicite, quæso, estísne se- ndum Apostolum prævaricatores? ajunt: on, sed magis innotuit veritas, & nunc vide- us amplius, quàm antea. Infero: bene est, detis millia Episcopi in reditibus, cùm vix ntum numeraretis Prædicantes. Sed si arti- li fuerunt tunc veri, quare nunc falsi sunt, & nunc falsi, quommodo tunc veri? dicebatis nc esse verbum Dei, & nunc dicitis esse ver- um Dei doctrinam vestram. Quæ ista est rævaricatrix doctrina ædificans idem, & de- ruens? vel quod hoc mendax verbum, vel ontradictorius Deus, cujus verbum prædica- s? Dicebatis tunc esse lucem veritatis: si de- ebamus vobis tunc credere, cur credamus vo- is modò perjuris? Et si vobis modò debemus redere, quâ authoritate, vel ratione tenebamur obis credere tunc? Nam non minus tunc, uàm nunc sacram scripturam allegabatis. Fal- or, aut doctrina vestra est nequitia sibi menti- ns. Ait Episcopus: Domine Ogilbee, Spiri- us habes; multos tibi similes optarem affeclas, ene illis uterer. Respondi, mallem quidem

Carnificem ad ſuſpendium ſequi; ad diabolu
enim rectà tendis. Itáne loqueris, inquit mi
hi? reſpondeo: ignoſce Domine, non didic
aulicíſmos, & nos Jeſuitæ loquimur, ùt cogita
mus; nolo adulari. Honoro te quidem pro
pter civilem dignitatem, & veneror canos tuos
cedens ætati; propter religionem verò, & Epi
ſcopatum nihili facio, laicus es, nec plus juris
dictionis ſpiritualis habes, quàm bacculus tuus
Si, qualia de te cogito, non vis à me dici; jubé
me tacere, & nihil dicam; ſi vis me loqui, qua
cenſeo, loquar, non quæ tu amas. Doleo, in
quit, te ob egeſtatem factum ex Prædicante
Papiſtam. Reſpondeo: tuo me pede metiris
& ex te ipſo me judicas, qui duos fidei tuæ arti
culos ejuraſti pro duobus Epiſcopatibus. Ego
patris mei primogenitus, tametſi literas non
nôſſem, ex patrimonio locum nobilis implere
potuiſſem; & ſi vellem Religionem, ut tu, mu
tare, reditus non contemnendos, & Regis gra
tiam obtinerem. Ille iratus abiit, ego riden
remanſi. Hæc Ogilbeus. Singularem prorſus
victoriam per hanc, tam gravi rationum ponde
re nixam facundiam Ogilbeus tulit, ut à quæ
ſtionibus poſthac reſponſisque cum P. Joanne
miſcendis ſeveriſſimè ſibi caverent, eò namque
jam res proceſſerat, ut vel ipſi Acatholici rabulæ
inter ſe contentionibus, & diffidiis implicaren
tur. Tempus jam imminebat, quô nefariam
jurisjurandi fidem, quâ ſuper Ogilbei nece pro
cu-

randâ impiè ſe ſe Archi-Epiſcopus obſtrinxe-
t, ſacrilegâ audaciâ perſolveret, Regem pro-
de ſuper quæſtiones habitas commonefacien-
im eſſe putavit, nec injuſtam à Rege mortis
ntentiam impetraturus credebatur, niſi calu-
niatus plurima, in ſequiorem partem pro ſua
idine omnia traduxiſſet. Et ut interea tem-
oris ad immanitatem nequidquam deeſſe pa-
retur, cuſtodem carceris, quod paulô minùs
humanus eſſet, muniô exuit, nominato in
us locum homine inter ipſam barbariem enu-
to. Ille graviſſima alioquin vincula non ſe-
modò, ſed & ferreis inſuper cuneis, ne qua
rtè dillabendi via concederetur, inſertísque
nulorum nexibus firmabat, cùm tamen
gilbeus conſtanter affirmaret, ne cerea qui-
em vincula ſe diſrupturum, imò ſi vel ſoluto
nuæ paterent, haud egreſſurum deſerta úsque
eò bona pro Deo, ejúsque Eccleſia moriendi
caſione, donec aliter divinæ providentiæ vi-
m foret. Futuræ noctis ſilentium, quod de
dicum voluntate reſtaurandis Ogilbei viribus
ncedebatur, penitus abruperunt civium ſibi
vicem ſuccedentium excubiæ. A Rege in-
rim Londino ferales literæ afferebantur ſu-
emam in Ogilbeum ſententiam complexæ.
crebreſcens continuò hac ſuper re fama adeo
nſtringi non poterat, quin ad ipſum quóque
Joannem penetraret, quod ut factum eſt,
ntos ille plauſus, tantáque geſtientis animi

ſigna edere occepit, ut vel in ipſo venerand
illius vultu ſingularem lætitiam eſſet intuer
Exultabat nimirum vir de Eccleſia Dei optim
meritus, diem illum, ad quem vel à teneris aſp
rabat unicè, tandem illuxiſſe, quô pro fide c
tholica crudelem mortem oppetere conced
retur. Cuſtodes ad inuſitata lætitiæ ſigna a
toniti, quærebant: ecquid tandem fauſti nunc
ad ſe allatum? libertatémne forſitan cum vi
obtinuiſſet? Gratiſſimam enimvero, ajeb
Ogilbeus, quia illam, quæ ſolutis cum mort
lis vitæ vinculis beatæ in cœlis æternitati poſ
liminio eſſet inſertura; cras enim, aut perend
ſibi moriendum. Exacta ingratos inter tumu
tus nocte, feralis tandem aurora, quæ Ogilbe
ſuprema foret, illuxit, impetratô tantiſper ſ
cretô tempus aliquod ardentiſſimis ad Deu
precibus inſumpſit. Adeſt ſubinde præ foribu
armata civium manu ſtipatus Prætor, captivu
ſe præſtolari aſſerens, ultróque adproperante
detritóque pallij fruſtro ſemicinctum è carce
evocat. Accurrêre illico omnis ætatis, ſexû
ac conditiones homines ſine numero. Ja
uxores, & amici eorum, quos eadem cu
Ogilbeo fortuna implicabat, quíque Edimbu
go nuper abeuntem nive, lutô, & maledicti
largè comitabantur, damnatâ ſua temerita
Patris Joannis innocentiam, conſtantiam, f
dem, qui ne ullum Catholicorum tot inter ſup
plicia patefeciſſet, deprædicabant, fauſtáqu
il

i omnia non sine lachrymis precabantur. Fe-
que hæc pietas, ut in idem officium hetero-
doxorum plurimos pertraherent. Pro tribu-
li dum aperto capite sistitur, quæsiêrunt im-
issimi Judices, vellétne causam suam ab illis
dicari? respondit: *Si amici mei essêtis, vobis*
oculdubio par mecum calamitatis alea subeunda
ret; inimici verò mei cùm sitis, Judices vos in
usa mea æquos dicere non possum. Oggerunt:
mâ igitur tibi judices accersendi sunt, aut certè
ocandi ij, qui Missam tuam audierunt. Ad
ec Joannes: *hi pauperum mercium distractio-*
sibi, suisque familiis melius nôrunt prospicere,
am criminalibus causis dijudicandis præsidere.
bjicit, in hæc involans, Archi-Episcopus: *Tu*
s pauperes reddidisti. Cui Ogilbeus: *imò ve-*
id ipse potius feciſti, dum eos carceris squallore
acerâsti, & eorum rem familiarem exhausisti,
tam tibi ad redimendam vexam tradere coacti
nt; cùm è converso nulli ego oneroſus fuerim, sed
id unum incubuerim sedulò, ut eos temporali
stitutos, spirituali saltem solatio recrearem, im-
unésque ab hæresi conservarem. Tum in rabi-
n actus Archi-Episcopus *impudenter mentiris*
t, cui Joannes: *definias, si potes, mendacium,*
o, uti sentio, loquor, imò & quæ verissima esse
o. Rogatus deinde vellétne ferendo de se
dicio Virum nobilem (Catholicus is erat
erfidè ad judices delatus, quod incruentam in
us domo hostiam litâsset Ogilbeus) interesse,

quem ut periculo eriperet, respondit: tacti
suspicione abnuo. Facilè enim futurum cre
do, ut mei causâ ad vos delatus injuriæ memo
riam refricet, vindictæque studiô accensus gra
ve quid in mei nocumentum moliatur. Re
petebant post hæc quæstiones sanè molest
Judices, quæque importunissima accidit, ide
tidem proponebatur: possétne Christi Vicar
us Regem collatô sibi in subjectos populos im
periô deturbare, Principísque vitam percusso
obvio venalem exponere. Silendum ad ha
ratus, cùm pro foro legitimo non interrog
retur, novam præbuit stolidis insaniendi ma
teriam. Mox siquidem in plausus soluti dict
tabant: Silentium hac super re fassionem quo
vis testimoniô luculentiorem esse. Ast Ogi
beus, *verbis*, ajebat, *& operibus me judicate
judicium de cogitationibus Deo, cujus illud uni
est, relinguite. Sed*, dicebant illi, *nunquid hac i
parte regiæ voluntati morem geres? in omnibu
respondit, in quibus obedire debeo regiæ Majestat
me obsequentissimum exhibeo, si quis enim temp
ralem ejus statum invaderet, supremam sanguin
mei guttam pro eo propugnando impenderem. A
in iis, quæ sibi Rex usurpat, in usu videlicet Spir
tualis jurisdictionis obsequium ei præstare nec d
beo, nec possum Viderit autem Rex, ne dum
alienum jus usurpat, proprium amittat. Nih
ego ad ista respondeo, ne spiritualem Regi jurisd
ctionem, quam non habet, tribuisse videar. Aliu
forsi*

ſitan facerem, ſi quis conſilij gratiâ talia à me
ularet. Ineptè prorſus ſuper his judicum
us exclamat: *te ſuper hac difficultate conſulo,*
id reſpondes? Ridiculum, ait Joannes, *mihi*
detur te judicem conſilium à me criminaliter ſu-
his articulis accuſato quærere. Quare tacebo
ndiu, donec Romana Eccleſia certi quidpiam de
re definiêrit, ſolùm enim prætenditis ſceleris in
umbram crudelitati veſtræ, quâ mortem me-
appetitis, invenire, muſcarum examini prorſus
iies, quæ jurulentam patinam undìque obſident,
certè piſcatori, qui anxium piſciculum retibus,
dique concluſum tenet. Subticuêre ad hæc
lices, unum duntaxat poſtulante Archi-
iſcopo: Eſſétne in Patriam rediturus, ſi con-
natâ vitâ exiliô duntaxat multarent? Gravi
hoc ſermone Ogilbeus: *Si ob patratum fa-*
us aliquod exularem, caverem utique in patri-
remeare, ſed ob hanc, quam ſuſtineo cauſam,
l factus, nihil antiquius haberem, quàm in Sco-
n redire. Atque utinam ſinguli capilli capitis
i mille poſſent ad fidem orthodoxam convertere,
te imprimis Archi-Epiſcope! néque enim hiſce
ris iniquis ſtatutis, ſine lege, ſine authoritate con-
veræ Religionis cultores editis refragari conſci-
æ duco; præſertim cum omnium Regum noſtro-
n, & Reginarum ſuperiorum ſæculorum leges &
uta meæ cauſæ patrocinantia ad manum habe-
. Quod ſi Rex vos omnes Miniſtros egiſſet in
ibulum, quando vos ei oppoſuiſtis in concilia-

bulo

bulo Taiduni, aut Aberdoniæ habito, statuen
nullum debere caput Ecclesiæ in terris agnosci; tu
profectò vererer ab exilio in patriam reverti. S
cùm vobis in tam iniqua causâ pepercerit (utpu
quæ militat contra ipsius Personam, cùm se dic
ipse caput Ecclesiæ) cur ego non obediam pot
Christo, quàm Regi? cur eum in tam justa cau
mihi non sperarem fore beneficum, qui vos in ta
injusta etiamnum tolerat?

Sol interea cursu suo ad diei medium prop
rabat cùm supremam iniqui Judices mortis se
tentiam in Patrem Joannem Ogilbeum tul
runt. Ea sic habebat: ut ab erecta publico
foro cruce infamis penderet, gulâque præf
catâ capite plecteretur; quatuor dissecti co
poris partes per celeberrima urbis compita
cruentum spectaculum proponerentur. Gr
vis hæc sententia penè omnibus, soli optati
ma accidit Ogilbeo, gratiis igitur perquàm i
pensè cùm illi, qui sententiam prælegerat, tu
Archi-Episcopo cæterísque Judicibus, pers
lutis Sacerdotalem benedictionem benig
animô omnibus impertiebatur, religiosè pol
citus, se, quemadmodum Deum in agone s
propitium vellet, ita veniam universis ex a
mo indulgere. Ad preces subinde conversi
animam, supremámque suam luctam D
commendare cœpit. Ad Carnificem digr
sus svavi basio ejus manus osculabatur, hila
que animô, strenuè ut officio suo fungatu
post

ſtulavit aſſeverans haud multò poſt futurum, fidelem in ſe apud Deum optimum depre-orem in cœlis nanciſceretur. Unum erat, od graviſſimè Patris Ogilbei animum vulne-at, ſeveriſſima nimirum lex, quâ Archi-iſcopus cavebat, ut ne verbo populum, tan-am læſæ Majeſtatis reus, alloqûeretur. Si-ndô igitur ad ſupplicij locum ubi ventum erat, ocumbens in genua dulciſſimo amplexu fera-n trabem conſtringens identidem baſiabat, ecésque ad Deum adeò ferventes fundebat, è confertiſſima hominum multitudine plu-ni defluentibus ubertim lachrymis ſpectato-s adſtiterint. Infamem trabem conſcendere ſus catholicorum imprimis, ſi qui adeſſent, ffragia latino, & anglico ſermone implorans, irginis Beatiſſimæ, ac Divorum Cælitum opem vocavit, ſpem ſibi unicam in Chriſti meritis poſitam aſſeverans. Et emollivit religioſa ec pietas adeo carnificis animum, ut anceps u, inſuper etiam habito Vice-Comitis impe-ô, hæſerit, gradúne deturbaret hominem ab nni ſceleris ſuſpicione alienum, quod tan-em, invitus licèt, non ſine lachrymis præſtitit. ix è ſublimi pependit Ogilbeus, tum enim-ero vociferantis populi clamor undique per-onabat, crudele hominis innocui ſupplicium alam deteſtantis. Pars ſiquidem morti ejus lachrymabantur, pars ſceleratam Miniſtro-um perfidiam incuſabant, pars juſtâ indigna-

tione

tione & dicteriis bene acerbis Archi-Episco
cæterorúmque Judicum immanitatem perstri
gebant. Nemo denique ex universis erat, q
non integerrimi sanguinis vindictam in cap
sontium redundare postulabat. Resecto fun
nè corpus divideretur, populi pietas effeci
Angusto igitur loculo decenter inclusum
agro suburbano, reis sepeliendis destinato, te
ræ mandatum est. Ministelli interim querim
niam populi, quæ indies accrementum sumeba
pro concione perstringendam susceperunt, se
conatu propemodum inani. Plebs enim con
tinuò oblatam Ogilbeo divitem Præposituran
sponsam à natalibus illustrem, munera & favo
rem regium in opinionis suæ stabilimentum a
ferebant. Incidit glorioſissima Patri Joann
Ogilbeo in odium fidei illata mors in diem dec
mum Martij, Anni supra Millesimum Sexcen
tesimum decimi quinti, dum annum ætatis age
ret trigesimum quartum, reddens non mod
universam Scotiam, sed præprimis Glasguen-
sium urbem illustriorem.

nus. D. MARCUS CRISINUS
Croata Canonicus Strigonienſis.
ſt varia tormenta capite plexus
Caſſovia, Anno 1619.

Tſi complura ſunt, quæ Croatiæ regnum
memorabile orbi faciunt, fertilitas, bellica
tudo, perennis & nullo unquam caſu labe-
ta in Principes ſuos & Deum fides. Non
mam tamen gloriæ partem debet Civi ſuo
Mar-

Marco Crisino, qui fuso pro Deo sanguine gl
tis suæ pietatem, fidem, constantiam cœlo,
xta, ac mundo testatam fecit. Prima ei lu
usura Crisij obtigit, in celebri adversus Ot
mañas incursiones præsidio, ut videlicet ex p
vida benigni numinis dispositione, dum M
hometanam rabiem egregiè coercet, Na
simul in lucem ederet, qui hæresum furori,
cum vitæ ipsius dispendio resisterent. Nec
mirum videri debet Viri hujus de Ecclesia
optimè meriti ortum in tam pernitiosa, &
resum tumultibus agitata tempora dilatum
equidem fieri oportebat, ut ampliorem n
ciscerétur & pugnandi, & triumphandi mat
em. Quod si opinioni eorum, qui Marc
Crisinum Virginis Beatissimæ patrocinio in
cem editum asseverant, subscribamus, à v
ne latum quidem unguem recedemus. Ta
enim in Matrem Virginem pietate & amore
rebatur; ut vita ejus veluti Mariani amo
compendium optimo jure dici possit. Vix
linguam in voces animare noverat, prim
invocavit Mariam, quod procul dubio arc
Dei consilio factum inde conjicere licet,
nimirum primum sibi locum in Crisino vox
vendicaret, quæ ultimum quondam inter
delissimos pro Catholica fide cruciatus e
habitura. Non poterat non tenerrimus hi
Matrem Deiparam amor, qui jam à puero fl
mis usque adeo ferventibus succendebat
vic

rici agone coronari, cùm solemne sit aman-
is nunquam luculentius, ac inter adversa di-
ionis vim, & magnitudinem comprobare.
fida Parentum custodia, ubi per omnes la-
rovincias hæreticorum errores grassaban-
, tantùm aberat, ut per ætatem in dissolutæ
licentiam alioquin proclivem, aut exem-
rum, quæ undique obversabantur, pessimo-
pravitate in transversum abriperetur, ut
m quot diebus majora fecerit in Christianis
utibus incrementa. Igitur perdiscendis li-
alibus artibus jam idoneus, cùm alioquin
ecensis Academiæ ab immortali Archi-Ducis
oli in rem literariam munificentia erectæ
a in omnes Europæ Regiones cumulatè di-
naret, desideriorum suorum metam in eo
uebat unicè, ut Universitatis nostræ Schola-
is quamprimum adlegeretur. Nec pium
cti filij postulatum irritum voluêre Parentes
imi, factáque veniâ Græcium profecturo
sino de monitis Christiana pietate pleniffi-
abundè providerunt, quorum om.ium ve-
compendium erat, ut ne labis quidpiam
egiæ ejus virtuti à nefariis Lutheri erroribus
ergeretur. Inter reliquas, quæ integerri-
n Crisini innocentiam à contrahendæ tabis
iculo feliciùs vindicarent, via planior visa
si filium humanioribus disciplinis jam abun-
nstructum vigili moderatorum nostrorum
e inter domesticos quóque Convictorum

parietes erudiendum concrederent. Suppli
in hanc rem literas ad ſupremum Acade
Præſidem dedêre, enixéque poſtulaverunt,
quô eſſet in omnes benefaciendi ſtudiô in
tus, petitæ gratiæ annueret. Supplici par
tum voluntati, ut eò lubentius Univerſit
Rector Magnificus ſubſcriberet, probata
quamdiu Criſini pietas, ac indefeſſa in ren
terariam induſtria feliciter evicit, quæ cum p
clarum fructum per dies ſingulos egregiè ad
ctum irent, haud multò poſt voti compo
effecerunt. Deo bene juvante accidit, q
ſub id tempus Anno nimirum ſuperioris ſæ
ſecundo à munificentiſſima Ferdinandi Secu
glorioſæ memoriæ Invictiſſimi poſtea Ro
norum Imperatoris liberalitate ædes ſat am
Collegio obtigerint, útque ſcholarium exte
rum ſub Patrum Societatis Jesu gubernio i
tuendorum commodis ſervirent uberiùs,
nis pariter Cæſareo ære comparatis auge
tur, quas Sereniſſimus ipſe Fundator ad per
tuam ſuæ erga Academiam noſtram bene
lentiæ conteſtationem Ferdinandæum com
lari voluit. Quantum Mæcenati ſuo dom
illam jam debere neceſſe eſt, qui eo nomin
bi illam obſtrinxit, quô Europa magnificen
majúsve vix unquam eſſet habitura? Gra
hac munificentiâ ſuísque, ut ajebat, meritis l
gè ſuperiori veluti præclaro ſtimulo uſus,
gitari vix poteſt, quos in auſus ille aſſurrexe

qu

antáque contentione voluerit collatum in se
ieficium demereri. Dies noctésque, quoad-
que per domesticas leges licuit, industriam
conatum suum tam conspicuo in severioribus
ciplinis progressu illustravit, ut à virtute &
ientia nemini secundus haberetur. Cælites
ellares, ac cumprimis Virginem beatissimam
eo tenera religione colebat, ut illius exem-
allecti quamplurimi ad eadem pietatis exer-
a vel inviti pertraherentur. Solent nimi-
n Marianæ pietatis incendia in frigidos non
ò mortalium animos calores infundere, &
nquam majori fœnore ad sanctiores ignes
vocare, quàm si exemplorum vi eliciantur.
icitatem, quam per omnem retrò vitam sibi
ximam affulsisse nôrat, eo die apud Græcen-
n Academiam ad consumatæ sublimitatis fa-
ium pertigisse asseverabat, quô de Romani
ntificis indultu erecto nuper Virginis An-
ntiatæ sodalitio est adnumeratus. Erat
viceſimus sextus Augusti Mensis Anni supra
lleſimum sextenteſimum septimi inter dies,
os beatissimos sibi illuxisse confessus fuerat
rcus Crisinus, principi locô nobili miniô,
videlicet sanguine notatus. Inusitata hæc
tas & flagrantissimus in Matrem Deiparam
or inter Mariani conventûs Sodales id effe-
ut Crisinum non alio, quam Mariophyli
nine compellarent digno mariana virtute,
l conspicuus erat, elogio. Expletis summa

cum industria & fervore optimi Sodalis par
bus, quam de eo opinionem haberet Sodal
Præses testatum fecit, quando Marcum Cr
num encomiis ubique celebratum nedum ev
luto unius anni spatiô, iis, qui sibi à consi
essent, adoptavit, sapienter ratus, non po
non Marianum Sodalitium grandes sibi p
gressus polliceri, si pro ejus emolumento co
sulerentur ij, qui loquendo, & agendo nil ali
quæsiissent, ac Mariani honoris incrementu
Visa est tenerrimum hunc Clientis sui amor
abunde comprobâsse Virgo clementissim
dum Crisino potenti suo patrocinio spectat
mum in re literaria progressum impetravit,
citque, ut verba illius ab universis Philosp
studiosis avida aure excepta magnam tule
existimationem, laudem, amorem. Nec
officio suo deesse voluerunt Moderatores, p
quam enim laudatam illius industriam ad ly
um, ut ajunt, lapidem sæpe sæpius cùm pub
tum privatim periclitati essent, æquissima on
um opinione inter Philosophos Primas est h
tus. Aristoteles, dum Anno Millesimo
centesimo nono, duodecimo Kalendas M
Athletas suos supremâ Magisterij laureâ
nandos in honoris Theatrum evocaret, te
tum fecit Crisinum magnum esse Philosoph
quique è reliquis, epomide Philosophicâ
nandis, primus evocaretur, digniſſimum.
cile in animum quis induxerit, quanta con
tio

ne, induſtria, ſtudio de ſacratiori doctrina
ne mereri conatus fuerit Criſinus, qui Phi-
ſophiæ ſtadium tam victrici pede decurriſſet.
l prolixiorem eámque ſudatam operam ve-
menti ſtimulo erat, quam tunc animo con-
perat, ſententia, videlicet animarum quæ-
i inter Apoſtolicos labores ſe ſe penitus ad-
:endi. Gaudere procul dubio poterat Sacra-
r literatura, magnámque nominis acceſſio-
m à Criſini induſtria ſibi polliceri, niſi cli-
tem, quô hactenus inclyta gloriari poterat
ræcenſis Philoſophia, non ſine Univerſitatis
ſtræ dolore Roma Gentium Domina futu-
n Theologum evocâſſet. Quanquam &
id provida Dei voluntate factum luculenter
teat, ut nempe Marcus Criſinus, quam præ-
is ipſe hauſtâ doctrina multùm illuſtrâſſet,
ndem in Urbe plurimùm adauctum iret Græ-
ſis Academiæ gloriam, & exiſtimationem.
rabantur enimverò etiam purpurati Eccleſiæ
incipes in ea provincia, quâ Romam adierat,
n ad omnem virtutem, & literaturam effor-
ita Academicorum exempla ſuppetere, quæ
cchantium undique heterodoxorum impro-
ate multum eſſet labefactata. Sacris ordi-
ous Romæ initiatus ſcholaſticíſque laboribus
æpeditus ubi italici ſermonis notitiam exactè
mbibiſſet, illico literarum progreſſui, ſi quia
caſio haberetur, animarum Deo lucrifacien-
rum ſtudium ſociavit, quô non modò ſuavi

fortíque alloquio, ſed proborum morum exe
plis ad virtutem inclinabat eos, quos in eod
contubernio ſibi commenſales numeravit.
peratô feliciter Theologiæ ſpeculativæ cur
omnique induſtria, & labore in animarum ſ
ſidium intento ad patrios Lares redux Apoſ
lico planè conatu in vinea domini deſudav
eámque, quam Romæ apud veræ ſanctita
Magiſtram ſibi comparaverat, virtutum gl
am per natale ſolum magno cum emolume
Eccleſiæ ſparſit. Omnis apud eum vitæ ra
nihil aliud, quam ardentiſſimam concivi
ſuis quà verbo, quà facto ſuccurrendi chari
tem ſpirabat. Hinc divino amore propen
dum diffluere tum temporis maximè conſ
vit, quando altiori è loco ad confertum po
lum pro concione dixit eô cum fœnore & C
ſtianæ rei emolumento, quod hodied
Croatia non ſine lætitiæ teſtificatione comm
morat, dum labefactatum in concivibus
ſanctioris vitæ tenorem â Criſino ſuo inſt
ratum, & ad laudabilem pietatis contention
feliciter evectum multis encomiis deprædic
Quid in operæ ſuæ pretium reportatura e
tanta Apoſtolici hujus Viri charitas, amor
videlicet & venerationem apud omnes ordi
ſingularem, majus olim fervoris ſui præmiu
de cujus nutu bene gerebat omnia, Deum ipſ
in cœlis obtenturus. Sed neque fama deer
quæ per univerſi Regni fines de Criſino laud
til

ma audiebatur, atque unius Regni angù-
,quemadmodum fieri amat, coarctari nescia
t paulò in adsitas quoque Provincias fin-
ari cum voluptate dimanavit. Magno Cri-
commodo accidit, ut eadem ad Celsissimi
gonienſis Ecclesiæ Præsulis aures allabere-
, qui auditis Viri hujus meritis, ne momento
ıporis cunctandum ratus, Marcum Crisinum
Celeberrimæ Canoniæ suæ membrum coo-
vit. Quâ honoris prærogativâ tantum ab-
, ut ille ad otium vitæque liberalioris com-
da uteretur, ut vehementiori longè conatu,
ore & sudore in Romanæ Ecclesiæ utilitatem
incumbendum esse existimaverit. Hinc
, nisi per domestica negotia præpediretur,
procul dissitos pagos & oppida excurrere,
na fidei rudimenta tenellis animis infunde-
parentes ad sedulam constantem piámque
lium suarum aducationem hortari, filiis de-
ım erga progenitores observantiam impera-
mœstos solari, egestate pressos verbô, &
ato ære liberaliter sublevare, odia ac animo-
ı dissidia extirpare, Dei ac Virginis Beatissi-
amorem instillare universis. Nihil ille ma-
ıffecti aëris intemperiem, nihil cassi non ra-
laboris dispendium, nihil valetudinis atte-
dæ periculum, nihil denique propudiosa
ɔulonum quorundam dicteria, sannos, ap-
ıbria faciebat, quin vel ideo in majores au-
uberiorémque animarum sitim exarsit, fir-

missima lege apud animum suum statuens, co
ceptum orthodoxæ fidei proferendæ studiu
siquidem Deo visum foret, sanguinis sui pr
fusione contestari. Néque piæ sententiæ op
re ipso comprobandæ occasionem deesse v
luit Deus optimus maximus, sed quem dupl
Doctrinæ laureaGræcensi nimirum,ac Roma
jam insignem totum quantum in sui obsequi
abreptum viderat, eidem de tertia pariter
que longè nobilissima in vitæ nimirum integ
rimæ, & exantlatæ mortis præmium inter gl
riosos Martyres conferenda providit. Pe
culosa seditio, quæ anno superioris sæculi
cimo octavo à Ferdinandi Cæsaris Aulæ Mi
stris, ob egregia Catholicæ Religionis inc
menta Principi suo infensis, tumultibus omn
oppleverat, adeo inhiberi non potuit, ut uni
Styriæ Ducatu veluti captiva teneretur, se
quæ insani furoris est indoles, ubi Bohemia
Moraviam, Silesiam utramque Austriam et
pervagata, Hungariam quoque miserando s
contagio involvit. Perduelles, ut novo h
ste Cæsaris vires distraherent Bethleemiu
Transylvaniæ Principem in sceleratum fæd
evocant, eidémque iniquissimo Marte occ
pandæ Hungariæ partes committunt. Irru
hic armata suorum manu, ac præprimis heter
doxorum nefariâ operâ confisus sub initiu
Septembris Anno superioris Sæculi decimo n
nó in superiorem Hungariam, & Cassoviæ ob
dend

ndæ exercitum tumultuantem admovit,
iam proculdubio sine sanguinis ullius profu-
one occupaturus minimè fuisser, nisi perduel-
subsidium, cujus spe allectus nefarium faci-
is attentabat, inter ipsa urbis mœnia perfidi
ves Calvini Asseclæ tulissent. Sic nimirum
solata Patria dolentibus oculis intueri debu-
at, suos, quos enutriverat filios, in materna
scera impiè grassari. Rakozius pro Gabrie-
Bethleemio militiæ Dux, at immanitate lon-
superior, ubi cum binis è Societate Jesu
tribus Reverendissimum Marcum Crisinum
athedralis Ecclesiæ Strigonienſis Canonicum
ad hanc enim urbem ardentissimus anima-
m Zelus Crisinum evocaverat) pro Ecclesiæ
ei incolumitate fructuosè agere intellexit,
terceptum cum ijs arctâ custodia teneri im-
rat omni aliorum alloquio, cibo, potu per
um omnino dierum spatium interdicto,
nec fortissimus hic, & de Romana Ca-
olica fide optimè meritus Athleta vita ex-
rbaretur. Priusquam tamen feralem in eum
ntentiam divulgaret Tyrannus acatholicus,
re optimum fore illi visum est, ut sepositа
ntisper sævitiâ, promissis, blanditiis, muneri-
is copiosè delatis, suavissima denique ad
ulum agendi ratione Crisinum à concepto
ligionis proposito dimovere satageret. Igi-
r ad se adducto Canonico non modò cum
demnitate vitam, libertatem, reditúsque

ampliſſimos, verùm etiam magnificas dignita
tes, infulas, pedos, pollicetur, ſi tamen ejurat
Catholica fide Calvinum ſequi in animum in
duceret. Ubi verò Criſinus magnanima voc
reſpondiſſet: verba ne ultro perderet, nèv
agendas dæmonis partes ſuſciperet, cujus eſſe
à Chriſto & Eccleſia perituras animas avertere
ſibi vitam & ſanguinem pro fidei veritate pro
pugnanda venalem eſſe, in furias actus Du
hæreticus, mori hominem, quia Papiſta eſſe
die inſequenti clarè jubet, ſic tamen, quo
barbaræ feritatis delicium eſt, ut mortem di
ſentiret. Manibus è trabe ſuſpenſis lento pr
mùm igne, facibúsque crudeli moderatione ac
motis torretur, donec nudatæ carnibus coſta
quod flammis ſuppeditarent, pabulum no
haberent. Jam oſſium crater, & intima v
ſcera apparebant, nondum tamen belluinu
carnificum furor reſedit. Inde ad novum,
hactenus inauditum crudelitatis genus delap
carnem bombardarum rotæ ſubjectam ho
rendo ſupplicio lacerant, comminuunt, ave
lunt, tanta tormenti attrocitate, ut ſenſus om
nis expertem egiſſe jam animam exiſtimav
rint. Noctem integram crudelis hæc carnif
cina tenuit, qua tamen feliciorem ſibi nu
lam obtigiſſe teſtatus Marcus Criſinus. No
aliud quidpiam inter tam immania torment
proloqui auditus eſt, quam de Deo, Virgin
Deipara Matre ſua clementiſſima, fidéque o

thodo

ɔdoxa, pro qua, ſi mille moriendi artibus
lle vitæ offerendæ ſuppeterent, eas omnes
ɔens volénsque eſſet impenſurus. Actus
rtutum Theologicarum piiſſimè, quoad in
icio ſuo lingua perſtabat, adeóque ferventer
;eminabat; ut eum veluti non inter tortores
ſupplicia ſupremo agoni proximum, ſed plu-
us longè pro Deo & Eccleſia ferendis parem
:didiſſes. Sub Auroram ſequentis diei, cum
iſinum viribus omnibus penitus diſtitutum
er ipſam cum morte luctam reperiſſent Car-
ices, ne ſcilicet præclaram cædis laudem
iitterent veriti, celeriter enſe fortiſſimum
gilem obtruncârunt, corpúsque in adſitam
adverſo latrinam abjecerunt. Atque hoc
ɔne coronari debuit, Vir inter illuſtres Ec-
:ſiæ Dei propugnatores meritò numerandus.
ɔjus corpus Illuſtriſſimæ Comitis Palfiæ
latini Hungariæ lectiſſimæ Conjugis pietate
ordibus vindicatum primùm in Sebeſienſem
rochiam, poſtea Tyrnaviam translatum ſum-
ɔ honore apud Sanctimoniales aſſervatur,
eleſti harmonia, quæ ad ejus tumulum non
:o audita eſt, glorioſæ illius apotheoſi prælu-
nte, quam utinam per ſupremum Chriſti
/icarium, cujus id unius eſſe religiosè confi-
temur, haud multò poſt aſſe-
quamur.

P. STE-

P. STEPHANUS PONGRAZ

S. J. Ungarus.

Ab Hæreticis crudeli Martyrio sul

latus Cassoviæ, 1619.

NAturæ genio felix Ungaria, virorum, fr
gum, metalli ferax, Regnorum nulli f
cunda, pluribus superior longe est; sed quo
caput, non vulgarem memoriam meretu
quod Viros simul ediderit fuso pro Eccle

D

i sanguine purpuratos. Hos inter veluti stella
gentissima elucet Stephanus Pongraz nobili
:o inter Ungaros natus Anno M.D.LXXIX.
ıam nascendi conditionem Græcensis S. J.
ademia auctiorem reddidit, dum de vitâ
ıgè nobilissimâ, virtutibus nimirum, ac præ-
ra eruditione eidem sapiens Mater abundè
ovidit. Exactâ inter virtutes, & mansue-
rum literarum studia ætate tenerâ, emensó-
e singulari cum laude Philosophiæ stadio unà
Religiosæ vitæ Tyrocinio ad hujatem Uni-
sitatem est evocatus. Tantâ felicitate in
ıgelici Doctoris abdita penetravit, ut finitô
eologiæ quadriennió à profundâ doctrinâ
m suspexerint universi. Sed, quæ mentis in
ımarum lucra abreptæ est indoles, suspirabat
ntidem apostolici sui fervoris campum,
nque sub id tempus labefactari rem Catho-
ıam in Ungaria videret, de Moderatorum
niâ in Apostolicum illud Regnum variis hæ-
icorum erroribus implicitum, verus Apo-
lus, ac laureatus denique pro orthodoxa
e pugil futurus properavit. Exitialis illa
npestas, quæ classicô hæresis, rebellionum
ıtris, in Augustissimum Cæsarem Ferdinan-
ım Secundum concitata, omnem latè Boë-
ıam, Moraviam, Silesiam, & utrámque Au-
iam nuper inundaverat, sævissimis quoque
ocellis in Ungariæ Regnum penetravit. Jam
oditi in omnem licentiam effusi, excusso ju-

gô,

gô, eò crudelitatis prolapsi sunt, ut procul
tis æqui, bonique legibus, insuper habito le
timæ potestatis imperio, promiscua in Cath
licos omnes cæde grassarentur; Tum dem
bene sibi beatéque futurum impudenter exi
mantes, cùm fidem Romano-Catholicam
Europæo orbe proscriberent, proscriptam
ledictis lacesserent, lacessitam supremo exci
pessum iri conspicerent. In duo præ cæt
hominum genera livido, ac crudeli superc
intuebantur, in eos nimirum, quos jurejur
do firmatam fidem Augusto Cæsari inviol
præstare credebant, ac sceleratissimam, sic
calumniabantur, Jesu Societatem. Omn
proinde ij in innocuos rabiem diffundere, m
sæviendi artes in horum excidium, vulne
mortes excogitare. E Pragensi arce prim
tempestas formidolosa detonat, celebri Reg
sede per nefarios hæreticos in truculentam
cariorum officinam abeunte. Ex sublimi æ
ficij fastigio in subjectos scopulos præcip
agebant regiæ Majestatis Proceres, quos p
cos admodum à seditione immunes Impera
numeravit integerrimam illis fidem una & vit
inter petrarum anfractus elisuri; quod fact
licet ad omnem execrationem detestabile, t
tum aberat, ut hæreticorum quispiam abo
naretur, ut plerique omnes ad crudeliora p
hac audenda furentem populum hortarent
Et profectò didicisse debuit funestô exp
m

entô Jesu Societas hoc tam acerbum tempe-
ıtis exordium longè graviori in se rabie delæ-
isse. Publicis tabulis per universam Bohe-
iam divulgabant Jesuitas omnes in exilium,
alámque crucem propediem agendos esse,
mini uni licere eo in Regno incolumi degere,
pote quos perfidi omnium latè ærumnarum,
ibus afflicta patria quassaretur, causam uni-
m dictitabant. Cohibuit nihilominus tu-
ntium animos ille metus, quem conscriptæ
auxilium Cæsaris copiæ propediem adfuturæ
cutiebant. Igitur è re fore existimaverunt,
remotum quoque hostem in Augustum Prin-
em concitarent. Primus omnium, in quos
ntem conjiciebant, impietati opem laturus
edebatur Gabriel Bethleemius Transylvaniæ
inceps. Cæsareas igitur per Ungariam Ur-
s, ut quantocyus armata manu impetat, eni-
petunt, quin auxiliares copias iniquo ejus
arti servituras propediem pollicentur, nihil
rum omittentes, quæ ad roborandam perdu-
ionem quoquo modo facere possent. Anno
19. valida suorum manu ad urbis Cassovien-
mœnia stationem figit, urbem præsidiario
lite destitutam obsidione cingit, paucis, qui
c degebant, Catholicis civibus nequidquam
ıtire ausis, primo impetu occupat. Beth-
nius seditiosorum Dux, posteaquam P. Ste-
anum cum Melchiore Grodeico & Marco
isino Strigoniensi Canonico ea in urbe rem

Catho-

Catholicam pro viribus procurare inaud
quamprimum è medio tollendos ſtatuit.
lent nimirum rapaces lupi nihil magis, ac p
vidi Paſtoris vitam averſari, quem ubi ſub
tum viderint, promiſcua clade in univerſ
gregem graſſantur. Supremum interea tum
tuantis Exercitûs regimem in Rakocium de
rebatur, hominem Chriſtianæ religioni p
quam offenſum. Hic interceptum P. Step
num cum Sociis arctâ cuſtodiâ detineri juſ
dum interim Ducem Generalem Andream D
czium, Virum ab illuſtri proſapiâ, & ſpect
in Deum, Patriam, ac Cæſarem fide comm
datum, quiquè illi per Ungariam tractui c
ſumma poteſtate præerat, in exilium act
venenô, aliísque artibus interfeciſſet. Ce
brati hujus pro Deo exulis Viri ædes, vices c
ceris, quo P. Stephanus detinebatur, obiba
continuò ſibi ad excubias ſuccedente nume
ſo milite, qui evadendi viam captivo Pa
præcluderet, ac confluentem populum abe
alloquiô prohiberet. Inedia, & præprit
arida ſitis in alterum jam diem protracta, t
tùm aberat, ut ingentem Stephani animum
befactarent, ut ad majora etiam pro Dei g
ria, & Eccleſiæ incolumitate ferenda impu
rint. Rectè factorum conſcientiâ lætus Duc
per internuncium rogat: ut ſe nullius prori
delicti conſcium, quin imo eorum, quæ ad
triæ emolumentum plurimùm facerent, ſtud
ſi

imum, priſtinæ libertati reſtituat, nec ultrà
gioſa ope Chriſtianis adeſſe prohibeat. Au-
rat æquiſſimum P. Stephani poſtulatum Ra-
cius; ſed qua erat inhumanitate, amarè ſub-
ens reſpondit: *præſtolaretur paululùm, factu-*
ſe poſtliminio, ut Pater intelligat, quid facto
ſit. Ex hoc reſponſo fatalem ſibi pro Ca-
lica fide moriendi neceſſitatem imminere
ſentiſcens P. Stephanus, tanta voluptate ca-
batur, ùt exultantis animi ſigna in apertam
itiæ conteſtationem eruperint. Beatiſſi-
m videlicet, & diu ſuſpiratum diem tandem
xiſſe ajebat, quo Chriſtiano orbi teſtatum
ere liceret, qua ille in Deum pietate, quô in
hodoxam Eccleſiam animô, qua inter ſup-
ia fortitudine, quáque demum inter mor-
conſtantiâ viveret. Unum duntaxat P. Ste.
ni animum gravè vulnerabat, roboratæ ni-
um ſuaviſſimis pollicitationibus & promiſſis
gnificis blanditiæ, quibus nefarij heterodoxi
ſinum Canonicum à concepto Religionis
holicæ propoſito in transverſum agere mo-
antur. Hos aſſultus, has callidi hoſtis ma-
nas, tantâ P. Stephanus verborum vehe-
ntiâ infregit, ut non modò Criſini animum,
nto flagitio alioquin alienum, egregiè con-
naverit, verùm etiam ſpe ſua miſerè fruſtratis
ariis ruborem excuſſerit, palàm aſſeveran-
, ut ne incaſsùm à Deo, & ejus Eccleſia aver-
niterentur viros, qui pro utróque vitam,

& ſanguinem inter barbaram tortorum imm
nitatem profundere conſtituiſſent. Execra
dum quid ac deteſtabile eorum auribus hæc
Stephani verba ſonabant; victoriâ igitur deſ
ratâ rem omnem Duci ſuo exponunt. Ille
va rabie incenſus, poſteaquam atrociſſima
Virum integerrimum maledicta, minásc
acerbiſſimas jurejurando firmatas intentâſſ
ſacrilegam inferendæ mortis ſententiam dep
mit, hac lege, ut exquiſitâ prius tormen
rum ſævitiâ tentatus, reſecto tandem cap
occumberet. Néve ullum illatæ mortis ca
lateret, palàm recitabatur: *Quod Fidem Cat
licam Chriſtianam, & Romanum Pontificem
queretur.* Præ reliquis optatiſſima hæc deni
ciatio grata accidit P. Stephano Pongraz C
tinuò in feralem ictum aptatam cervicem o
rebat. Sed minùs inhumanos ſe fore exi
mabant, ſi uno duntaxat vulnere in tam p
tioſum corpus deſæviiſſent. Ad ſupplicia igi
per intervalla irroganda digrediuntur. Sat
nimirum innocentiſſimi viri cruciatibus vo
bat impia crudelitas, átque, ut id aſſequere
feliciùs, fieri in pœnas ingenioſa. Veſtil
primùm ad omnem ignominiam ſpoliatum,
ter mille ludibria, pugnos, vulnera exagita
nulla néque humanitatis, néque verecun
habita ratione. Priusquam verò hæc ead
in Criſinum Canonicum auderent, opere
ſciſcitantur: *Eccur cum ipſis in bonum Pat*

conſpiret? quare eorum conatibus ſe opponat?
nque ad hæc ſubtriſti voce reſpondiſſet Cri-
s: *Se iis nequaquam opponere, qui bono Pa-
ſtuderent, imò & ſenſu, & voluntate iisdem
conjunctiſſimum.* Suſpicabatur Stephanus,
æc audiens, Criſinum Canonicum tormen-
um metu perculſum, paululùm animô titu-
, & licet proprio in ſanguine humi jam vo-
retur, dolorémque ſentiret acerbiſſimum,
æc tamen verba eum eſt allocutus: *Abſit
nine Criſine! abſit à te, ut cum ipſis ſentias;
, ut relictis Chriſti ſignis ſpe brevis, & caducæ
ad hoſtium caſtra transfugias.* Graviſſimam
ſermonis libertate lanienam in ſe provoca-
P. Stephanus. Advolant illicò furibundi
ores, immanémque lapidem fune pedibus
runt. Tollitur in ſublime tam ſæva mem-
rum omnium luxatione, ut univerſa oſſium
pages loco mota haud gravi negotio nu-
aretur. Ignibus poſthæc tentatá laniena,
admotis è pice, ſulphure, ac cera facibus
ò in innocui Patris corpus deſæviit, ut de-
nte undique carne, exuſtóque in venis ſan-
ne, in ipſa etiam viſcera incendium pene-
verit, perdurante in alterum úsque diem car-
cinâ. Jam, quod in carnibus nudato cor-
e exurerent, nihil ſuppetebat; cùm omni
beſtiâ truculentiores hæretici, ad inaudi-
n hactenus, & ab omni etiam barbarie alie-
n ſupplicium divertunt. Inter Silicem ac

bombardarum rotas aduſtam carnem acri
primùm comprimunt, ac laxatâ ſubinde re
immaniſſimè dilacerant. Longùm foret b
luinam hanc carnificum rabiem pertexere;
ſuper, ut ne verecundis oculis, & auribus offe
diculo ſim, conſultò plurima cogor præteri
Digitos, qui ſoli hactenus ab exquiſitâ pœ
imunes fuerant, deinde ſingulos laxandis ro
lis ſubjiciunt, premunt, lacerant, comminu
identidem acclamantes: *Unô verbulô, ſi Calv*
Sectam amplecti velit, ſignificet; tormenta omn
& mortem redempturum, quin amplis inſuper
noribus ornandum. Neganti hoc tantum ſ
lus admiſſurum, capiti circumactum funem
ſte intercipiunt, & adeò conſtrictam cervic
torquent, ac coarctant; ut ob incredibil
hujus doloris vehementiam vel ipſi torto
crederent, P. Stephanum omnibus ſenſibus
ne deſtitutum animam egiſſe, utpote qu
ſciebant jam ante cruciatus, impactâ pect
ferratâ clavâ, tantùm non exanimatum; ce
debilitatum adeò, ùt in terram corruens lon
tempore vix quidquam ſpirans, aut palpita
decubuerit. Ergo jam exanimi caput reſc
dere parabant, ſed quia ita humi corruerat,
ferali ictui excipiendo idoneus non eſſet, du
bus lethalibus capiti inflictis vulneribus ſ
ſanguini immerſum relinquunt. Inſtaura
tantiſper viribus eadem crudelitate Marcu
Criſinum Strigonienſem Canonicum, ac Steph

Socium P. Melchiorem Grodecium peri-
int. Vivebat tum adhuc prioribus paulu-
n robuſtior P. Stephanus Pongraz, quem
ritura etiamnum voce ad Deum ſuſpirare
lignati hæretici, vivum, ac inter acerbiſſimos
lores palpitantem, in prope adſitam cloacam
ecipitem agunt, & ut maleolens hoc ſepul-
rum aliquantùm contegeretur, partem muri
urbant. Atque hoc tandem ad omnem au-
ciam deeſſe viſum eſt, ut ne aſinorum qui-
m ſepulturâ dignum haberetur illud cor-
s, quod fortaſſis aliquando, causâ apud Ro-
nam curiam ritè cognitâ, ac probatâ per San-
ſſimum Chriſti in terris Vicarium Divorum
cleſiæ Martyrum ſyllabo adnumeratum, ad
nerationem publicam aris impoſitum orna-
ur. Gemebat inter graveolentiam ſuperſtes
huc P. Stephanus, & ſuſpiriis ardentibus ani-
m ſuam Deo commendabat. Miratus quid
ic ſibi gemitus velit Catholici Sacelli æditu-
, iterùm iterúmque rogat: Ecquis in hæc ſu-
ria ſolvatur? cúmque fracta voce reſponde-
Pater, à ſe hos gemitus edi, adjeciſſétque:
t, & ſuo nomine generoſum D. Georgium
offman (erat is Cameræ Regiæ à Conſiliis,
integerrimus, ac erga Deum piiſſimus) pre-
retur, ut ſe inde extrahi imperaret. Fecit
perata ædituus, ſed fruſtra. Antea enim
ædictus Dominus victima cecidit hæretico
lviniſtarum furori. Quin ædituus ipſe, nem-

pe Catholicus, ad necem poſcebatur. His
tellectis omni humano deſtitutus auxilio,
divinum eò ardentiùs converſus P. Stepha
hominémque, quâ poterat, voce hortatus
ne tormentorum, aut mortis metu Chriſtum
ejus religionem ejuraret. *Ego*, ajebat, *h*
hinc ad dulciſſimum Jesu conſpectum evolabo;
am tu illius miles es. Certa ergo bonum certa
usque ad mortem, ut coronam immarceſcib
adipiſcaris. Hæc ille ſub ipſam cum m
luctam tam egregio fructu, ut viciſſim ſe
tuus in mortem usque pro Deo, & Ecc
fortiter acturum receperit. Ad ſupremum
in agonem vires colligens, plenus æterno
ſpe, Sanctiſſima Salvatoris, ac Deiparæ n
na invocare cœpit, donec inter ſeraphicos
tutum actus ipſas viginti horas ſuperſtes,
vulnerum ac cruciatuum dolore confectus,
intoleranda latrinæ mephyti ſuffocatus, i
gerrimam animam, Martyrij laureâ redim
dam, ad ſuperos transmiſit. Atque hæc
nobilis illa victima, quâ crudelitati ſuæ Cal
hæreſis Caſloviæ parentavit, ſalúsque Cat
licorum civium redempta fuit, cùm anteà
verſos Romanæ fidei ſectatores vitâ exturb
conſtituiſſent. Obiit P. Stephanus ipſo Be
ſimæ Virginis natali die, octavâ Septem
Anno à reparata Salute 1619. ætatis verò tri
ſimo ſexto.

Poſt aliquod tempus, miſſi Carnifices

n inde corpus loco ficciore in eadem cloaca
ntexerunt, donec post quatuor circiter men-
illustrissima Comes Catharina Palfia Regij
latini lectissima conjux, magnis precibus â
gni usurpatore Bethleemio obtinuit, ut ve-
randum fortissimi Pugilis corpus levare lice-
, quòd à sordibus diligenter vindicatum, ru-
ô holoserico involutum, urnæque decenter
positum curru sejugi in Paræciam Sebesien-
n transtulit, ac in templo Beatissimæ Virginis
ope summam aram religiosè tumulavit. De-
n, & quinque elapsis annis, Tyrnaviam ad-
ctum, in Sanctimonialium Ecclesia magno
nore asservatur. Antistita ejus Cœnobij
ctè affirmavit, juratisque testibus se proba-
am recepit, frequenter concentus angelicos
eo templo, præcipuè per noctis quietem au-
i, ex quo P. Stephani, ac sociorum corpora
reposita essent. Quòdque hujus fidem
ltùm roborat, Ladislaus Deakius Præposi-
s, & Canonicus Strigonienfis fatetur, se cum
terodoxo quopiam viro nobili locutum, qui
ejurando affirmare paratus esset, se circa
ndem latrinam, in quam P. Stephanus detur-
tus fuerat, suavissimam persæpe, & humanâ
dustriâ superiorem harmoniam percepisse. Il-
d tamen præ cæteris memoriâ dignum, quod
us, ac duorum in supplicio comitum sanguis
pavimentum, & parietes diffusus diu nulla
otuerit extersione ablui, nulla arte aboleri,

quin adeò vivus, recénsque sit visus, quasi
rò tum primùm è venis prorupisset. Qui
quod eodem sanguine consperſam vestem
am unus carnificum, posteaquam diu frus
omni conatu eluere studuisset, cum alia co
mutare coactus fuerit? at mirum auditu! eti
in illa, quam recenter assumpserat, apparu
cruentæ sanguinis profusi maculæ, neque u
diligentiâ aboleri potuerunt. Quibus, qu
supra naturæ vires hæc fieri judicarent, perm
ti Catholicorum plurimi, magna pietate, vel
opinione sua sanctos, prosecuti sunt, ac p
vatâ fiduciâ Stephani, & Sociorum opem t
quam D. Martyrum implorare cæperunt. C
tè pientissima, ac illustrissima Comes Cathari
Patris Stephani digitum, capsæ aurô diviti
clusum, semper ad venerationem, & cult
circumferebat. Hujus denique glorioſi Pu
lis apud Deum meritis in acceptis refert J
Societas, quod in eodem loco, quô inter at
cia pœnarum genera victricem suam fortitu
nem consummavit, augusta hodie Colle
S. J. moles, à Benedicto Kisdi Agrienſium E
scopo, immortalis erga bonum publicum be
ficentiæ Viro, liberaliter fundata assurrexer
messémque uberem de triumphata hæresi
tulerit, & ferat, & ferendam posthac
adpromittat.

Adn

Hm. R. D. JOANNES SAR-
CANDER, Holeſchovienſis in Mo-
ravia Decanus.

udeli Supplicio ob Fidem, & in-
violatum Confeſſionis Sigillum affectus
Olumucij 1620.

A Uguſtiſſimæ Ferdinandi Cæſaris pietati in
acceptis fert, quòd non modò piè, ſapi-
érque vivere, verùm etiam intrepido fortí-

 que

que animo mortem oppetere inter Græc
Academiæ parietes didicerit Joannes Sar
der. Furor enim perduellium hæretico
adeò piissimi Principis conatus, quos pr
gandæ Fidei Catholicæ impendit, everſum
ut publicô flagitiô in Orthodoxæ Religi
excidium pars hominum maxima conjurav
Et habebant perfidi Sectarij, quos in ſui ſ
tatem facilè pertraherent ejusdem ſecum
furis copioſos manipulos, quibus nihil in
tis magis, quàm eversa veteri pietate in om
ſeſe licentiam projicere, eámque vitæ r
nem ſectari, quæ Dei, & virtutis oblita ſ
duntaxat voluptatibus novit indulgere.
ne verò privatis tantùm obſtaculis res ager
publico marte perfidiam ſuam defenden
ſuſceperunt. Cruentis undique facibus im
tas ſæviebat, tantáque indies acceſſione
ſabatur; ut de Religione Orthodoxa
omnes non ſine dolore conclamarent.
ſtati rurſus Bethlemicorum perduellium in
diis, & latrociniis extimi fines Styriæ; Auſ
Superioris coloni mutatis in enſes falcibu
nefaria ſigna collecti: Bohemia, Sileſia, &
ravia ſacrilegô conjuratorum bellô miſerè
ſtata templis, & aris tum ſpoliatis, tum eve
Sed non ſtetit hos inter limites furentium
bulonum rabies, omnem ſiquidem human
tem prætergreſſa, in Eccleſiæ Catholicæ
pugnatores præ reliquis acriter ſæviebat, q
par

rtim exquisitissimis intentatis suppliciis, par-
n ampliſſimis propoſitis præmiis in ſui ſenten-
m inflectere ſatagebant. Fuêre tamen ſem-
r paſtores animarum intrepidi, qui pro avita
tate, & commiſſis ſibi oviculis animam po-
re, & usque ad ſanguinis, & vitæ profuſio-
n decertare non dubitârunt. Hos inter
ritò laudandus venit fortiſſimus Chriſti Pu-
JoannesSarcander Holeſchovienſis Civitatis
Moravia Parochus, & Decanus, qui victrici
tormentis atrociſſimis conſtantia ampliſſi-
im Eccleſiæ Catholicæ decus, ſingulare ve-
Academiæ noſtræ contulit ornamentum.
rentibus, & nobili ſanguine, & pietate
riſtiana, conſpicuis Gregorio Mathia Sar-
ndro, & Helena Borekiana de Korniz in
ntilitio Sileſiæ Ducatûs ad amnem Viſtulam
gô Skozcova Anno M. D. LXXVI. die deci-
o Decembris eſt editus. Mitioribus primùm
eris in Freybergenſi Gymnaſio inſtitutus.
ripateticis dein ſtudiis adjecta Magiſterij lau-
ê Pragæ excultus, demum Anno M. DC. V.
hujatem Univerſitatem appulit, ut ſupre-
am laboribus Academicis coronidem auditâ
r quadriennium, cum annexis prælectionibus,
neologiâ ſcholaſticâ imponeret. Hac igitur
omnium ſtuporem egregiè imbutus, ſimúl-
e Sacerdotio auctoratus per minora Eccle-
munia, quæ ſingulari cum laude obibat,
ecani dignitatem eſt aſſecutus. Prima ei-

dem

dem cura, ut nutantes in fide cives roborar
errantes reduceret, ejectis impiis præconil
ludíque literarij Magiſtris Catholicos ſubro
ret, nihil denique eorum omitteret, quæ a
ctiſſimæ per eas ditiones Eccleſiæ & ſolatio
ſent, & incremento. Et verò, quemadmod
ex ipſo Apoſtolici hujus zeli exordio conjic
licuit, tuliſſet laborioſæ ſuæ induſtriæ fruct
longè uberrimum, niſi laudatiſſimam Viri o
ram profligatus hæreticorum furor inhibuiſ
Cùm enim Deo, & Cæſari rebelles Moravi
premum Provinciæ gubernium Olomuce
Antiſtiti Eminentiſſimo Sanctæ Romanæ
eleſiæ Cardinali Dietrichſteinio per ſumm
impietatem ademiſſent; Popellium Baron
Lobkovizium præfecturâ ſpoliâſſent; Præla
comitialium ſuffragiorum jus abſtuliſſent; S
cietatis Jesu domicilia proſcriptis inquilinis
cupâſſent; ac ſumma denique crudelitate
omnes Eccleſiæ Miniſtros latè deſæviiſſer
Sarcander imminenti jam jam procellæ tar
ſper cedendum ratus, ſub autumni præcede
tis exitum in Poloniam ſe contulit. Et qu
niam (quæ virorum in ſalutem animarum u
cè intentorum prærogativa eſt) verbô, & exe
plô gregem ſuum excolere dum non licet
Joanni, ardentes ad Deum preces pro ejusde
incolumitate fundere eſt aggreſſus; átque ut
eventu ſuo profuſa hæc pietas fruſtraretur,
lebertimam in Polonia Deiparæ Czeſtocho

en

is Basilicam peregrinus Mariophilus invisit,
suámque Ecclesiam potenti Virginis tutelæ
ma cum religione devovendo, vix dum
vale ultimum Matri beatissimæ dixerat, in-
tem mox pietatis suæ fructum tulisse visus
; novis etenim ad propugnandam Religio-
n Orthodoxam flammis adeò se se animari
sit; ut insuperhabita tumultuantium undí-
e Acatholicorum crudelitate, ad Ecclesiam
m quantocyus revertere, animarum quæ-
integrum se se consecrare, átque, si opus
et, liberaliter profuso sanguine Christianam
m tueri certa apud se lege constituerit. Hac
nte obfirmatus vix ille ad proprios Penates
ux pervenerat, cùm lectissimæ peditum co-
tes, equitúmque turmæ è Polonia adven-
tes, quas Rex Sigismundus Ferdinando Cæ-
subsidiarias miserat, ante urbis muros ten-
ia fixerunt. Sarcander inexpectato militum
entu lætus, sed magis longè de salute civi-
solicitus, deportato sub umbella Euchari-
o Numine ad castra progreditur, ibidémque
rocumbentibus in terram Belli ducibus, &
is indemnitatem obtinet, & in Austriam fe-
antibus copiis solemni benedictione felicem
orum progressum precatur. Factum istud
teaquam Wenceslaus Bitovskius Dynasta
ricensis, alioquin Calvino addictissimus,
perit, illico Sarcandrum, cui ob repetitas
lesiæ decimas infensus erat, velut Patriæ

pro-

proditæ reum ad ſupremum Provinciæ Ma
ſtratum pariter Acatholicum detulit. Nil ſi
factioſorum hominum conciliabulo grat
magis accidere poterat, quàm ſi deprehen
convictóque proditionis Sacerdote celebe
mo, reliquos pariter Myſtas, quos aut vitâ,
Patriâ exturbare jam antea conſtituerant, ve
ejusdem ſceleris contagione infectos, ipſi
Proditores impiiſſimi ad necem raperent,
certè regione tota eliminarent. Jámque
ſacrilegæ impudentiæ devenerant, ut perfra
Baſilicæ Cathedralis foribus ſacra vaſa diri
rent, Divorum lipſana ſceleratis pedibus p
culcarent. Et paucis Canonicis, octoni d
taxat ſupererant, aut præcipitium, aut furc
intentarent, ſi quando adverſus iniquiſſi
Senatûs-Conſulta aut plebiſcita mutire au
rent. Inaudita hæc facinoroſorum homin
audacia Sarcandri animo eam cogitationem
jecit, quâ denuo ingruentem tempeſtatem
quamdiu declinandam eſſe arbitraretur, ſ
enter ratus, nî tempori cederet, eadem ſe
Canonicos reliquos internecione opprim
dum. Inſidiarum proinde bene gnarus S
cander Tobiczovium receſſit; ubi vicina in
va, magnâ preſſus rerum neceſſariarum pe
riâ vitam aliquamdiu toleravit; donec perfi
caſſibus ſtringeretur. Bitovskius ſiquidem
diciô per ſagaces exploratores de ſancti
latebris habitô, mox armata manu illuc feſti

ditúmque à venaticorum canum latratu
candrum, pedibus, manibúsque arctissimè
ctum Olomucium deducit. Incredibile di-
est, quantô Procerum conjuratorum gau-
, quantô insultantis plebis sibilô, quantô
ique eorum, de quibus ipse optimè mereri
lô ante satagebat, cachinnô per publica
is compita vir mitissimus, qui sua identidem
:ula osculabatur, in curiales carceres ra-
:us, & in profundam tetrámque foveam sit
:usus. Vix postera dies illuxerat, quæ
ruarij decima tertia erat, cùm supremus
idæ Moraviæ Præfectus Decemviris, quos
r Bitovskius eminebat, stipatus in prætori-
festinat. Protractus è caverna subterranea
gerrimus Sacerdos pro tribunali sistitur, &
r atroces minas fateri jubetur: Ecquis ho-
a Polonorum vexilla in Moraviam evoca-
t? haud enim inficiari posse, quod paucos
e menses Cracoviam excurrerit, secúmque
elliani equilis magistrum deduxerit; quòd
uctorato Lobkovizio à conscientiæ arcanis
rit; quòd adventantibus Sarmatis cum idolo
naceo, sic Numen Eucharisticum impiè blas-
mabant, obviam processerit. Rectè ge-
um conscientiâ lætus in singula respondit:
quidem in Poloniam, at salutandæ Deiparæ
sâ excurrisse, Popelliani equilis magistrum
sse quidem in itinere, ne verbô tamen ei-
n, utpote latini æquè, ac Bohemici idioma-
tis

tis ignaro, locutum esse. Adventantibus P
lonis, utpote fidelibus Ecclesiæ Dei populis E
charisticum Numen adorandum proposuis
Illustri quidem Lobkovizio à Conscientiæ
canis se fuisse, sed quæ per omnem vitam du
turò secretò inviolabiliter esset custoditur
Cæterùm nullatenus sibi constare, ecquis
lonorum copias evocaverit, aut evocatas
Moraviam deduxerit. Excandescens ad i
Bitovskius acriter institit: cur igitur relicta
vitate, quam superstitione papistica deprav
niteretur, ad silvas, & ferarum latibula pro
gerit, si ab inito cum Patriæ hostibus fœdere
tam immunem degeret? Præclarâ facundiâ
hæc Joannes Sarcander: neutiquam se pra
superstitionis dogmata, sed Fidei duntaxat
thodoxæ, extra quam salus nulla esset, veri
tem prædicâsse, quam & sanguinis, & vitæ
dispendiô contestari sit paratus; ad declin
das, Salvatoris ipsius monitô & exemplô, p
sequentium insidias, nullâ verò flagitij con
entiâ, inter silvarum abdita delituisse. Tes
porro vitæ ab omni conjurationis notâ lo
remotissimæ, si terra esset negatura, futur
olim Divos Cœlites, quin Deum ipsum, sine
jus occulto svasu nihil unquam in Ecclesiæ C
tholicæ emolúmentum ausus esset. Subrisit
hæc amarùm Præfectus, atque, ut projectæ
daciæ nebulones assolent, in contumelias
lam erupit, quarum omnium vis eò collimab

Sarcander perjurus sacrificulus aut perfidiam
ujus ne umbram quidem incurrerat) ultrò
eretur, aut sævam luce altera carnificinam
eretur opperiri, deliberaret itáque; at si-
l meminisset, ridicula Papæ fulmina nulla-
us à judicibus formidari Ita nimirum Vi-
iam Christi in terris potestatem contemptim
ent ij quibus vix major in Deum ipsum est
erentia. Sed quod hodiernam inter ac al-
am diem non interponenda esset, cæteris
nibus prolixa nimis ea mora videbatur. Sub
sperum igitur Bitovskius Prætoris munere
gi jussus, unà cum reliquis ad destinatam
torquendis cameram processit, Joanne
ntilla, urbis Judice, viro apprimè catholico
iter assidere & jusso, & coäcto. Arcana id
culdubio divini Numinis providentiâ fa-
m, ut ne scilicet sincerus rerum gestarum
is ad comprobandam Joannis Sarcandri in-
tam fortitudinem, & constantiam desidera-
ur. Postulatus ebriorum vocibus Joannes,
n iisdem quæsitis, eadem semper responsio-
obviâsset, per lictores ad equuleum crude-
mè rapitur, & insertis ferro manibus pedi-
sque dirùm extenditur. Eo in cruciatu dum
ctissima Jesu, Mariæ, & D. Annæ nomina
ntissimis suspiriis ingeminat, actus in furias
udo-Prætor Bitovskius omnes ab orco dæ-
nes evocat, & contumacem Patriæ prodi-
rem altiùs attoli mandat, illud superaddens,

complures adhuc ſuppetere è ſacrificulis ej
dem furfuris nebulones, quos idem mane
cruciatus. Quia verò luxatis miſerum in n
dum artubus, & venis aliquot jam diſrup
eundem altius poſſe attolli carnifex negab
ab ulteriore ſupplicio Bitovskius Tyran
quidem deſtitit, ſed illud poſtridie adjectis
nibus inſtaurandum edixit. Neque aliter f
ſet actum, niſi judicis urbani præſentia, qu
graviora negotia præpediverant, à furenti
decemviris, etſi diu, attamen fruſtra fui
expectata. Induciæ igitur ad úsque decim
ſeptimam Februarij captivo permiſſæ, ut re
ratis nonnihil viribus poſthac acerbiùs torq
ri poſſet. Aliis eo die negotiis intendere op
tebat Bitovskium, quare Prætoris munus Z
novskio, ſed illo priore longè crudelio
delatum eſt. Diſtento rurſum Sarcandro
pliciti ad utrumque latus ardentium cand
rum faſciculi, nihil tamen ex illo, etſi d
ultra horas ad Tyrannorum quoque tœdi
uſtulato, præter uſitata pietatis ſuſpiria exp
ſum, ut meritò & carnifices laſſitudine, & q
ſitores indignatione victi abſcedere coger
tur. Acriter ea viri conſtantia Zernovskij
mum momorderat, quod ignavè nimis præ
rianas vices ſuſtinuiſſe videretur. Hinc pro
ma ſtatim die cum reliquis decemviris in loc
feralem redit, & affectatâ quadam clemen
Sarcandrum rogat, ut totius conjurationis
ri

em, præſertim verò arcana Popellij conſilia
ndat, ne ſupplicia heſterna geminare vel in-
ti judices cogerenrur. Nitebatur nempe
ſuta vulpes, quod horrendo ſupplicio heri
on poterat, hodie colorata verborum ſvavita-
facinoris umbram ab innocentiſſimo Sarcan-
o extorquere. Audito Poppellij nomine
iantocyùs Judicum unus larvam exuit, & ca-
rata fronte ac fremebunda voce: Heus, in-
it, attonſe furcifer, aut arcana conſcientiæ
ridicula confeſſione veſtra tibi prodita reve-
bis; aut usque ad intima exuſtus viſcera di-
eribis. Impij ſcilicet Wenceslai ſequutus ve-
gia; ſi forte quod ille per Moldavæ gurgites
torquere à viro illo Sanctiſſimo Joanne Ne-
omuceno non potuit; faciliùs ipſe flammis,
violabile ſacri tribunalis arcanum ſibi aperi-
dum, à Joanne noſtro obtineret. At fuca-
nullatenus manſuetudine Joannes in hunc
odum eſt locutus: itane verò, judices! etiam
ud à me petitis, ut impia garrulitate effutiam,
iæ in ſacro pœnitentiæ tribunali ſub invio-
nda arcani fide concredita intellexi? En co-
m adſum in quævis ſupplicia paratus, prius-
iam adeò deteſtabile ſacrilegium extorquea-
. De cætero, quàm quod certiſſimum apud
s habetote, me nullius perfidiæ, nullius con-
rationis eſſe conſcium, ut proinde fruſtra
t veſtri conatus ad id ſceleris exprimendum,
iod Cœlo, Deóque teſte admiſi nunquam.

Judices Christianam hanc dicendi libertate
in sui dedecus cessisse putantes, nova iterum r
bie exagitari cæperunt. Ergo promiscua frer
dentium, terrámque supplodentium vocifer
tione lictores de instauranda laniena admone
tur. Quamprimum nudatis artubus è sublin
Sarcander pependit, novem è cera faculis, se
instar simulacri mutus ustulatur. Concl
mant illico mortalium stolidissimi: nebulone
impium arte stygia sensûs omnis expertem es
Ad hanc igitur infringendam laxatâ equul
rotâ, decussatim rasos è sacro vertice crines,
rescissorum è manibus, pedibúsque unguiu
segmenta carnifex in cineres redigit, meróq
mistos Sarcandro ebibendos præbet. Exha
staustо hilari cum vultu poculo rursus in altu
attractus non tantùm ardentibus avium plum
quas adipe, pice, sulphure tinxerant, úndiq
conspergitur; sed etiam imbutis simili incend
laciniis, scapulæ, humeri, pectus & brachia i
volvuntur. Sæviebat adeo per omnes art
immitis flamma, ut totum corpus in vivu
carbonem abiisse videretur. Inter hæc tam
adeo atrocia membrorum omnium incend
nulla invictissimo Christi Athletæ vox elap
est, preter usitata Jesu, Mariæ, & Divæ Mat
Annæ nomina. Ringebatur ad ista, quæ
belluam in commiserationem flectere debu
rant, sceleratissimus Tyrannus, & direpta è N
tarij manibus chartâ, quod Sarcander in
re

reus ſcribi nondum potuiſſet, ſemetipſum inter
ıtrocia maledicta inferis devovet, nî repetitâ
carnificinâ vivum ſacrificulum exuſſerit. At
obſtitit eâ, quâ pollebat, authoritate urbanus
Judex, negavítque ſalvis legibus ultra tertiam
orturam procedi poſſe. Interea ne ſemi-qui-
lem vivum Sarcandri Buſtum ab equuleo ſolu-
um, cùm in alteram fere horam exanime ja-
cuiſſet, ſibi tandem redditum moriturâ voce
otum flagitavit. Cùm verò, quod omnem
arbariem longè ſuperat, à carcerariis auditus
ıon eſſet, placuit divino Numini piiſſimam
arcandri innocentiam ſtupendô prodigiô con-
eſtari. Limpidiſſimæ enim undæ ſcaturigo è
icina petra cœleſti beneficio erupit, eíque ſi-
im ardentiſſimam abunde reſtinxit. Luce po-
tera Judex in ergaſtulum reverſus, magnóque
ıo gaudio Myſtam etiamnum ſuperſtitem con-
bicatus, cuidam lictorum ad ſe evocato impe-
at, ut ſingularem curandis integerrimi Viri
lagis operam impendat. Erat ille quidem in-
gniter artis ſuæ peritus, ſed ſanguinario præ-
erea in Catholicos omnes, præprimis verò
acerdotes, odiô inflammatus. Hinc úsque
deo crudeli manu tractabat vulnera, ut em-
laſtris, quæ urente inſuper pulvere corrupe-
at, violentè abreptis, magna indies acceſſione
oloris exulceraret. Vergebat inter ſæva hæc
harmaca jam tertia hebdomas, cùm penetran-

te ad viſcera carcinomate Joannes Sarcande
ſupremam horam imminere ſenſit. Per a
cerſitum igitur Jacobum Swiwackium Tein
zenſem Preſbyterum Sacro ceromate unctu
& divinô epulô munitus, pronuntiatis ex r
gio pſalte verbis: *Convertere anima mea in r*
quiem tuam, quia dominus benefecit tibi. Po
decimam noctis horam die decima ſeptim
Martij, dignam cœleſti laureâ animam ad ſ
peros transmiſit. Pallore, maciéque defo
mis facies continuò in roſeam liliato cando
mixtam refloruit, totúmque corpus odo
ambroſio glorioſæ quondam anaſtaſi præluſ
Perſtitit ea vultus elegantia fragránsque to
us corporis odor, donec tandem die viceſim
quarta Martij, ſed inhibito per acatholicu
Præfectum apparatu publico, Deiparæ in Co
los aſſumptæ templo inferretur, ibidémque
Divi Laurentij, quod huic toleratô flamm
rum ſuppliciô haud diſſimilis fuiſſet, ſacel
conderetur. Nunc verò marmoreus ibi t
mulus glorioſi Pugilis effigie in apice conſp
cuus; Geniis cæleſtibus, qui atrocis, qua
ſubiit, carnificinæ inſtrumenta gerunt, circu
datus eminet. Carcer demum ipſe in qu
fons etiamnum ſcaturiens & febribus & ur
verſis propemodum morbis medetur, in Sacr
rium ad omnem venuſtatem Olomucenſis M
giſtratûs pietate eſt immutatus. Illud por
unu

ium non modò Moraviæ universæ, verùm imprimis Academiæ nostræ in votis superest; Venerabilis Presbyter Joannes Sarcander, ræcensis quondam Theologus, quemadmodum fortissimum agonem pro Ecclesia Dei sunuit; ita Sanctorum Martyrum fastis à supremo Christi Vicario haud multo post tempore inscribatur.

P. MATHIAS BURNATIUS, S.

Silesius.

Glande plumbeâ ab Hussitis trajectus

Libuni 1629.

HAud à verò aberraverit, qui pœnarum
orbe maximam, & malorum omniu
velut iliadem, compendiúmque statuerit h
resi n. Equidem experientiâ & heu! multip
ci didicimus, Deum, ubi mortalium licen
lin

iites omnes exſuperans, ſcelera ſceleribus
mulare occepit, id inſuper permiſſiſſe, ut in
robum dati ſenſum varios circa religionis
ſteria, ritúsque ſacros invcherent errores,
in ſectas diviſi, hinc mutuis ſeſe odiis, cla-
úsque conficerent; inde in majores ſu-
, & qui eorundem veſtigiis inſiſterent,
mmuni ſtudio impetum facientes ſacra pro-
iis, ſumma immis permiſcerent. Magna,
is obnuat? flagella peſtis, fames, bellum?
cum hæreſi non conferenda. Illa enim,
t non ſunt diuturna, aut paucos involvunt.
ec ubi ſemel invaluit, ſæculis non arctatur,
inésque ſine diſcrimine eâdem involvit rui-
; quin eò virus, livorem, crudelitatémque
im atrociùs exerit, quò in probiores incide-
. Experta id præ reliquis Bohemia Regno-
n, dum ab hæreſi intacta perſiſteret, feliciſſi-
i, at mox ut Wicleffi contagiô per Huſſium
volvi cœpit, variis erroribus per duo, & am-
us ſæcula adeò miſerè conflictata, ut nullô,
antumvis maximô Auſtriacorum Regum ze-
priſtinæ potuerit reſtitui integritati. Habet
mirum impia hæreſis vafrum ingenium; &
catis in omnem voluptatem habenis, per-
ſsáque quidvis agendi improbitate ſtolidæ
i plebis animos ita devincit, ut vix ulla poſt-
c induſtria ad æqui, bonique leges inflecti
eant. Unde plurimis per omnem retrò æta-
n Principibus nihil prius atque antiquius fuit,

quàm ut à tam pernicioſa lue ſubjectas ſibi p
vincias immunes conſervarent ; ſed & m
ſuo ſe labore fruſtratos ex intimis præcor
indoluerunt. Nempe non vigilias duntax
ſed armatas in excidium manus peſtis illa exi
quæ quò remotioribus à conſpectu homin
latibulis enutritur, eò pernicioſiori dein fla
ma in publicum incendium erumpit. Nec
tenus invictiſſimus Ferdinandi Secundi Cæſ
defuit animus, qui in ultimam hæreſis inter
cionem digna Auſtriacorum Principum piet
videri poterat conjurâſſe. Hanc ille quà dig
tatum, fortunarúmque jacturâ, quà exiliô,
armata militum manu adeò everſum ibat,
per piiſſimam Cæſaris voluntatem nè uni
dem heterodoxorum in ſuis Regnis ſecuro
gere licuerit. Ad votum planè accidit, ut
id tempus celeberrimam de perduelli hæreſ
ctoriam in Albo monte non ſine prodigio
ferret, quâ ipſe in rem Catholicam ſole
uſus, ùt omnem poſthac in legitimos Reges
ſurgendi radicem tolleret, ſubditos non a
per ditiones ſuas numerare voluit, ac addi
Romanæ Eccleſiæ filios. Peperit ea res A
ſtolicis quidem viris omnibus, at præprimis
cietati noſtræ, quam potiſſimùm in labor
tantopere arduum adhibere voluit, ſudores
nè innumeros, quibus in aperta diſcrimina
fortunæ, fama, vita ipſa conjiciebatur. S
gens ruſtica hæreſis contagiô ſemel imbu
qu

madmodum ad rationum momenta pene-
da est hebetior; ita in pertinacia retinendi
ris esse obstinatissima. Ad hujus protervi-
enervandam complures viri ab Apostolico
tu multùm commendati strenuè adlabora-
, quod tamen dolori esset plurimùm, ope-
eorum industriæ fructus perquam exiguus
ondebat. Plures igitur ad desolatam hanc
am evocandi erant operarij, quorum nu-
um insigni gloria decoravit P. Mathias Bur-
us. Primus ei vitæ dies obtigit Rosember-
n Silesia Anno M. D. LXXXIX. nactus pa-
es honestos, & à pietate multùm commen-
os, quorum vestigiis, ut Mathias insisteret, ij
ii diligentia adlaborabant. Neque stimu-
pus fuit, ejus siquidem in omne honestum
na indoles adeò magnos in tenero ætatis
e progressus fecerat, ut à virtute peculia-
apud omnes laudem tulerit. Frequens
in adorando Eucharistico Numine, cui
ati complures diei horas impendebat, tan-
piritûs ardore, ut non rarò, quod insoli-
prorsus est, victûs sumendi oblitus, solô,
d ex divino epulo referebat, solatiô abun-
astus viveret. Dein ad honestissima lite-
m studia animum adjecit, acceptóque à
e luminum auxiliô singularem ab ingenuis
bus laudem merebatur. Et verò gaudet
liedum Crumlovienſe Societatis Jesu Gym-
um se aliquando in Scholarium suorum nu-
mero

mero excoluisse Mathiam Burnatium dum
tiori eo in Collegio Palladi strenuam ope
navaret, sed uberiori longè gaudiô exul
quod eundem à sæculi illecebris immunem
cietati Jesu bona mater genuerit. Ad reli
sa castra traductus melioris vitæ primordia
spicatus est Anno 1607. ætatis suæ dec
octavo tanta Moderatorum approbation
religiosæ vitæ stadio decurrens, ut digniss
sit habitus, qui elapso duorum annorum
tio arctiori se vinculo Societati per voto
nuncupationem adstringeret. Jussus inger
severiori literaturâ imbuêre, ad Græcen
Universitatem pretiosus Scholaris advenit,
táque eo in munere sedulitate desudavit,
cet celeberrimi hujus Athenæi splendo
præclaró literarum stud:ô, editôque doc
specimine multùm adauxerit, gloriosa tan
quâ inter horrenda supplicia immotus p
stit, fidei contestatione longè reddiderit
striorem. In Bohemiam redux per varias
Regni civitates imbuendæ manstuetioribu
sciplinis juventuti admotus singulari id cùm
tum Societatis nostræ commendatione pr
tit; & quia vel à natura regendis parvulo
animis idoneus videbatur, posthac etiam
rum ad omnem pietatem excolendorum
vincia illi est demandata. Crumlovienst
mùm, dein Gitzinienst Seminario Præfe
utrobique delato sibi muneri egregiè satisf

iturum proculdubio fuisset, ut diutius hoc
unio distineretur, nisi amplo & plurium
rum avido Patris Mathiæ pectori arctus ni.
n visus fuisset hic privatos inter parietes
: gerendorum campus. Supplex igitur
leratoribus factus, ut exiguo huic, quem-
odum ajebat, Apostolicum alterum eúm-
graviorem per Paræcias discurrendi labo-
adjicerent. Ut facilem in sua vota nan-
retur superiorum voluntatem summa per
ditiones Parochorum inopia fecit. Quin-
igitur diversarum Ecclesiarum copiosæ
; ei excolendæ obtigerunt. Ad has P.
hias in singulos ferè dies, ubi per domesti-
egotia non præpediebatur, diligenter in-
, easque quà verbo, quà exemplo ad virtu-
, & mores Christiano homine dignos hor-
tur. Erat profectò, post sudatam quin-
annorum operam, longè à se diversam di-
um Ecclesiarum faciem intueri. Egregiè
irtutem efformati ruricolæ, emendati mo-
propulsata hæresis, instaurata in Deo dica-
edibus solemnia. Hæc dum per adsitas
mlovio parochias felici progressu opera-
superiores eum, ut labefactatas acerbis tot
orum sudoribus vires tantisper instauret,
monefaciendum esse putaverunt. Inita
idem quot diebus itinera, victus rusticas
r casas plerúmque insipidus, graves aëris in-
e, repetitus per diem sæpius ad populum
sermo

sermo adeò P. Mathiæ valetudinem attriver
ut ferendo posthac oneri par futurus non v
retur. Majori tamen, ac credi poterat,
mô fuit P. Mathias, nihili quæ gesserat faci
ad majores semper pro Dei gloria labores a
rabat, causatus valetudinis jacturam sibi q
to potius, ac durissimis laboribus implicato
metuendam, unde graviores duntaxat pro
clesiæ incolumitate labores identidem susp
bat de omni prorsus quiete religiosè sibi in
dicens. Fatigati iterum iterúmque prec
superiores, ut per Gitzinenses quoque Ec
sias rem Catholicam promoveret, potesta
fecerunt. Gratulatus sibi de nova bene a
di copia Vir Apostolicus ad arduam Gitzi
sium Ecclesiarum culturam quantocyus
num admovit. Lætandi materiam eò ube
rem nactus, quod intellexisset, populum i
degentem non modò à Romana Ecclesia
nissimum, verùm insuper à protervia, p
nacia, obfirmatóque in Catholicos omnes
celebrem. Hunc, ut saniora edoceret, qu
primum advolat nihil eorum omittens, q
viro apprimè apostolico esset expectare.
tunato eventu pergebant omnia, dies no
que pro animarum salute inter vigilias exig
Pastor optimus: Jam in pauperum tug
æque, ac templo publico fidei rudimenta
planabat; jam afflictam malè habentium
tudinem fomentis industriâ suâ quæsitis re

, modò abjectæ plebis egestati corrogatá
: succurrebat; modò à vitiis dehortabatur,
ad virtutis studium accendebat, idem, eo-
die, his Cocus, Chyrurgus, Medicus;
Pastor, Præceptor, Parens; omnibus om-
factus. Mereri sanè poterat hæc tam in-
à P. Mathiæ charitas, ut eum vicissim om-
mpenso amore, ac veneratione prosequ-
ur. Quemadmodum autem hac sua per-
rum animos captivandi industria amorem
conciliaverat, ita fructum pro Dei gloria
imum tulit. Numerantur hodiedum per
emiam & Silesiam complures pagi, oppida,
& urbes celebres, quas Apostolicus P.
hiæ zelus ad Romanæ Ecclesiæ gremium
iter revocavit, síque per singularem pror-
lurnatij animarum Deo lucrandarum sitim
Tet; spes affulgebat maxima fore, ut uni-
i Bohemia ejuratâ hæresi fidem Romano-
iolicam amplecteretur. Sed placuit Deo
atam toties inter adversa P. Burnatij con-
iam immissâ etiam tormentorum acerbita-
riclitari. Erat inter reliqua, quæ industrius
at, oppidum Rovenskum nomine, à per-
imis, quos tota latè Bohemia numerabat,
rodoxis longè famosissimum. In hoc so-
im sæpe oculum intendebat P. Mathias,
qui sanguinariam incolarum ejus rabiem
tant, identidem à proposito eum dimove-
tagebant, certissimum enim ajebant fore,

ut

ut crudeliter vitâ exturbatus reliquas etiam
cleſias ſalubri ſuâ induſtriâ diſtitueret. Ne
Auguſtiſſimum Cæſarem pertinax horum
bulonum protervia latuit, ſanctâ igitur vio
tiâ perditas has, & Dei à legibus usque a
aberrantes oviculas in ovile Chriſti compel
ſtatuit, miſſóque in hunc finem militum
gariorum manipulo nihil eorum omitte
quæ Principem Eccleſiæ bono addictiſſim
decerent. Verùm non ita ſecretò res agi
terat, quin refractariis civibus imminens
cella ſuboleret. Extemplò conſilium ine
militarem impetum armis propulſare, mor
que oppetere prius, quàm ſepoſitâ hæreſi
manam fidem amplecti ſceleratiſſimè ſtatu
ſine mora in omnem latè viciniam perdu
hæreticorum nuncij evolant ſceleratum a
um implorantes, útque velocius concitat
ditio ad omnium aures permearet; contin
æris campani pulſu ingentem agreſtium h
num multitudinem evocant. Miles, ubi ſ
jori numero, deſperatione & furiis arm
imparem futurum vidit, pulſantium inſu
& continuô ſonô plebem ad arma evocan
importunitate irritatus, ignem turri ſubj
cujus violentiâ æra campana, toto eo tra
ſono celeb atiſſima, in liquorem abie
Præſtolabatur interim militaris expedit
eventum P. Mathias in pago penè contero
ut, ubi ad recipiendam verbi divini ſeme

duellium aures ſubactæ forent, advolans
ſuo pro concione dicendi munere fungere-
Præſagiiſſe tamen videri poterat Burna-
in tam præcipiti expeditione periculum.
m enim antehac conſtanter in Apoſtolicos
s labores aliquem è collegio ſocium adhi-
ſet, die illo, quô laureata victima caſurus
, è Jeſuitis neminem admiſit, parvulo dun-
t è ludo literario puero, qui ad aras ope-
i-aſſiſteret, in viæ comitem aſſumptô id,
d erat, cauſatus; ut ſi quis caſus ferret, ſo-
pſe occumberet. Jam incruentam ad aras
tiam litaverat; jam recens in lucem editus
ns ſacris undis reſperſus; jam dies in meri-
n vergebat, & altum adhuc de Rovensko Si-
ium. Miratus Pater, moræque pertæſus
s, trésve è paganis rem exploraturos mittit,
que ex iis nemo ad Patrem reverteretur,
nentô temporis adeſt furibunda ruſticæ
is colluviés omni genere telorum ruralium
bus, ferreis bidentibus, plumbatis, haſtâ,
pô armata. Vix ſe ad necem quæri intel-
e poterat Pater, cùm jam ad fores vim fa-
i conſiſtunt, nequam illum ſacrificulum,
Eccleſiæ Huſſiticæ campana æra, inductâ
tum manu, igne corripuiſſet, ad promeri-
pœnas poſtulantes. Quid hic conſilij Pa-
evadere quidem in apertum campum ten-
t; ſed excubiæ, quæ omnem domum arctè
debant, properantem inſecutæ, primùm

lethale vulnus telo cuſpidatô, dextero in ſi
pite, infligunt, eodémque ictu, dum in ter
corruens dexteram objicit, duobus digitis
tilant. Erectus ex lapſu in genua Pater
thias, dum ad ſe militum facinus nullate
pertinere conteſtatur, à tergo alter bid
furcâ gemino illum vulnere proſternit, il
que in terram tertius aliquis glandem ex ma
ſclopo ſecus humerum lævum adigit per
præcordia, & ſacra Jesu, ac Mariæ nomina
plorantem crudeliſſimè perimit. Inde ad
rum Patris comitem, in fugam equos a
nantem, abrepti, duodecim luculentis p
confoſſum ſtagnante ſimi lacunâ demerſer
Indigna hæc Patris Mathiæ cædes dolore
ximo non tantùm ſocios, verùm etiam to
latè Gitzinij viciniam affecit. Ereptum ſi
eo lamentabantur Virum, quem nulla unq
aëris intemperies, non imbres decidui,
cumulatæ nives, neque vis ulla frigoris à
cepto bene faciendi ſtudiô poterant dimo
Laudabant alij miram in dicendo vehem
am, quâ ſermonem Dei ſpiritu plenè refer
ad duas etiam horas protrahebat. Alij ſ
ciebant in curando templorum decore ſc
tam induſtriam, quibus alibi de novis al
bus, ſacráque ſupellectili, ſubſelliis al
cathedris, vexillis, aliísque id genus ornat
tis providebat; omnes denique, ſi vitæ h
num perpetuæ eſſe liceret, perpetuò ſecur

re Patrem Mathiam optabant. Facies, dum veret, ei non admodum formosa, à morte nustum decorem induit, suavíque amœni- e in modestum veluti risum declinans bo- atem causæ, quam morte asseruit, omnibus obare videbatur. Venerabile illius corpus ounô, ubi crudelitatis victima 9. Augusti ini 1629. ad cœlos abiit, Gitzinium adve- tum, ibidem in Societatis Jesu Ecclesia, di- gnâ tanto funere pompâ, tumulo illa- tum est.

Prænobilis Dom. ZACHARIA
ANTHELIUS, Suecus, Consul
Upsalensis.

Fidei causâ ibidem securi percus
sus 1630.

NUmeravit hactenus, & uti de infinita
bonitate confidimus, etiam deinceps
meratura est Ecclesia Catholica Viros, quor
laudata industria, studium, ac pietas pro e
d

m incolumitate glorioſo conatu deſudet,
ctúmque operæ ſuæ longè ferat uberrimum,
quem ſubinde fidelium cœtus non ſine admi-
:ione intueatur. Et nè hanc eorum dunta-
t gloriam exiſtimemus, qui peculiari Eccle-
ſticæ, aut religioſæ vitæ inſtitutô Dei, & Ec-
:ſiæ bono ſe ſe devoverunt, nullus per uni-
rſum mundum ſtatus, conditio nulla, nulla
as, aut ſexus eſt, qui non plurimos, de ea-
m Eccleſia optimè meritos, longo ordine re-
nſeat. Quemadmodum autem ad fidei or-
odoxæ incrementum nihil proficuum magis
gitari poteſt, quàm ſanguis Martyrum, ita
iil oſtentat Eccleſia glorioſiùs, quàm in-
meram illorum multitudinem, qui ſacro-
n veritatem dogmatum fortunarum om-
im, ſanguinis, quin & vitæ ipſius jacturâ
ıreatæ Victimæ propugnârunt. Atque uti-
m! quod pio Chriſtianus orbis ſuſpirat de-
erio, pugilum tantorum nomina per San-
ſſimos Chriſti in terris Vicarios agnitâ, & pro-
tâ mortis toleratæ causâ, Sanctorum Mar-
um albo inſcribantur. Obſtupeſceret enim-
rô Chriſtianus orbis, cùm videret eorum,
i adlegendi forent, cenſum iis multô ſupe-
rem eſſe, quos de Romanæ ſedis authorita-
religioſo in præſens cultu ad aras venera-
ır. Hos inter proculdubio veluti fulgentiſ-
ium quoddam ſydus emineret Zacharias An-
elius Vir apud Upſalienſes Conſulari dignitate

inclytus, quando orbi teſtatum fecit, faſc
amico fœdere laureis ſociari; nec eorum ſple
dorem ad poſteritatis memoriam feliciùs u
quam perennare, quàm ſi profuſo ſanguine
rigentur. Felix profectò Suecia, quæ, tan
pignore inſignis, grandi prærogativâ fama
ſuam illuſtravit. Et quamvis formidoloſa b
lorum, hæreſúmque tempeſtate plurimùm ſe
per jactata fuerit, gloriari tamen poterit,
aliquando filios enutriiſſe, qui Chriſtianæ fi
probitatem adverſus hæreticorum errores
ſecto capite vindicâſſent. Natus erat Zach
rias Edenſœnij in Suecia nobili proſapia, &
go præ reliquis commendata. Aſt nobili
longè indoles, quam ab ipſa naſcendi con
tione adeptus eſt, ea jam à teneris unguicu
præſeferebat indicia, quæ futurum aliquan
Virum muneribus quibuscúnque ſuſtinen
parem haud obſcurè præſagiebant. Solet
mirum tenella ætas adultiori vitæ præluder
eorúmque, quæ è re olim bene felicitérque
renda ſunt, prima ſub ipſius vitæ primor
lineamenta adumbrare. Vultus illi nunqu
ad hilaritatem propenſior, quàm ubi de vir
tibus, ardentíque in Deiparam Virginem p
tate ſermo haberetur, & licèt Matris beatiſſi
laudes tenella adhuc lingua depromere n
poſſet, deſiderium tamen ſuum luculenter p
bavit, dum ſanctiſſimæ Deiparæ nomen præ
ditâ voce identidem ingeminaret pronâ vid

: in Virginem Matrem pietate linguæ offici-
ı sat copiosè adimplente. Vix è prima æta-
digressus videri poterat, tum enim verò lucu-
ıter ostendit, quem olim in Anthelio pro-
gnatorem habitura esset Ecclesia Suecica; ob
ius amorem solo patrio, amicis, sanguine
ıctis, quin ipsis quoque Progenitoribus,
ibus intimo amoris sensu afficiebatur, valere
lis, incognitæ regioni ultrò se se concrede-
, operæ pretium perquam magnum laturus,
quod avebat unicè, pietatem, fidem orthodo-
n, ejúsque aut instaurandæ, aut proferendæ
lustriam charæ secum Patriæ rursus inferret.
verò probâsse visa est religiosam Anthelij
luntatem divina bonitas, dum eundem per
n ardui itineris immensitatem Anno 1608.
æcium Styrorum ad Universiatem nostram
vum, & incolumem deduxit. Vix pro laudato
diorum fervore, qui Deo favente magnos
lies inter Academicos capiebat progressus,
æsens ipse Anthelius erudiebatur, cùm solatio
eò copiosè cœpit diffluere, ut à lachrymis læ-
iæ testibus sibi temperare non posset. Desi-
rium hoc suum, quo in virtutem, ac literas
biebatur, ut manifestum faceret, ea industria
sedulitate in arcana Philosophiæ abdita insu-
vit, ut laudatissima fama de Anthelij doctri-
omnium ore decantaretur; & quia præterea
signi virtutum prærogativa valebat plurimùm,
iversi cum veluti integerrimæ vitæ ideam sin-

 gulari

gulari benevolentia sunt prosecuti. Præp
mis animum illius feriebant pulcherrima virt
tum exempla, quæ à Mariani Sodalitij client
bus promiscuè edita ob omnium oculos obv
sabantur. Horum proinde Syllabo, ut & A
thelij nomen adjiceretur, enixis precibus fl
gitavit. Et quid nî habitura est alma Græce
sium sub Virginis ab Angelo salutatæ præsid
convocata Sodalitas gloriæ accessionem, qua
per hunc sodalem suum ad admirationem ú
que perducendam sibi polliceatur, quæque a
gustissimis hactenus Austriacorum Cæsaru
nominibus Albo suo insertis ad orbis terraru
invidiam superbiebat, grandiori felicitate la
reatis posthac in Anthelio Martyrum victim
inclyta suspiciatur, duplici nimirum diadem
te in commilitonibus suis redimita? Maria
ergo Præses Sodalitij Religioni sibi ducens
fervens adeò Anthelij postulatum vel mome
to temporis moraretur, Mariophylorum num
ro eundem quamprimùm adscribit; is cont
tot, tantáque de se præbuit pietatis specimin
ut admirationi foret universis, sed non nisi p
entissimis quibusdam esse posset imitatio
Jucundum sanè fuerat intueri Anthelium nix
humi genibus Mariano in Conventu publi
erratorum veniam rogare, quin & culpas, qu
ne admisisse quidem poterat, severa flagell
rum animadversione expiare: quæ res, quer
admodum vulgari pietate major est, ita effec

debuerat, ut ad eadem audenda complures
pertraherentur. Tam grandia merita latè
nes ſuſpexerunt, quódque fieri amat, im-
nſis ubique laudibus deprædicârunt. Et
ò merita eſt tam grandis pietas, ac indefeſſa
ſeverioribus literis deſudandi opera, ut ſub
um ſtatim ad Academiam noſtram adventum
Archi-Ducale S. J. Convictorum Collegium
optaretur, cùm ne è moderatoribus quidem
us eſſet, qui Anthelium Sereniſſimæ Annæ
ſtriæ, quondam Poloniæ, Sueciæque Regi-
alumnatu non digniſſimum cenſuiſſet. Za-
rias tam fortunatum beneficium Deo, Vir-
íque beatiſſimæ in acceptis ferens, nihil an-
uius habuit, quàm, utne occaſionem ullam,
ve momentum temporis elabi ſineret, quo
n peculiarem aliquem de pietate, ac ſcien-
fructum collegiſſet, ſapienter ratus adfore
quando diem, quô theſauro hoc ſudatâ in-
s operâ comparato in Eccleſiæ Catholicæ
olumentum uteretur. Scholaſticum certa-
n, ſi quando aut publicè, aut privatos inter
ietes ſubeundum foret, tanta ille ingenij ſui
cteritate aggreſſus eſt, ut quoties in arenam
cenderat, toties glorioſam de adverſariis
mam eruditus victor reportârit. Neque mi-
n videri debuit literaria in arena jam tum ei
tos ſpiritus fuiſſe, qui olim victoriam lau-
tam inter infenſiſſimos orthodoxæ fidei ho-
profuſo ſanguine eſſet indepturus. Anno

superioris Sæculi duodecimo supremâ Philo
phiæ laureâ decorandus, ubi prius scientiæ
periculum feciſſet, quàm pretioſum seve
Pallas in Anthelio clientem enutriiſſet pa
declaravit, cùm graviſſimo Examinatorum
dicio dignus eſt habitus, qui decem & quat
aliis ad eandem Magiſterij dignitatem aſpira
bus Dux præfigeretur. Sed magnus anim
& inſigni literaturâ præditus, nunquam se b
gerendorum dexteritate conſpicuum arb
tur, niſi in aliorum quoque emolumentum
ta ſcientia redundet. Hinc firma apud se
conſtituerat Anthelius afflictæ patriæ, qua
ſet ope ſuccurrere; neque, ut hanc rem fe
ter exequeretur, ſalubre viſum eſt relicto ſ
lo Eccleſiaſticæ vitæ normam amplexari, u
te cujus nomen per omnem Sueciam cane
angue magis exoſum intelligebat; ſatius f
ſi juris utriúsque ſcientia imbutus, velut
inſidiis, Eccleſiæ Catholicæ utilitati provid
Opinionem hanc à Deo optimo maximo
thelij animo inditam eventus probavit;
enim juris utriúsque prudentia egregiè p
ret, diſſimulata interim orthodoxa religio
natale ſolum reverſus eſt. Cenſuit nim
ad inferendam patriæ fidei chriſtianæ verit
præſtabilius fore, ſi tantiſper occultus ipſe
tholicus ſuavi alloquio, & agendi dexter
concives ſuos ad virtutem hortaretur, q
ut ob publicam verbi Dei prædicationem

â nimium, & fructibus Apoſtolicis nondum
ertâ morte è medio tolleretur. Ad votum
liſſe videri poterat, quod Anthelius ſapi-
er apud animum ſuum conſtituerat. Vix
m patrios ille penates attigerat, continuò
rum concivium animos adeo in ſui amorem
/enerationem pertraxit, ut ubi ubi in diverſis
riæ oppidis moraretur, minora Reipublicæ
nia cumulatè in eum conferrent; donec
dem, poſteaquam ſe urbis Upſalienſis Ma-
ratui egregiè probâſſet, inter ejusdem Se-
ores adlectus, unanimi omnium ſententia
nſul fuit renunciatus. Ea dignitate cùm ad
is univerſæ ſolatium bene, felicitérq; funge-
ur, ad poſteritatis ſubinde memoriam expe-
ento docuit, quas ille flammas, quos ignes,
æ incendia inter Græcenſis Athenæi parietes
legiſſet; quàm ſuſpiciendo Eccleſiæ Catho-
e proferendæ deſiderio teneretur. Aderat
in urbe P. Henricus Schachtius Societatis
u Sacerdos, qui ex Rheni inferioris provin-
animarum ad Deum adducendarum amore
Sueciam penetravit. Hunc Anthelius pro
enti latentium Catholicorum, átque ſui
mprimis ſolatio, emolumentóque ſub viliſſi-
mediaſtini larva in obſequium, ædésque
nſulares recepit, útque lateret feliciùs, cùm
itale eſſet Catholico Sacerdoti, maximè de
cietate Jesu, in Regno morari, Schachtius
ſcipularum artificem ſimulavit, quas per
fre-

frequentiores urbis plateas, & compita levi
mo ære distrahebat, fidelibus interim in re
gione confirmandis, & hæreticis ad Christ
na sacra reducendis per intervalla quasi ali
agens intentus. Consul ipse Anthelius, ubi
negotia licuit, ad latitantes orthodoxos invi
eorum ærumnas, egestatem, dolores ver
solatiô plenis, ac liberali stipe levaturus. Qu
operosâ industriâ & circumspecto labore co
sul æquè, ac P. Schachtius misero latenti
Catholicorum gregi adfuerit, longum foret
censere; id instar omnium, nihil ab iis t
quam prætermissum, quod in tam arduo op
Ecclesia Catholica exigeret. Tulit labori
hæc Charitas pretium sanè maximum; in d
singulos majora incrementa desolatæ Eccle
faciem recreabant: quæ licet palam civitate c
nari necdum posset, singularia tamen virtu
Christianæ exempla, quæ vel in tenebris co
spicuè lucescunt, publicam etiam in auram p
ferebant. Verùm amœnissimum hunc Ch
stianæ rei virtutibus inclytæ concentum,
nedum è teneris egressus videri poterat, sce
ratus ex aula regia musicus interrupit. Im
us ille à fide orthodoxa Apostata Patrem He
ricum Schachtium, qui cum Anthelio felici
hactenus fabulam egerat, nihil sinistri suspica
tem, quòd Christianus & quidem Sacer Mi
è Societate Jesu esset, ad supremum aulæ re
tribunal veluti capitis reum detulit. Igitur

ıpesta nocte per expeditam lictorum ma-
m è consulis ædibus in tetrum carcerem ab-
itur, vestibus per ignominam penitus nuda-
, frigore, pœdore, catenis, ter equuleo
rbissimè torquetur, nihil jam dubius quin
:atæ mortis sententiam esset consecuturus.
insederat judicum animis, ut gladij suppli-
afficeretur, nisi P. Henricum Alienigenam,
n civem esse; minùs proinde Patriæ legibus
trictum, eorum quispiam causatus fuisset.
:â igitur condonatâ in Germaniam suam,
de advenerat, est relegatus. Nec mitior,
in haud paulò truculentior fortuna Anthelij
nsulis. Evocatus ad idem tribunal, cùm se
n modò Religioni Pontificiæ intimè addi-
m; verùm etiam P. Henricum Schachtium
tholicum Sacerdotem à se ultro in ædes ad-
ssum, libero ac constanti animo fuisset testa-
, ob violatum edictum Regium mox capitis
damnatus, eadémque constantia, quâ fasces
cúsque gesserat, cervicem securi præbuit, pur-
ratam proculdubio in glorioso sanguine lau-
ım adepturus. Et verò merebatur consum-
ta in Anthelio Consule rerum bene geren-
rum dexteritas; præclara in religionem Ca-
olicam merita; summa pietas & sapientia, ut
n tantùm latentium illic Catholicorum, ve-
n etiam ipsorummet Heterodoxorum la-
rymis ejus funus cohonestaretur, qui glo-
rio-

rioſiſſimum illius agonem, fidem, conſtanti
luctu ſanè maximo ſunt proſecuti. Nos v
ſepoſito tantiſper luctu uberem lætandi ma
riam nanciſcimur, ut qui adfuturum aliquar
diem ſperamus, quò Zachariam Anthelii
Græcenſis Univerſitatis olim Academicu
non jam peritura Conſularis prærogativæ
gnitate ſublimem, ſed purpurato Sanctor
Martyrum choro adnumeratum licebit ve
rari. Felicem Viri hujus exitum, mortē
que inter victrices laureas ſubeundam, pau
antequam ſecuri percuteretur, diebus per q
tem, Dei beneficio; didicit Pater Henri
Schachtius. Dormiebat quartam inter, & q
tam matutinam (noctem enim integram A
ſtolicis laboribus inſomnem exegerat) c
raptari ſibi viſus eſt in aulam magnificè or
tam, atque inter confertam, quæ illic er
multitudinem collocari. Stabat in capite
læ Regiæ ingens ara, cujus in oppoſito ang
ad ſiniſtrum latus progreſſus Vir alti cor
ris, & proceræ ſtaturæ veſtem indutus att
cam albi coloris. Truci vultu aliquamdiu t
bam contemplatus, capite innuit Anth
Conſuli, ut ad aram propiùs accederet. I
mora caput ejusdem à corporis trunco re
ctum, in ara mox collocatum viſebatur. T
dem ille idem truculentus vir in P. Schac
um à ſummo ad imum diu intuitus: t

uit, *tanquam peregrino parcam.* Pretiosa
chariæ Anthelij Viri de Deo, & Religione
tholica optimè meriti, in odium fidei
ntlata mors, incidit in Annum prioris sæ-
li trigesimum, vel ideo annorum memo-
rabilium censui posthac adnume-
randum.

P. HIE-

P. HIEREMIAS FISCHER, S.

Bohemus.

Ab hæreticis trajectus Cursdorfi

Anno 1634.

INter majora sidera, quæ Græcensis Acad
miæ gloriam illustriorem reddiderunt, ha
dubiè numerandus est P. Hieremias Fisch
Crumlovij in celebri Bohemiæ oppido pri
ei vitæ dies illuxit. Et gaudere poterat u
ver

ſa patria tam præclaro ſe ſe pignore beari,
od olim laureatis pro Eccleſia Dei Pugilum
is eſſet adſcribendum. Ne verò à teneris
no ad omnem pietatem facilè erudiendo
aſio deeſſet, viſum eſt Deo optimo de tali-
progenitoribus eidem providere, qui non
lgari duntaxat in Deum, ac ſuperos pietate,
ab omnigena quoq; virtutum pulcherrima-
i prærogativa eſſent coñendati. Luculentè
c ſuam in Divos cœlites obſervantiam tum
atum fecerunt, cùm quaternos alios, quos
e Hieremiam ſuſceperant, liberos, quíque
endæ rei familiari perquam idonei videban-
Deo in Societate Jesu obtulerunt. Omnis,
um opera eò collineabat, ut tenello Hiere-
e animo cum lacte ſalutarem Dei timorem
ac ſingularem in Deiparam Virginem amo-
ſenſum inſtillarent. Néque deerat piis co-
ibus fructus copioſus; ſiquidem adeo ſin-
ari in Chriſtianæ pietatis officia ſtudio incu-
t, ut parvulum hunc tam inſigni virtutum
ore inſtructum plurimi impensè amarent.
ſingulare quidpiam in eo habuiſſe viſus eſt
tus, quô Virginem beatiſſimam proſeque-
ur. Hanc ille Matris amantiſſimæ locò nul-
non tempore colebat; in hanc poſt Deum
cè fiduciam ſuam collocabat; hanc certiſſi-
m ſtatuit in proſperis æque, ac adverſis per-
ium; huic denique ſe, ſuáque omnia, vi-
n ac ſanguinem ſummâ religione devovebat.

Sed igniculi duntaxat, & flamma tepida h
pietas videri poterat, si cum grandi illa, quâ
cœtibus dein Marianis, ipsáque Jesu Societ
eluxit, conferatur. Insigni præterea con
in mansuetiorem literaturam incubuit, cú
que eam laudabili prorsus fructu emensus
set, tum enimverò solicitè apud animum su
cogitare cæpit: ecquam vitæ normam sibi de
ceps tenendam præfigeret? Firmiter à pu
secum constituerat insuper habitis omnib
quæ periturum sæculi fastum præferrent,
ctiùs se Deo per Religiosæ vitæ institutum
vovere. Igitur Matri Virgini supplex fac
negotium illi suum, in quo æterna animæ
salus, aut jactura versaretur, summa, quâ
terat, Religione commendavit. Audit
mora æquissimum clientis sui postulatum Vi
clementissima. Vix enim ab ejus Icone,
quam petendi luminis causà adierat, unc
altero passu secesserat, persensit illico anim
arcanis incitari stimulis, ut Matris amantissi
Unigenitum Filium in Societate Jesu seque
tur. Operosa hìc illi cura vias vestigare omn
cum eo, quem à conscientiæ arcanis habeb
sermones miscere; consilia postulare, qu
ardenti suo desiderio quamprimùm satisf
posse existimabat. Non illi anxiam formi
nem excusserant rumores impij, qui Relig
sum hunc ordinem vix heri natum omni
propemodum, quin ipsi etiam Romanæ
c

ɔſum, haud diu ſuperſtitem fore crimina-
ıtur ; non enormia perditiſſimorum homi-
m convitia, quibus Societatem Jesu apud
ınes populos proſcindebant ; non crudelia
›plicia, quæ Sociis projecta hæreticorum ra-
s per omnes Bohemici Regni ditiones inten-
at. Quin credi poteſt, novos hæc illi ani-
›s addidiſſe, quibus egregiè inſtructus ſup-
:em tandem libellum ad Provinciæ Mode-
›rem dedit, quô Societatis ſibi ineundæ co-
m fieri enixè poſtulavit. Obicem fortaſſis
|uem poſitura fuiſſet ſalutari voto impia, quæ
ı temporis in Eccleſiæ Catholicæ excidium
ſſabatur, conjuratio, niſi præcelſa Hiere-
ɛ virtus cum vivaci ingenij perſpicacia vel
tos ſuperiorum animos ad annutum infle-
ɛt. Poteſtate acceptâ nihili faciebat cætera;
d unum duntaxat intentus, ut ad Religioſæ
ɛ Tyrocinium continuò avolaret. Et verò
c ille virtutis ſcholam adeo moribus integer-
is illuſtravit, ut univerſis in exemplum vitæ
omnem religionem, & pietatem efformatæ
ponеretur. Sublimioribus dein ſcientiis
ıotus, eâ doctrinâ ingenium ſuum, raris
ıodum donis à natura alioquin inſtructum,
Græcenſi hac Univerſitate noſtra imbuit,
m labores Viri hujus Apoſtolici per omnem
hac vitam abundè teſtatam fecerunt. Et
iſſet Hieremiæ quieto diutiùs in literarum
ium, erudiendámque mediæ Grammatices

Classis juventutem præclarâ sedulitate insu
re, nisi vindicis Dei manus nefandâ scelera
rum hominum audaciâ ad feriendum pro
cata, innocuorum quòque salutem, immissâ
id tempus contagiosâ lue, in discrimen con
ciſſet. Diffuderat illa sub annum prioris
culi vicesimum tertium per omnem latè Sty
am pestilens venenum. Jam Academicor
plerosque serpentis indies mali terror præc
ti fugâ elapsos dispersérat; quin vergente
lio Athenæi fores claudi oportuit. Gra
bantur miseranda strage per Civium ædes
nera, & posteaquam Convictorum pena
lues corripuisset, ad Collegium denique
strum penetravit. Erat in hoc prope majo
in urbe clades, etsi metus in illa gravior;
factum, ut emisso ad Divum Patriarcham Ig
tium voto festiva ejusdem Sancti luce
simus Seccovienſis Episcopus longam sup
cantium seriem ad nostrum templum dedu
ret, simúlque ad aras Pontificem, & in
gestu encomiasten ageret, atque unà Senat
populúmque Græcensem ad fiduciam in
patrocinio collocandam animaret. Ne
spem conceptam eventus fefellit, dum ab
die inter ipsos Sirij ardentis calores pesti
morbi vis adeo refrixit, ut ineunte Septem
civitas plenam receperit incolumitatem.
paulo severior fortuna P. Hieremiam ferie
Inter Collegij incolas primus ille venen
mo

ortis halitu est afflatus, magno Sociorum
lore, quibus ob singularem morum suavita-
n, eminénsque virtutis studium perquam
:eptus erat. Simul átque se malô ictum
:remias sensit, posthabitis humanis reme-
s, totam in Deiparæ Virginis auxilio spem
ixit, & illico ad compertam toties in omni-
s adversis opem confugit. Cæperant ea tem-
tate, Societatis operâ, per Austriam mul-
n celebrari, fieríque in pretio apud fideles
pilli quiddam, *Fogienses* dicti; eò, quod re-
ti in agro haud procul Dionantô in Eburo-
us, in quo Beatissimæ Virginis à Foye, id
, à fide, Imago magna confluentium undi-
: populorum celebritate colitur, contra fere
nia & morborum & malorum genera præ-
temafferre medelam solerent. Hunc er-
Marianum Lapillum plenus in Deiparam
ginem fiduciâ dum lethali ulceri admovet,
quod naturæ vim penitus superabat, mo-
ntô temporis acriter urens bubo adeo eva-
t, ut qui ad mortis falcem proximus con-
:rat, vivens, valénsque è lecto prosilierit.
digiosa nimirum intemeratæ Virginis ope
ortis faucibus eripi debuerat, qui illustrio-
quondam agone pro Dei Ecclesia cruenta
ima esset casurus. Hoc beneficiô majori
næ salutis vindicem amore, ac studio accen-
, ex illo nunquam destitit, singulari eam
u, & observantiâ venerari. Regio interim

Sacerdotum Syllabo adlectus, perductóque
optatum finem literarum ſtudiô, in id un
magnâ induſtriâ intendebat, ut reducendis
meliorem frugem animabus de ſuperiorum
periô admoveretur. Et verò erat in ipſo
Hieremiæ vultu fervorem inſigniter Apoſt
cum intueri, qui grandia præſagiebat in
Catholicam emolumenta. Seu enim ad c
fertum populum verba faceret, ſeu ad pr
tas Chriſtianorum ædes inviſeret, ſeu pro
cro tribunali indefeſſus operaretur, magn
ubíque laboris ſui fructum ferebat. Incl
vit iſthæc rei bene geſtæ induſtria ſuperio
animos, ut, cùm habitæ de ſe expectat
ſemper egregiè reſponderit, de dignitatibu
eum conferendis cogitaverint. Igitur
genſis Collegij Miniſter primùm eſt ſaluta
illúdque munus, quod in paucis difficile &
quam laborioſum eſt, mirâ in omnes & fo
tudine, & charitate compluribus annis
ſingulari prudentiæ laude, ac commendati
geſſit. Factum idcirco, ut literis Româ
tis à Præpoſito Societatis Jesu Generali
Glogovienſis Collegij gubernium in Sile
evocaretur, quam officij prærogativam de
caturus proculdubio fuiſſet, niſi labo
magnitudo, quos ibidem copioſiſſimos
ſtolabatur, religioſi viri animum ad annu
inflexiſſet. Erat Collegium illud nuper Sa

çi belli turbine miſerum in modum vaſtatum,
ersúmque; nec ullus in ejus inſtaurationem
oneus magis videbatur, ac P. Hieremias. Ag-
editur ergò opus ſanè laborioſum perquam
enuè, ſquin ſperare poterat, haud multò poſt
mpore futurum, ut è ruderibus vindicata
mus novam, eámque non vulgarem ſtru-
ram in ſe ipſa miraretur. Verùm arcano
vini Numinis conſilio evenit, ut dum ad fa-
gium propè Collegij molem deduxiſſet, ipſe
ıreata mortis victima caderet. Quamquam
n inſperatò mors ei accidiſſe videri poteſt,
jus poſtliminio ſubeundæ certam ſe accepiſ-
ſcientiam cuipiam è noſtris ſibi perquam fa-
liari aperuit. Numeraverat P. Hieremias
ociis unum aliquem ſingulari amicitia, ac
eprimis laudabili in B. Virginem Dei Matrem
tatis ſtudiô ſibi conjunctiſſimum; aſſevera-
: hunc poſt fata ſibi conſpicuum apertè mo-
iſſe, ſe quidem cæleſti patriâ jam receptum
ad Beatiſſimam Virginem bene, felicitér-
e degere, ipſum verò propediem eò avocan-
m, at letho non nihil duriore. Conſtan-
proinde non modò ferendi ſupplicij, ve-
n & temporis, & loci, quæ mortem comi-
ura eſſent, conſcius palam affirmabat: ſe
ſilvæ cujuspiam aditu (quamvis pacatæ tunc
mi, militiæque res eſſent, neque ingruen-
periculi, aut ſævæ tempeſtatis quidquam
pareret) cæſum iri. Saxoniæ Dux Septem-

vir Imperij, & Elector ferali tragœdiæ initi
dedit. Is Gustavo Adolpho Suecorum R
nuper fœdere sociatus adversus Ferdinand
II. Cæsarem Augustissimum propter sa
dotia Catholicis restitui jussa, facultatés
Ecclesiasticas, quas indeà Passavienſi conv
tu úsque per vim Principes, jurati Ecclesiæ
stes, invaserant, & adhuc obtinebant, al
nante, ùt fieri assolet, fortunâ armatam
rum manum in ditiones Cæsaris jam immi
bat, jam revocabat. Afflicta hac tumulti
tium perfidiâ miserum in modum Silesia
tunæ aleam prorsus formidandam opperi
tur. Emersura nihilominus ex hac cala
tate videri poterat, nisi supremum illi exit
imminens è Saxonia tempestas attulisset.
nus agebatur supra millesimum sexcentesim
trigesimus quartus, quô hostilia rursum
Silesiam inundabant. Nihilo tamen minu
nigniorem Saxonum crudelitatem sperare
terat, nisi infortunata clades, quâ Cæsa
ad Lignitzium copias affecerant, furenti
quin exercitui animos ad audenda crudel
indidisset. Ad Glogoviam arcta obsid
premendam quamprimùm tentoria fixer
Panico terrore hostilium copiarum adve
omnem urbem oppleverat, quódque sa
in tutiora collocandæ stimulos promiscuè
nibus ingerebat, immanes erant tum pa
tium undique murorum hiatus, tum

ſa omni propemodum militari præſidiô,
iin annonâ pariter in plures dies ſuffecturâ
orſus deſtituta. Polonia ipſa haud longè
ſſita bellóque immunis identidem, ut decli-
to obſidionis periculo fugâ ſibi, rebúsque
is conſulerent, ſuadebat. Jam Canonici,
Clerus cum utriúsque ſexûs religioſis fami-
, ac univerſo propè civium agmine pericu-
ſo ſe turbini ſubduxerant, cùm P. Hieremias
ollegij Rector factâ ſociis in Poloniam abeun-
veniâ, pro ea, quâ erat animi magnitudine,
trema quæque opperiri cum duobus ſociis
nſtituit, neque, niſi ſupremo adigeretur
riculo, urbe decedere. Igitur ubi vel in
is urbis mœniis jam expanſa hoſtium vexilla
nſpiciebantur, ac in urbe ad arma concla-
ri, diſcurri, trepidari cæptum, tunc demum
nimè cunctandum ratus, abitum accelerat;
æterfluentem Oderam, cujus interjectu pro-
bitum iri militarem licentiam credebat,
insmittit, & in Poloniam finitimam iter in-
ndit. Jámque alterum ab urbe milliare pro-
ſſerat in ſilvam, cujus denſitate arborum,
que umbra tectus in tuto ſe verſari exiſtima-
t, proximè limitem Poloniæ conſtitutus.
ùm ecce advolant bini equis bene generoſis
cti Saxones, quorum alter præveniens *Hem!*
uitæ! Jeſuitæ! inclamat, nomen ſcilicet id
nus ſectariis admodùm exoſum, & ſi quod
ud maximè execrabile. Præiverat aliquanto

intervallo cum civibus urbe profugis frater C
adjutor, neque arboribus jam occulta
conspici poterat. Rectorem ponè sequeba
alter è Societate nostra Sacerdos, quem mi
priorem aggressus, minorem sclopum in ej
dem caput exonerat, plumbo haud dubiè p
foraturus tempora, nî Pater retracto tantis
capite feralem glandem evitâsset. Mox ir
tato in Rectorem equo, cum veste rebus c
nibus spoliat, nixísque humi genibus & p
pinato in vulnus pectore morti ultro se o
rentem, invocatis sanctissimis Jesu & Mar
nominibus, glande plumbea secundum
transverberat, & nec quidquam amplius p
locutum uno vulnere sternit exanimem.

Placuit autem Deo optimo socium Sacer
tem, certam pro vita pecuniam depactum, c
servare superstitem, ut à sceleratis tortori
in captivitatem abductus causam illatæ n
apertiùs intelligeret, inveteratum nempe in
suitarum nomen odium, quod nebulone
non solùm Papistæ forent, sed & extirpando
theri Evangelio solicitè insudarent. Ho
motivo permotos, cùm rebus duntaxat suis
liquos spoliâssent, his insuper vitam certa
adempturos conjurâsse. Unde etiam cap
Sacerdoti Religionem hanc suam, gravis
exprobrabant, utpote quæ proculcandæ Lu
ri sectæ ubivis gentium intenderet. *Ec*
ajebant, *vos mortalium exosissimi Jesuitæ sic*

e Sacerdotes noſtros evangelicos inſectamini, fu-
tis, proditis, perditis? & miramini, ſi vobis vi-
ſim eadem à nobis eveniant. Corpus glorioſa
ic morte defuncti Patris juſſu Glogovienſis
obatiſſæ in vicino pago Cursdorffij honorifi-
eo in templi loco fuit tumulatum, quem
ſa ſibi, ſi fortè Glogoviâ abſens obiret, de-
gerat. Sed nec percuſſori Deus ultor peper-
. In joculari enim certamine glande ſimi-
er plumbeâ transverberatus infelici prorſus
one occubuit. Cæſus eſt P. Hieremias Fi-
ner in Silva Cursdorffio adſita 23. Maij Anni
34. pretioſiſſima, ſuóque in ſanguine pur-
rata victima, cùm vicenis, quos in Jesu
ocietate exegerat, decem & ſex alios vitæ
annos adjeciſſet.

P. WOLF.

P. WOLFGANGUS ANDRE
AS KOFFLER, S. J. Auſtriacus.

A Tartaris decuſſatim diſſectus in S
nis Anno 1661.

CRembſium haud ignobile inferioris Auſtr
Oppidum primam lucis uſuram dec
Wolfgango Andreæ Koffler, viro non modò
animabus, quas ad Catholicæ Eccleſiæ gre
um feliciter adduxit, verùm etiam à victrici

barbaram crudelitatem constantia pluri-
m celebrato. Et quamvis infortunatam à
alibus conditionem sortitus videri poterat,
i tamen ipse per omnem vitam bene gesto-
i magnitudine abundè illustravit. Parentes
; in Schafferiana domo, quam hodiedum
d Crembsenses videre est, vendendis mer-
is distinebantur, adeóque omnem operam
nercaturam contulerunt, ut vix ullâ aut Dei
Religionis habitâ ratione nefandis Lutheri
oribus adstricti tenerentur. Crescebat qui-
i indies auri, argentíque vis apud eos tantâ
essione, ut à divitiis magnum ubique nomen
inuerint; sed & hæresi animum suum ita ob-
iaverant, ut per omnem latè viciniam, qui
ori pertinacia errori insisteret, vix unum
uem numerares. Igitur Wolfgangus quo-
pestilenti hoc contagio à teneris est imbu-
, & quod deplorandum erat maximè, filium
entes hæretici omni ad eos aditu prohibe-
t, à quibus nefandos errores dedoceri pos-

Subolere tamen nescio quæ fraus visa est
olfgango puerulo. Continuò enim apud
num suum volvebat: eccur ei progenito-
Catholicorum hominum, qui exiguo nume-
definiebantur, societatem interdicerent, in
orum moribus præter singularia pulcherri-
rum virtutum exempla ne criminis labem
âsset? Hæc dum anxiè secum meditatur im-
visa mors heterodoxum Patrem è vivis su-

stulit,

ſtulit, ſimúlque Wolfgango ſalutárem præb
ſuper labili humanarum rerum inanitate co
tandi materiam. Neque voluit ancipiti l
conſideratione diu implicari: pia enim l
decrevit damnatâ, ùt primùm liceret, hæ
fidem Romanam Catholicam amplecti. Sa
tare Wolfgangi Andreæ deſiderium vehem
ter promotum ibat Auguſtiſſima Ferdina
Secundi Cæſaris pietas. Caverat is ſeverâ
ge, ut ne ulli heterodoxo per ſubjectas impe
ſuo ditiones degere liceret, decretâ in rel
ctarios fortunarum omnium, quin & vitæ i
us jacturâ. Mirum quantum hoc fulmine A
tholicorum omnium, ac præ reliquis miſ
Wolfgangi matris animus fuerit concuſ
Gravè illi acciderat ejuratâ hæreſi Apoſtol
Romanæ fidei veritatem profiteri, graviùs
tunarum ampliſſimarum, vitæque ipſius diſ
men ſubire. Mediæ ergo viæ inſiſtendum r
collectis vaſis Ratisbonam proficiſci ſtatuit
dem priſtinam ea in urbe, fortunas ac vit
denique ſuam in tuto poſitura. Wolfgan
materni conſilij haud ignarus, ſimulatô ani
ſe quoque itineri accingebat. Ubi verò pr
xa dies, quæ de voluntate Cæſaris aliò mi
turis ſuprema erat, illuxit, ante auroram à
ternis ædibus clàm profugus tantiſper delit
donec, quam filio perveſtigando impende
moræ impatiens mater, relictâ ſobole, abii
Placuit adeo optimi adoleſcentis induſtria,

p

ònus in Catholicam fidem, quam altero mox excessu matris die professus fuerat, affectus ecipuis in ea urbe viris, ut ipsum sumptibus s alendum unà, ac liberalibus artibus imbudum susceperint. Cum verò amplum ejus. n patrimonium, quò ob laudatum Christia- religionis amplexum excidere nec posset, : deberet, nemo civium ignoraret, visum est atui urbico hac super re ad Wolfgangi ma- m literas dare, quibus debitam filio hæredi- em vindicarent: quam & felici eventu post guum tempus obtinuerunt. Nihil antiquius habuit Wolfgangus Andreas, quam partem ram per Curatoris, ùt ajunt, manum in nearia quævis sibi coëmenda, alteram verò, madmodùm intelligetur, augendæ divinæ riæ pia voluntate insumere. Cùm vero olescens præter insignem virtutem præclara enij facilitate excelleret, à Societatis Jesu deratoribus haud gravatè impetravit, ut ad gioſum eorum institutum reciperetur. Sub ium igitur M. DC. XXIX. Leobij Religiosæ e stadium ingressus, ea edidit virtutum speciia, quæ spem facerent amplissimam, fore, ut gnis aliquando in Societate nostra viris adneraretur. Severioribus dein scientiis inium excolere jussus, ad universitatem no- m 1631. charus academicus advenit, cujus nceps nominis splendorem extra Europam ipsos Sinensis Imperij fines esset illaturus.

Emen-

Emenſo ſumma cum laude Philoſophiæ cur
duos annos Academiæ hujus juventuti Ma
ſter præfuit. Alio interim evocatus, anno r
ſus 1638. rediit, Theologiæ ſtudium auſpi
turus. Sed non diu Wolfgango Andrea f
poterat Theologia Græcenſis. Continuis
precibus ſuperiores fatigabat, ut operar
manu deſtitutos Japoniæ agros inviſere, e
que, quà poſſet ope, excolere ſibi liceret,
utrumque paratiſſimus, ut vel copio
animarum meſſem, quòd unicè ſitiebat,
cleſiæ horreis inferret, vel certè pro Cat
licâ fide glorioſam mortem oppeteret.
irrita diu Wolfgangi vota paſſi ſunt Mod
tores; ſed ut in remotas novi orbis ditio
proficiſceretur, veniam denique fecerunt.
profectò apud infideles illos populos pa
fecit, quàm profundâ doctrinâ inter Græ
ſis Lycæi parietes ingenium ſuum imbue
dum non modo abjectioris fortunæ barb
ſine numero, verùm etiam animas Regali
rogativâ inſignes ad veræ fidei agnitionem
duxit. Quanto autem dolore ingratus a
dilecti ſibi Wolfgangi abitus Socios omne
fecerit, dici vix poteſt. Videbant nimi
orbe integro à ſe divelli eum, quem à relig
morum integritate, demiſſione animi, m
inter adverſa non minus, ac proſpera ſempe
lari ſuſpexerant. Wolfgangus interea, u
quid moræ faceſſeret, arrepto baculo, rebú

uculis in humeros ſublatis (dum factâ à ſupe-
ribus veniâ, hæreditatis ſuæ partem alteram
obienſi Collegio adſcripſiſſet) vale ultimum
æcenſibus dixit, viámque, quæ Anno hoc
38. continuà imbrium illuvione fædè ſtagna-
t, ſolo Deo comite eſt ingreſſus. Quæ ter-
marique exantlanda habuerit pericula, con-
ere haud difficile erit illi, qui ob oculos ſibi
troſos terræ anfractus, & tot tempeſtatibus
eſta maria poſuerit. Secundô tamen ple-
mque eventu Gaditanum portum tenuit, hau-
que ibidem Hiſpanici idiomatis peritia ulte-
rem per vaſtiſſima oceani ſpatia navigatio-
m eſt proſecutus. Et quanquam optatis
e ventorum impulſibus ferretur, per-
pe tamen accidit, ut ſæva eorum prælia
er tumentes maris fluctus experiri compel-
etur. Exacto poſt quinquageſimam octa-
n diem itinere Batam feliciter advenit. Por-
is eſt cum adjecto exiguæ molis oppido in
a inſula juris Luſitani. Credebat, hinc haud
lto poſt tempore ſe Macaum, atque inde
nckinum, non procul à Japoniæ finib⁹ ſitum,
jicere poſſe; ſed adverſa ventorum vis, quæ
Octobris initium à ſeptentrione in meridi-
, menſe verò Aprili à meridie in ſeptentrio-
n, ſtabili lege ſævire conſuevit, omnem eò
tingendi viam ſuccidit. Unicam, quæ ſu-
erat, ſpem in Batavorum clementia repone-
, quam egregiô conatu ſupremus militaris

rei in nova Batavia Præfectus promovit. A
pulerat per eos dies Macaô Lusitana celox, po
limiaio, unde advenerat, reditura. In hac
ut P. Wolfgangus reciperetur, multis ille p
cibus institit; at pronam alioquin Lusitanor
voluntatem navis ferendo oneri impar peni
inhibuit. Tantisper igitur in Batavia nova n
rari coactus, animarum fructum haud spern
dum tulit. Ministellorum enim Batavorum d
mata dextere adeo evertit, ut ad fidem comp
res inflexerit. Unum præ reliquis argum
tum lætitiæ sanè copiosum præbuit P. W
gango, quòd primus omnium eo in Præsidio
cruentam ad aras hostiam Romano ritu litâ
Cùm autem crebriùs, & solicitè rogaretur:
quem tandem itineris sui scopum præfixis
de Japonia ne verbo hiscens (auri enim &
genti fame abrepti Batavorum animi obi
haud dubiè posituri fuissent) Sinense imp
um suorum votorum metam ajebat; cuju
opinionem ut firmaret amplius, prolixos &
bam & crines nutrire occepit. Fuit inter
teros illustri prosapiâ Batavus, qui viri Apo
lici Zelum, tanquam fanaticum, parúm
meditatè susceptum consilium, explode
Verùm auditis iis, quæ in sui defensionem
ferebat Pater, non sine lachrymis hanc mer
à Deo inditam esse testabatur. Explicati
terea velis ad Macaenses abitum parabat, &
tunato adeò progressu impellebatur, ut

)n multos dies ad ſuſpiratæ urbis portum
)nſtiterit. Cùm verò in Japoniam penetran-
via nulla ſuppeteret, munus Apoſtolicum
:r Sinenſis Imperij ditiones auſpicari, eúmque
finem nobilium imprimis virorum ani-
os ſibi devincire ſtuduit, omnémque in eo
)eram collocare, ut illuſtriſſimi Pan-Achillei,
ioquin à catholica fide inclyti, quíque apud
um-liè partium Auſtralium eo tempore Impe-
torem Aulæ Cancellarij munere fungebatur,
nevolentiam ſibi conciliaret. Laudata viri
duſtria brevi evicit, ut arcto invicem amore
ciarentur, Patrémque Wolfgangum Koff-
: Supremus imperatorij Exercitûs Ductor,
)sdem Aulæ Cancellarij hortatu, à confeſſio-
bus ſibi eſſe voluerit. Accidit ſubinde per-
)am opportuuè, ut copiæ eodem prorſus in
co, in quo Imperator cum præcipuo Aulæ
æ Miniſtro Pan-Achilleo degebat, caſtra me-
rentur. Commodam hic occaſionem ratus
)ter de catholica fide cum Imperatore agen-
, viam ad eundem inviſendi à Cancellario in-
)irit. Sed reſpondit vir laudatiſſimus: mo-
ri quidem illic Imperatorem, metu tamen, ne
nalo dæmone torqueatur, adeo concuti, ut ne
de quidem terram contingere auderet, men-
que lapſo ſimillimum videri. Malum nihil-
ninus, ex quo ſacrarum reliquiarum thecam
cum geſtaret, nonnihil remiſiſſe. Quod ſi
men ejus inviſendi deſideriô teneretur, effe-

turum sese, ut quamprimum alloqui Imper
torem liceret. Lætus hoc responso Pater, u
consuetum pro more gentis salutandi officiu
præstare nititur, ab Imperatore cum singul
benevolentiæ contestatione id facere prohi
tus, postquam longo, eóque familiari sermo
usi fuissent, Europæa quædam munera Mon
chæ detulit, ex pellucidis aliquot speculis, n
thematicis instrumentis, & pereleganti icc
Beatissimæ Virginis, puerum Jesulum in s
gestantis pone adstante Joanne Baptista defi
ta. Placuit ea res mirum in modum Impe
tori, cúmque Pater ob ingruentem exerci
abitum diutiùs morari non posset, eidem
aula, in quam propediem ipse secuturus es
stationem designavit. Præ omnibus hæc Pa
Imperatorios inter lares præsentia grata acc
Aulæ Cancellario, & novis constanter igni
alter alterius ardentem Zelum, & pietatem
cendit. Et verò tantùm laudabilis hìc ar
accrevit, ut jam in singulos dies Regina ora
nem Dominicam, salutationem angelicam c
Symbolo Apostolorum altâ voce recitaret,
niámque faceret Imperator, ut sacris etiam
dis Regia conjux ablueretur. Porrò ca
quæ Reginæ animum in tam salubre susci
baptismi consilium inclinaverat, singula
memoriam requirit. Per noctis quietem
dere sibi visa est tenellum pusionem ad stra
suum propiùs assistere, severóque vultu se in

v

erba alloqui: *Si legibus meis non obtemperave-*
s, occidam te. Haud multo post, cùm obla-
m nuper à P. Wolfgango Regi imaginem es-
t intuita, constanter asseverabat: hunc Pue-
m, quem Virgo Mater in ulnis gestaret, eun-
em illum esse, qui per noctis tenebras sibi mor-
m intentâsset, imò ut ictibus eam pulsaret, ab
tero puero (Joannes Baptista is erat) crucis
gnum petiisse. Ingentem hunc fidei ample-
ndæ stimulum cum penitus ex Reginæ animo
ellere malus dæmon non posset; adeo tamen
cultis suis machinationibus oneroſum reddi-
t, ut salutarem ablutionem in longius pro-
gare tempus oportuerit. Conatus stygii
stis primus fuit, ut Reginæ animum à Patre
Wolfgango penitus averteret, eidémque nul-
m ad se aditum indulgeret, frivolam præte-
ns causam, quòd nollet ab extero Europæo
lutari fonte lavari. Pater Wolfgangus rei
riem ab Aulæ Cancellario edoctus, Apostolici
eli afflatus spiritu in hæc verba Reginæ nun-
at: Multos hactenus è Regibus, plures è Re-
nis ad internum detrusos esse; quod si eò de-
rbari & ipsa vellet, viam sat spatiosam suppe-
re; cæterùm si æternæ salutis flagraret desi-
rio, necessarium esse; ut præcipuis Catholi-
e religionis capitibus imbuta à Catholico Sa-
rdote, quem ad manum haberet, abluere-
r. Ageret proinde, & solius Dei amore, se-
positâ tantisper dignitate regiâ, sacras undas ex-

 ciperet

ciperet; sic enim fore, ut suô exemplô compl
res in veræ fidei confessionem inclinaret. Val
tantùm hic religiosissimi viri sermo, ùt infi
ctis, quas orcus moliebatur, machinis dictâ
non modò Reginam, verùm & Imperato
Matrem cum superstite Regis, à furentibus
per Tartaris interempti, conjuge sacris un
purgatas, Ecclesiæ Catholicæ gremio inferue
inditis primæ quidem Helenæ, alteri Mariæ,
demum tertiæ S. Matris Annæ nominibus.
rum exemplum eâdem adhuc luce complu
ex aula regia matronæ sunt secutæ. Alt
autem à peracta festivitate die Imperator vic
cia signa, quæ in seditiosos subditos nuper
plicaverat, in aulam retulit, & summis lau
bus recens susceptam à Personis Regiis fid
prosecutus, ut ne P. Wolfgangi precibus qu
quam detraheret, omnibus veniam dedit,
ginis beatissimæ icones in idolorum locum
publicum cultum substituendi; qui baptis
ablui & ipse petiisset, nisi urgentes eum ca
in præsens prohibuissent. Interea tamen A
stolicum Symbolum quot diebus sedulò rec
bat; Divorum imagines summa veneratio
prosequebatur; neque unquam aut regni
gotia mane auspicatus est, aut ad quietem
speri se contulit, quin prius recitatas chri
no more preces persolvisset. Regina ta
præ reliquis singulari studio in Christianæ
amorem rapiebatur; & stimulus, ut tam
p

nſo in virtutem fervore incumberet, hic fuit.
iquot jam anni fluxerant, ex quo nullam à
progenitam prolem deſolatæ Conjugi licuit
tueri. Quare ſupplex cum P. Wolfgan-
numini facta, dum quodam die ſuccenſis
nc inde cereis ex cera virgine cordibus ad
hriſti Salvatoris, ac Virginis Beatiſſimæ ico-
m ardentes funderet preces, non ſine pro-
giô evenit, ùt duodecimâ poſt horâ, quæ no-
is medium terminabat, prolem maſculam
egni hæredem feliciter ſit ennixa. Dici non
teſt, quàm incredibili acceſſione ea res &
itris Wolfgangi Andreæ, & præſertim Chri-
anæ fidei exiſtimationem auxerit. Unde
ter occaſione utendum ratus, duo quædam
Imperatore poſtulavit; unum ut natus Prin-
ps quamprimùm ab originali noxâ per salu-
re lavacrum expiaretur: alterum, ut ei, cùm
l annos matrimonio ineundo pares pertigiſ-
t, unam duntaxat, nam pluribus antehac
ebantur, thori conſortem legere fas eſſet.
nnuit ad primum perquam benevolè opti-
us Imperator; induci tamen non poterat, ut
cundo aſſentiretur. Sed placuit Divinæ bo-
itati hujus quoque aſſenſum luculentô pro-
igio extorquere. Tenellus Princeps morbi,
eſcio cujus, vehementiâ adeo labefactari cæ-
erat, ut vix ulla inſtaurandæ valetudinis ſpes
ipereſſet. Ad Divinam igitur opem conver-
us P. Wolfgangus, dum vix ſacrâ undâ puelli

verticem eluere incipit, momento tempo
adeo vis morbi evanuit, ut integrâ valetudi
Conſtantinus parvulus frueretur. Prægran
hoc miraculum voluptate, & quam per omne
retro ætatem ſperare non poterat, Imperat
ris animum explevit; útque publico teſtimon
ſuam, quam de fide Catholica haberet, exiſ
mationem comprobaret, inauditam hacten
Legationem ad Catholicam Macaënſium urbe
decrevit. Viris ea conſtabat apud Sinenſe
aulam à ſapientia inclytis, quos Mandarinos
cunt, è quibus ſinguli religioni Catholicæ a
ciebantur. Longum foret urbis Macaënſis h
ſuper re lætitiam commemorare. Vela, q
bus navis, ad omnem ſplendorem abundè i
ſtructa, vehebatur, pretioſum ſericum erat
& quod intuentium Luſitanorum oculos rap
bat unicè, ſalutiferæ Crucis ſignum ſingulari
nuſtate ex eorum medio promicabat, tanto f
gore, ut aſpectantium oculos, ne defigerent
diutiùs, lachrymæ prohiberent. Excenſiq
factâ, ubi Catholicos ſeſe omnes profeſſi ſu
totius per urbem campani æris compulſatio
reboantibus per intervalla æneis fiſtulis, ad S
cietatis Jesu Eccleſiam publicâ deducti fueru
ſupplicatione. Peregrinum ſanè ſpectaculu
Luſitanis erat, videre viros à ſapientia, & dig
tate conſpicuos ante principem templi aram
genua, quin faciem ipſam proruere, & late
tem ſub panis ſpecie Deum ſumma religio
ad

lorare. Ad offerenda Deo munera digressi, no candelabra prægrandia, bina cremando uri destinata vasa, cum totidem legendis flori- is adhiberi solitis cophynis, è solido argento fabrè laboratis, præter auri argentíque vim agnam obtulére. Inde legatione ad Chri- anorum omnium invidiam præclarè functi, suam, unde venerant, Caökinensem urbem vi & incolumes regressi. Incrementum gran- hæc Imperatoris pietas Ecclesiæ attulit. In- es ad Christianam legem per P. Wolfgangum adiebantur multi, plures per salutares aquas læmonis potestate eripiebantur. Placuit ni- ominus divino numini adeo fortunatam au- ndæ divinægloriæ viam providâ manu præ- ndere. Tartari, qui in Sinensis Imperij exci- im jam diu ante conjuraverant, in paucas, æ Yum-liè Imperatori tùm suberant, ditio- s impetum fecerunt. Arcta obsidione me- polim anno cinxerunt integro, donec eam ultu sæpiùs tentatam sui juris fecissent, clade rímque centena hominum millia facilè super- te. Inde fixis ad Cio-Kin Imperatoriæ sedis bem tentoriis, eandem, cùm ferendæ obsi- oni par non esset, facili occupârunt negotio, m interim Imperator fortunæ aleam subterfu- ns apud Peguensem Regem delitesceret. Su- luit hæc res Tartaro hosti, missísque ad Re- m legatis petiit: dederet inimicum sibi caput, peratorem profugum; nî faxit, eâdem belli

& siniſtræ ſortis aleâ involvendum. Rex i
minentis procellæ formidine perculſus, Yu
liè Imperatorem immani Tartarorum crudeli
ti dilaniandum dedit, adjectô inſuper Conſt
tinô filiô, qui Chriſtianam legem ad mort
úsque præclarâ profeſſus eſt pietate. In fili
primò furorem exeruêre Tartari, terræ
alliſum retorto gutture peremerunt, glorio
ri proculdubio diademate, quô per atroc
mortem excidit, in cœlis coronandum.
trem deinde injecto fune, nulla dignitatis re
habita ratione, præfocârunt. Supererat
huc Pater Wolfgangus Andreas Koffler,
quem crudeles barbari carnificinam haud pa
graviorem exercuerunt, cujus ſeriem ex lit
R. P. Joannis Nadaſi, ad Provinciam noſt
Anno 1662. Româ datis, pluribus, & ex aſſ
ſcemus. Sic igitur habent: *Digna inter m
illuſtres cenſeri mors P. Wolffgangi Andreæ Ko
nuper ad me à P. Luſitaniæ Subſtituto è literi
Admodùm R. P. Generalem noſtrum datis per
meretur ut Provinciæ noſtræ innoteſcat; q
quæ illum dedit Indiæ Orientis. Gratulatus
hi eſt etiam P. Aſſiſtens Luſitaniæ de tam illuſtri
roë apud nos nato, & educato ad mortem adeo
tioſam. Narrat Eunuchus quidam Ethnicus P
dreæ olim perfamiliaris, quod cum turbatis
Sinas rebus Tartari prope urbem* Tien ciêu *i
trem Andream, hærente in cæco vado ejus navi
incidiſſent, rogatus à Tartaro P. Wolfgangus*

eas, ecquis esset? Sinico idiomate responderit: se vinæ legis esse Magistrum, eámque legem unô ucis signo, ceù brevissimo doctrinæ totius compendiô contineri. Jussum autem Patrem signum illud ere, crucem in fronte, in ore, in pectore (ritu o in Sacro Missæ officio ad Evangelium uti solet cerdos) impressisse; tum verò manum à fronte pectus, & à sinistro humerô ad dexteram duxisse, simul eodem sinico idiomate dixisse: per signum ucis de Inimicis nostris libera nos Deus noster in mine Patris, & Filij, & Spiritûs sancti, Amen. nierat P. Andreas, cùm Tartarus stricto ense à cate deorsum, & ab humero ad humerum signum ucis alto vulnere illi impressit, & felicem Victiam immolavit, adeóque ita obtruncatus felix P. olfgangus Andreas Koffler in signo Crucis vicit. æc à dicto Eunucho, uti recensui, narrata, postea iam à pluribus Christianis confirmata, & à Suriore Tunkinensi ad Admodùm R. P. Generalem strum perscripta sunt. Et sic demum vivere desiit vir ab Apostolico spiritu inter præcipuos Ecclesiæ Catholicæ propugnatores meritò numerandus.

P. JO·

P. JOANNES RATKAI S.J
Croata.

Veneno in America Septentrion
ſublatus Anno 1680.

PAter Joannes Ratkai Illuſtriſſimis, iíſ
pervetuſtis in Regno Croatiæ natali
oriundus, nominis ſui gloriam ad poſterit
recordationem eò reddidit ampliorem, c
majores pro Deo, & Eccleſia Catholica la

s exantlandos ſuſcepit. Solet nimirum no-
lioris ſanguinis, prærogativa aliquid à vulgari
ſcendi conditione longè remotiſſimum at-
ntare, eósque in auſus aſſurgere, quos abje-
ioris fortunæ homines ne à limine quidem
tuentur. Natus is erat in gentilitia illuſtriſ-
næ familiæ arce, compluribus jam heroibus in
cem editis multùm celebrata, parentes na-
us non modo avitâ nobilitate, conſtantíque
Auguſtos Cæſares fide, verùm etiam religio-
in Deum, ac ſuperos pietate per omnes latè
tiones inclytos. Et quemadmodùm proge-
torum mores cum ſanguine in prolium ani-
os facilè derivantur; ita cœptis ſemel veſti-
s per omnem vitam ſolent inſiſtere. Fortu-
tus proinde in hac ſua naſcendi conditione
deri debuit Joannes, cui vel ſub ipſum vitæ
ordium licuit egregium pariter virtutis ſtu-
um auſpicari. Necdum quid integritas mo-
m eſſet, tenella proloqui lingua noverat,
m jam univerſos illuſtriſſimæ domûs oculos
æclara illius modeſtia in ſe rapiebat; nec-
m eandem in pias ad Deum, ac Cœlites vo-
s animare potuit, & jam erectæ in cœlum
lmulæ animi ſenſa promebant: ut non va-
conjicere liceret præſagio, futurum ali-
nando, ut puſilla hæc pietas, grandi indies
ceſſione aucta, ſingulare quondam amplian-
e divinæ gloriæ emolumentum afferret. Ex-
ta hunc in modum pueritiâ, artibus quo-

que

que illustri sua conditione dignis imbuendi
patrios inter lares admoverunt, quas ille ta
ta dexteritate combibit, ut ab equitandi pe
tiâ, versandi gladium promptiudine, idion
tum varietate, peculiarem omnium comm
dationem, laudem, & amorem mereret
Neque Regni unius limitibus coarctari pote
fama, quæ de ipso undique resonabat; q
ad Augustissimi quoque Leopoldi Primi Ca
ris aures allapsa, ut inter honorarios Cæsa
Majestatis Ephebos adlegeretur, effecit.
quemadmodum Augustus hic favor progeni
ribus optatissimus, ita vicissim Joanni perqu
ingratus accidit. Fugiebat nimirum Ad
scens integerrimus subdolas aularum delic
quibus non rarò initum cum pietate fœd
aut rumpitur penitus, aut multùm sanè la
factatur. Inaudita propemodum illa vi
est, quæ, quod alij avida voluptate ample
assolent, generoso, pióque ausu aversatur.
nihil arduum virtuti, quæ, illustri genere st
lita, passu non vulgari ad sublime fastigium
ctatur. Hac enutritus Joannes adduci
potuisset, ut delatum sibi favorem admitte
nisi repetita, quin & minis armata paren
monita cum invictissimi Cæsaris imperio ve
vitum compulissent. Periculorum igitur,
bus in aula objiceretur, probè gnarus, de v
sibi industriis maturò consilio prospexit,
bus metuendum vitæ hujus tramitem ino

pede emetiretur. Severâ primùm lege ex-
am ſibi cuſtodiam ſenſuum imperavit, quâ
uper habitâ vitæ innocentiam à labibus haud
i immunem fore intelligebat. Quam ſen-
itiam, ut firmaret amplius, Virginis beatiſ-
iæ, ac tutelarium ſuorum opem in dies ſingu-
ſtatis precationibus implorare; pij quidpi-
ſuper labili rerum humanarum inanitate
:ditari; frequenter pro ſacro tribunali con-
entiam expiare ſtatuit. Religioſa iſthæc in-
frequentia aulæ illicia vivendi norma adeo
iverſorum animos in admirationem rapuit,
Magni etiam Cæſaris elogiô juvenis prope
gelicus diceretur. Factâ ab Imperatore ve-
in antiquiſſima Viennenſi Univerſitate man-
:tiorem literaturam auſpicatus, ea inter aſſi-
os Aulæ tumultus ingenij ſui ſpecimina edi-
, ad quæ ex ſcholaribus ſociis, cui quieto
am domi deſidere licebat, nemo unus pêrti-
; quæque dubium injicerent moderatori-
s: magísne à virtute, an à literis commendari
:reretur? Pari ſeveriores Ariſtotelis Diſci-
nas progreſſu excepit eodem in Athenæo,
adeo publicè ex univerſa Philoſophia poſi-
nes Menſe Auguſto Anno 1669. communi
:quentiſſimorum Auditorum applauſu pro-
gnârit. Subinde ad religioſum Societatis
su tyrocinium, velut ad paradiſum, quem-
modùm dictitabat, ex aula tranſivit, indé-
e annos aliquot erudiendæ in ſcholis juven-

tuti

tuti admotus, ut eidem præter literas virtute
inſtillaret, vel ſolum Magiſtri ad omnem virt
tis apicem efformati exemplum ſufficiebat. I
videre hactenus Viennenſium Lycæo poter
Pallas Græcenſis Scholarem tantis prærogati
inſignem; ſed ne diutiùs invidiâ ageretur, I
vina fecit providentia, cujus per Moderator
voluntate accidit, ut pretioſum hoc pign
Anno 1673. ad ampliſſimum hujatis Colleg
ac Univerſitatis gremium evocaretur. Ex q
majori poſthac jure, invidiâ in triumphum
eunte, Academia hæc noſtra lætari poſſet: I
annem Ratkai ſublimi de Deo ſcientia apud n
imbui debuiſſe, qui fidem aliquando orthoc
xam inter mille diſcrimina vel vitæ ipſius
ſpendio eſſet propugnaturus. Expectati
omnium Theologica in arena egregiè ſatisfa
ens, ingenio ſuo ad remotas Indiæ Regio
identidem aſpiranti de ſuppellectili literaria
licitè proſpexit; in ipſa verò affectuum ſcho
ſi quid languoris per literas in virtutis ſtu
um irrepſiſſet, aſſiduâ rerum Divinarum me
tatione, aliisque pietatis exercitiis, no
menti igniculos admovit. Quanquam
eguiſſe viſus eſt moderatoribus hac ſpiritûs
ſtauratione. Siquidem eo ipſo Anno (qu
ardentibus votis per omnes religioſæ vitæ c
poſtulaverat) ad barbaras Indiæ ditiones al
lumen fidei allaturus gentibus, altâ error
nocte involutis. Viri usque adeo pretioſi
min

inens jactura omnem latè provinciam magnò
olore affecit, cujus præclara merita ob ocu-
is continuò obversabantur. Unus P. Joan-
es vehementer gaudebat obtigisse tandem sibi
eniam, plurimis antehac suspiriis expetitam.
t verò sociis, ac progenitoribus prosperè va-
re jussis, benignam mox protegentis Dei de-
eram abundè advertit. Quippe per immen-
maris, terrarúmque spatia, per varios, ar-
iósque casus, per multiplicia vitæ discrimina
Gaditanas oras, tum portum Veræ Crucis,
tandem metam suis assignatam laboribus
exicum salvus,& incolumis feliciſſimè perve-
t. Accidit, ut dum Hispali 25. Junij navim
ir Apostolicus conscenderet, notabile solis
eliquium ingrueret, haud obscurum procul
ibio,ærumnarum barbaras apud gentes feren-
rum, præsagium. Attamen,ubi nox advene-
t,serena cœli facies stellis fulgentibus arridens
t veluti oculis in Joannis favorem intenta
lici rursus itineri præluſit. Aliàs fortunatis
r Boetim fluvium ventorum impulsibus fere-
tur. Ast, ubi post sinuosos gyros ille in ma-
rna sese viscera diffundit, gravi stomachi nau-
â correptus, mox ac amœniori oceani mala-
i fruitus portui propinquavit Gaditano, ma-
m omne absterſit. Insuper spectaculo illic
ctenus non viso fuit recreatus, dum eo uno
portu naves ducentis facilè plures, castellis
n multùm dissimiles, aurô præfulgidas, ope-

 téque

réque sculptorio insignes intueri licuit. Com
paratis hac in urbe, quæ diuturnæ navigatio
necessaria videbantur, tempus imminebat, qu
Europâ ultimùm valere jussâ, levatis anchor
in Marianas insulas evolaret. Quæ tum cor
ejus obortâ sint gaudia, testatum fecit P. Joa
nes, ubi in terram abjectus, actis Deo optim
gratiis, beatam illam diem mille præconiis c
lebravit, præmissisque ad navim suspiriis, p
se ad angustias, & prolixi itineris tœdia, æ
mnásque affectu obtulit, id unum constan
exoptans: pro Deo, ejúsque Ecclesia vive
emoríque. Jam secundis velis per oceani
mitam decurrebat navigium, dum Gubernat
sive ut aliarum navium graviores evitaret
cursus, sive ut adsiti periculum scopuli effu
ret, ad littus propiùs admovendam navim
stimavit; sed qui vitare scyllam conatus est
charybdim (ùt dicitur) incidit, & in opp
tos scopulos impegit. Gravi tum allisione
vis concutitur; fit repentè clamor; æneat
machinarum ora in subsidij signum solvunt
solicito ejulatu personant omnia; supre
ipse navigij Rector, arreptâ Deiparæ Virg
icone, inter lachrymas & suspiria in has v
erumpit: *Sic me deseris Mater clementissima*
me Domina derelinquis? Advolant interim
nis velis minores naviculæ perituræ onerari
auxilium missæ; sed quòd paucæ admo
essent, geminatô tormentorum fragore pl

vocantur. Tentata media omnia, ut ingens hæc, & onustissima navis, jam fluctibus pene sepulta, à scopulis avelleretur, sed irrito conatu. In celocem igitur, rebus omnibus naufragiô absorptis, exponitur P. Joannes, & veperi sub horam octavam, in Collegium Gaditanum revertit. Nec ulla jam abitûs spes in tam repentino, grandíque infortunio, nisi tandem P. Joannis precibus rei Indicæ Procurator inclinatus de alio eidem navigio prospexisset. Viderat nimirum dicti Procuratoris Zelum postnabitis Mexicanæ ditionis operariis, in eos duntaxat intentum, qui ad Philippinas Insulas festinabantur. Unde piâ indignatione succensus in hæc verba Procuratorem alloquitur: *Ecquando tandem Mexicanorum curam suscipiet? utriusque Indiæ profectus spiritualis Reverentiæ Vestræ commissus est; tam indigentium Californiæ & Sinaloæ populorum, quàm Philippinarum insularum. Non minùs supremi, Numinis ac A. R. Patris nostri voluntatem explebit, si Mexicanis apostolicos transmiserit magistros, quàm si has solùm artes novorum operariorum præsentiâ refecerit. An nostrâ fors ope non idigent Mexicani? cur igitur eò non mittimur? cur tanti sumptus gratis profunduntur?* missísque pluribus, quæ zelus ingerebat, enixè rogare cœpit, ut sibi quoque de navigio provideret. Tantum ponderis hæc Patris Joannis verba, veluti è cœlo lapsa, habuêre, ut feliciter in S. Jacobi onerariam sit

receptus. Subivit hanc præ gaudij magnitudine sui quodammodo impos, incertus an Gubernatori, an Patri, an præsenti illic Episcopo gratias ageret? ùt tamen sibi redditus est, prolixè officio erga bene de se meritos satisfecit. Nullus ei locus tam vilis, nulla latebra tam angusta videbatur, quam non ambabus manibus, piissimóque affectu amplexaretur. Propitiorum afflatu ad decimum usque August diem classis vehebatur, cùm turbulenta cœli marísque facies, horrendo impetu furiente Euri, montosa fluctuum cacumina, crudelita te in onerariam tantâ desæviêre, ut sine lege i omnem circumacta partem, ruptis viscerib pòstliminio discerpenda crederetur. Naut antiquius nihil habuere, quàm ut graviora one ra, quin pretiosa quæque mari placando offer rent. Et emmolliri visus est furor ejusdem, p steaquam puerum annorum quindecim, è n vis fastigio excussum, veluti donatam sibi vict mam absumpsit. In vesperum jam sexages mus quintus dies inclinabat, ex quo præt cœlum, ac maria nihil P. Joannis aspectui ob ciebatur; donec tandem aurora subsequa alti simarum rupium vicina cœlo fastigia emin conspicienda dedit. Instauratis ad Portum D vitem tantisper viribus, vicesimâ secundâ A gusti navim denuo conscendunt, &, licèt p criulis sanè plurimis ultimô hoc itinere obn xij fuerint (ut enim formidolosam oceani bie

biem, ventorum prælia, ſcopulorum frequentiam non commemorem, pyratas quoque in ſui exitium armatos ſenſerunt) providâ tamen Dei manu feliciter eluctati ipſo natæ Virginis octavo die Veram Crucem celebrem Americæ urbem appulerunt. Incredibili tum ſolatiô prope difluens P. Joannes tædioſi itineris, per duos, & ampliùs annos exacti, calamitates, exantlatum vel in ipſo navis ingreſſu naufragium, aëris jam firios inter æſtus ardentis, jam continuata imbrium alluvione propemodum uffocati intemperiem pro deliciis numerabat. Urbs hæc inter Americanas celebratiſſima amæno quidem loco ſita, verùm Europæorum cumprimis valetudini admodum noxia. Quare unam in id curam intendit, ut cum vis calidarum febrium per univerſam urbem promiſcua clade graſſaretur, quamprimum Mexicum adire liceret. Nec à ſua alienam ſenſit P. Procuratoris viri integerrimi voluntatem. Obſtitiſſet nihilominus pio utriúsque voto ingravescens in horas ſingulas lues, quin & ſuperveniens R. P. Collegij Rectoris obitus, præcipuè verò operarum eo in Collegio penuria; niſi eodem die bini è Societate noſtra ad januam conſtitiſſent, P. Joannem Pueblam, id eſt, in Angelorum Civitatem magno cum honore deducturi. Amplexu ſuaviſſimo Viri hi Apoſtolici Joannem Ratkai veluti miſſum de Cœlo Angelum, & viciſſim Joannes illos tanquam Dei

nuncios ad se ablagatos stringebat; hæsêre aliquamdiu attoniti lachrymis ubertim defluis, quæ interna animi sensa abundè testarentur. Nec modica P. Joañis spiritu accessione roborat visus est, quando ex eorum alloquiô intellexit innumeras esse animas, per Septemtrionali Americæ ditiones latè diffusas, quæ Viri Apostolici opem, fidem, baptismúmque continuò implorarent. Hic ille suum erga infinitam De bonitatem debitum palam testari cœpit, quo ex literis manu sua ad nos datis Anno 168 luculenter patebit. Inter arcana sic refert: *consolationis argumentum illud mihi erat potissimum quòd Apostolici hi labores non obscurum esse consequendæ beatitudinis signum. Recordatus sum illarum vehementiorum cœlestium inspirationum hoc præmium esse, quòd statim obsecundaverim ejus sanctissimæ voluntati; quòd me manibus ej integrè subjecerim, totam spem in ejus potenti auxilio collocando; quòd aliorum dissuadentium consilia, Patris, cognatorum, amicorúmque am rem ejus nutui postposuerim, & generoso anim nudus nudum Christum secutus sim, ac ad hoc ta arduum, & difficile iter me resolverim. Propt quæ tantis consolationibus inundabat animus, revera vix quandoque cordis angustiis arctari p sent, sed in vultum etiam, ac verba erumperet* In jucundissimo duorum Patrum comita Mexicum pertigit à Provinciæ Præside ad I sulam laboribus suis excolendam deputandu

t quoniam aliquæ præ cæteris arduæ, ſudo-
sque Apoſtolici feraciores, has ſibi potiſſi-
ùm exoptabat. Solet nimirum animus in
Catholicæ Eccleſiæ emolumentum ſuccenſus
i eos labores abripi, quorum duntaxat recor-
atio imbelles animas ingenti formidine con-
uteret. Aſt variam laboribus ſuis metam vi-
it præfixam, & diverſis annis diverſas pariter
ıſulas, procurare eſt juſſus: quod ea indu-
ria, labore, fructu præſtitit, ùt nihil à magnis
poſtolis minùs feciſſe videretur. Verbô &
xemplo incultos per eas regiones barbaros
d humanitatem inflexit, quos antehac homi-
es credere belluina morum feritas prohibe-
at. Unde pios hos labores, in uberes fructu-
m manipulos largè abeuntes, ſuſtinere ampli-
s non valens malus dæmon, ingentem in P.
poſtolicum concitavit tempeſtatem, quæ ul-
imum illi exitium eſſet allatura. Præſagiiſſe
anc viſus eſt cometa, qui circa quartam ma-
utinam ſub finem Novembris in ſpica Virginis
rtus, ferali eáque cruenta cauda horribilis,
rientem verſus gradiebatur. Tarahumara
nter Americæ Septentrionalis inſulas gentem
ducat à barbara crudelitate nemini ſecundam.
Hanc infernalis hydra in P. Joannis excidium
rmavit, ſtimulísque identidem ingeſtis per-
vaſit: Europæum hunc, quòd avitam populi
ſuperſtitionem, & perverſos mores crebriùs
nſectaretur, non ultrò ferendum. Præprimis

acriter invehebatur in ſceleratiſſimum illum ri.
tum, quo ſub occidui ſolis initium incolæ om.
nes ad ſaltus, & fœdam inter feſtivos igne
compotationem evocabantur. Cùm igitu
quodam die per ardentes Solis æſtus pro ani
marum lucris multùm itineris exegiſſet, & pra
barbari cujuspiam foribus, quem ſingularibu
prorſus beneficiis devincire antehac ſtuduera
ſiti prope enectus hauſtum frigidæ rogâſſet
crudelis homo venenó conditum poculum Vi
ro optimo defert. Bibit Pater, atque illicò to
xici vim per viſcera graſſari ſenſit; cúmque i
humum prolapſus ex corde veniam ſacrileg
homicidæ ſpopondiſſet, poſt repetitos theolo
gicarum virtutum actus inter ardentia cordi
ſuſpiria meritorum plenus ad ſuperos evolavi
triumphantium in Cælis martyrum choro, ùt
piè confidimus, adnumerandus.

P. CA

. CAROLUS BORANGO, S.J.

Auſtriacus.

Marianis Inſulis à barbaris inte-

remptus Anno 1684.

Auguſta Cæſarum ſedes Vienna, cujus fama ſingularem apud omnes populos ſtimationem obtinuit, non contenta pronitis à ſe Regibus gloriari, hac etiam ſublimi erogativâ inſigniri voluit, ut ad reliquarum

urbium invidiam copiosos filios triumphali
cœlis laureâ redimitos fœcunda Mater num
raret. Horum è numero meritò censendus e
P. Carolus Borango, qui, haud ignobili int
Viennenses loco natus, omnem subinde vita
augendæ divinæ gloriæ, animarúmque luc
consecravit. Anno 1640. die 29. Junij in l
cem editus progenitorem habuit non mo
à lanistica, in qua operam suam Ferdinan
III. Cæsari Augustissimo insigniter probavera
sed & ab integritate morum, & ardente in
peros pietate celebrem. Unde posteaquam
filio beari intellexit, missis reliquis, in id unu
diligentissimè intendit, ut eundem Virgi
Beatissimæ, ac D. Christi Nutritij tutelæ qua
primum devoveret. Quo factô protuldu
obtinuit, ut insignem suorum pietatem præ
gativâ longè illustriori adultior olim filius
ronaret. Sed non diu securo illi apud par
tes degere licuit. Etenim Gustavus Ad
phus Sveciæ Rex, postquam hostilia signa
omnes latè provincias magnâ strage explic
set, ijsdem Austriam pariter vastare statue
Perculit imminentis procellæ terror adeo
bem universam, ut plurimi de salute sua in
tiori collocanda cogitârint. Neque pos
mus hos inter erat Carolus, bonâ Parent
veniâ fugam auspicatus ad mare Adriatic
ubi in locum cæterà ignobilem, at à bello
tumultibus immunem, tantisper feceſſit, d

charam Patriam ſedata armorum tempeſta-
denuo liceret reverti. Et verò haud diu ſe-
ndæ illi fuerant exulis vitæ ærumnæ; ſiqui-
em paulò poſt è vivis ereptus Guſtavus Rex
nta exercitum ſuum conſternatione, ac tre-
ore affecerat, ùt collectis ſine lege, ſine or-
ne hoſtilibus ſignis in ſuam ſe ſe Sueciam re-
perit, & unà grandi Auſtriam formidine li-
eraverit. Evocatum ſub hæc Carolum libe-
libus artibus imbuendum tradiderunt Paren-
s, quas ille tam laudato fructu, tam ſolerti
duſtria combibit, ut ſolatio haud vulgari eſſet
oderatoribus, commilitonibus vero ſuis eti-
n admirationi. Acceſſit ſingularis de illius
etate fama, ob quam in Carolum tanquam
quiſitæ virtutis adoleſcentem, plurimorum
culi intendebantur. Præreliquis autem, quas
illo intueri erat virtutes, eluxit ardens ani-
arum ad Deum adducendarum ſtudium,
iod magnis indies ſtimulis adauctum ibant
odigioſa D. Xaverij facta, laboréſque Apo-
olici, qui eo primùm tempore per univerſam
uropam ſummâ audientium voluptate, atque
miratione ſunt divulgata. Re igitur cum eo,
iem à ſacris confeſſionibus habuerat, matu-
, diligentérque collatâ, Deo ſe ſe in Jesu So-
etate arctius adſtringere, ſupplicémque libel-
m hac ſuper re ad Provinciæ ſupremum Præ-
lem dare conſtituit. Superiores, quin ju-
ſſimo Caroli deſiderio annuerent, cauſa-

ban-

bantur unicè nimiam, quam à natura nact
esset, virium imbecillitatem, laboribus Ap
stolicis ordinis nostri prorsus imparem; &
turum haud dubiè fuisset, ut spe sua frustra
tur, nisi arcano divini Numinis instinctu,
præclarâ vitæ illius integritate tandem inclin
die septimâ Octobris, Anni 1656. religiosi T
rocinij ineundi potestatem supplicanti feciss
Sed nec Carolus suis defuit partibus, quin a
spicatum sanctioris vitæ cursum luculen
continuò virtutum pulcherimarum exemp
illustravit; uti testis omni exceptione majo
Nicolaus Avancinus Vir à sapientia, virtute, n
ximísque, quæ sustinuerat, muniis apud omn
commendatissimus meminisse consuever
Nam tanto ille fervore Spiritûs in virtutem
cumbebat, ut ab orandi, piéque medita
studio esset insignis; ab exacta sensuum cus
dia, pia in seipsum defæviendi crudelitate,
missione animi, obtemperandi alacritate, n
gnâ in omnes observantiâ planè conspicu
Præludere nimirum visus est in ipso jam R
gionis aditu deinceps agendis, palámque fa
re, qualis olim, quantúsque in vinea dom
turus esset operarius, qui se vel à teneris
fam præcelsum proferendæ divinæ gloriæ
strumentum efformâsset. Id præ ceteris n
moriâ dignum, in perpetuo sui afflictandi s
dio tenues alioquin Caroli vires adeo non fu
se labefactatas, ut instaurari potius viden
t

r. Emenſo Religioſæ vitæ Tyrocinio Philo-
phicis æque, ac Theologicis dogmatis tanta
ſe felicitate imbuit, ut inſigne in utráque fa-
ltate nomen obtinuerit, & ab ipſis etiam
oderatoribus impensè fuerit commendatus.
nè duplici poſthac laureâ gloriari poteſt Phi-
ſophia Græcenſis; alterâ quâ bene de ſe me-
os in publico honoris theatro glorioſa Ma-
r coronat, alterâ; quam ſolertes ejusdem fi-
nobiliorem longè inter victrices Martyrum
oros è cœlis oſtentant. Erudiendæ in Athe-
is publicis juventuti admotus ſubinde Ga-
lus', mirâ in id muneris induſtriâ deſudavit,
i dum apud nos mediæ Grammatices leges
gno cum fructu explicaret, ſeu dum per
as Academias excoleret adoleſcentes, ; Sed
nor hic campus videbatur prægrandi, quem
mo conceperat, Zelo. Igitur ſupplex ſu-
ioribus iteratò eſt, ut ad barbaras nationes
er Marianas Indiæ Orientalis inſulas ablega-
ur: Et quia per id tempus ea in regione vi-
pro Deo & Eccleſia profundendæ ſpes lu-
entior affulgebat, precibus tam diu inſtitit,
m inflexus tandem Provinciæ Moderator
iam fecerit in Indias trajiciendi, cùm alio-
n voto ad arduum hunc laborem ſe P. Caro-
obſtrinxiſſet. Porrò cauſa illius ſequens fuit:
os ligneus, qui Domum Profeſſorum, & Gy-
aſium Viennæ committit, comodúmque ha-
nus obſequium transeuntibus præſtiterat,

eo

eo forte die, quo Cæsarea Majestas opere
mico recreabatur, solutis repente trabibus
subjectam plateam procubuit, tantóque im
tu Carolum terræ allisit, ut crus alterum fæ
infregerit. Unde lecto diutius affixus, qua
vis ab artis chirurgicæ peritissimis hiantia o
um fragmenta loco pristino forent reddi
majorem tamen in cœlesti, quàm humana
fiduciam censuit collocandam. Itaque de
periorum venia jus jurandum concepit: po
laturum sese, siquidem Deo juvante pedis us
reciperet, ut ad Indiæ orientalis insulas
animarum salute commigrare liceret. Ne
pio Deus abnuit desiderio. Consolidato e
post modicum tempus pede citra ullius ad
niculum inambulavit, & licet alterno gr
aliquantùm claudicaret, id tamen ipsum a
no Numinis consilio factum existimavit, u
ad passus ferè singulos editi à se voti mem
innovaretur. Et persolvit quantocyus da
Deo optimo fidem, quando, obtenta ab
modum Rev. Patre Generali facultate, r
antiquiùs habuit, ac Madritum in Hispa
advolare. Omnem ibi lapidem movit P.
rolus, ut Catholici Regis animum, interp
etiam Cæsarei Legati auctoritate, in sui fa
rem pertraheret. Verùm obstitit piissimo
desiderio Regius Indicæ rei Curator, caus
periculosum sanè videri, si exterarum na
num homines in tenella adhuc Hispano-In

lonarchiæ primordia, urbésque vixdum im-
:rio partas, irreperent. Nec tamen idcirco
ıe omni excidit P. Borango; quin repetito in
uodecimum usque menſem poſtulato, at vel
: fruſtra, inſtitit. Unde cùm ex altera etiam
ı Indias ſolutura claſſe excluſus fuiſſet, re Deo
: ſuperis commendatâ, Auſtriam repetere
atuit. Et videri haud dubiè poterat editi à
: voti fidem abundè perſolviſſe, exantlando
ım ob cauſam graves tantorum itinerum mo-
ſtias, támque ferventes ad Regem Catholi-
ım preces fundendô. Verùm alio erat ani-
ıo Vir in animarum quæſtum unicè intentus.
ſimirum ſtimulos ipſi novos, & perquam ve-
ementes ingerebat ſpes, qua impetraturos
enique Societatis noſtræ Patres ab Aula Regia
edebat, ut exterarum quoque nationum ho-
ınibus in ſubjectas Hiſpanorum juri Maria-
as inſulas penetrandi facultas concederetur.
ıterim dum hæc ſolicitè operitur, ſupplex fa-
us ſuperioribus enixè poſtulavit, ut aut Cæ-
reorum militum, qui per Ungariam ſtationes
ıas obtinebant, minùs laudatos mores emen-
are ſibi liceret, aut certè afflictæ inter hæreti-
ɔrum errores patriæ, quâ poſſet ope, ſuccur-
re. Annuêre libenter pio Caroli deſiderio
ſoderatores, éique, ut pro concione milites,
uos ſub id tempus ad ſedandos tumultuan-
um Ungarorum motus Tribunus Kopp de-
ucebat, hortaretur, indulſerunt. Hoc ille

munus

munus tantâ & sui & Societatis nostræ cor
mendatione aggressus, ut nemo esset omniu
qui sibi non de tam industrio animæ suæ m
deratore impensè gratularetur. Suspicieba
nimirum in P. Carolo ardentem animaru
sitim, demissionem animi singularem, suave
cum summis æquè, ac infimis agendi dexte
tatem, indefessam omnes adjuvandi operan
virum denique unà omnes asseverabant, & D
& proximorum amore pleniſſimum ; digni
proinde qui veluti pastoris optimi idæa n
gnam ab universis laudem, tum & venerati
nem, ac amorem referret. Noctes simul
dies afflictorum obsequiis consecrabat, ben
volus in omnes, sibi uni perquam infensi
Noctis quietem etiam inter acerbissima rige
tis hyemis frigora nunquam alibi, ac nuda
per humo, eáque non rarò nivibus, & gla
operta exigebat, unicô, quod arcendis aë
injuriis per itinera adhibuit, pallio tectus ; n
que adduci unquam potuit, ut, quod vel u
co impetraturus erat verbo, de commodi
sibi strato providisset. Studebat nempe V
augendæ divinæ gloriæ plurimùm cupidus
unum curare sedulò, ut ne ulli gravis acci
ret, valuítque pia hæc severitas, ut gregari
in commiserationem provocaret militem,
que oblatis certatim palliis lectum paulò c
liorem Carolo ceu Parenti suo amantissi
insterneret. Ast sedata subinde tempe
s

uit, & cùm pax optata rediit, exauctoratis, uæ raptim conſcriptæ fuerant, copiis exerci- um ſolvere, ſuóque ſimul munere excidere arolum oportuit. Attamen diu quieto eſſe aud permiſſum. Etenim proximus curſor li- eras attulit, quibus ad moderandam in Flu- inenſi Seminario juventutem evocabatur. Pa- uit illicò Præſidis voluntati P. Carolus, feſtina- óque itinere in Liburniam contendit; ubi tan- dexteritate impoſito ſibi muneri ſatisfecit, ut civibus nemo fuerit, qui non paternum Viri ujus regimen ſuſpiceret, magnísque paſſim udibus celebraret; quin ipſa adeo lectiſſima ventus Patris Caroli gubernium volebat eſſe erpetuum. Aſt obverſabatur continuò editi uondam voti memoria, útque rurſus in Ma- anas inſulas trajectionem tentaret, acriter im- llebat. Nimirum ſub id ipſum tempus à Re- Catholico decretum emanaverat, quo ſubje- is Cæſareæ Majeſtati nationibus libera in In- as ſolvendi facultas concedebatur. Quan- optatiſſimus hic nuncius gaudiô P. Caroli imum affecerit, dici vix poteſt, ampliúsque mpſit accrementum, cùm encyclicæ, ab Ad- odùm R. Patre noſtro Univerſæ Societati in- riptæ, ad Auſtriacam quoque provinciam rlatæ ſunt; quibus libera ſociis dabatur fa- ltas ejusmodi transmarinas miſſiones expe- ndi. Vix epiſtola Fluminenſibus prælegeba- r, inardeſcere mox Carolus, & dulciſſimis

diffluere lachrymis; tum à mensa continuò ad templum approperare, impensásque Deo gratias agere; inde ad R. P. Nicolaum Avancinum supremum Provinciæ Præsidem, ea tunc in urbe fors degentem, cui aliàs suum expositura desiderium, se conferre, nixísque humi genibus uberes inter fletus petitionem innovare: ut tandem tot votis suspirati alterum in orbem itineris copiam sibi facere dignaretur. Arduum quidem Provinciæ Moderatori accidit, Viri hujus, ad omne munus perquam idonei, jacturam pati; nec precibus facilè assensurus fuisset, nisi privata Austriacæ Provinciæ commoda, ingenti, quod in remotis illis regionibus comparaturus erat, animarum lucro posthabuisset. Et autem! vix voti compos effectus est, tanta alterum hoc suum in Indias iter acceleration suscepit, ut primus fuerit omnium, quos è diversis Provinciis Genuenses socij operiebantur. Sed neque hic demisso P. Caroli animo patiendi campus deerat, utpote cui grave admodum accidit, quòd præ omnibus dignissimum superiores censuerint, qui reliquis ex Italia, ac Germania Sociis in Indias navigaturis præesset. Non verò quidpiam, quod suarum esset partium, desiderari pateretur, primus destinatam itineri navim conscendit; quâ diligentissimè lustrata omnem in eo industriam collocavit, ut de supellectili necessaria, ac in tam diuturnam navigationem & sibi, & sociis suffectura providere

Und

nde haud mirum, quòd per solicitam hanc
ram diu P. Carolo bene valere non licuit;
uin vires ita suas attrivit, ut fatali corre-
:us morbo totum iter lecto affixus emetiri
ebuerit. Sed nihili & obversantia procellosi
aris pericula, & gravem invaletudinem fa-
urus fuisset, nisi ad Gaditanum portum ex-
:nsione factâ luctuosus nuncius nil tale spe-
ntem Carolum novo affecisset dolore. Nem-
: Classis, in quam cum sociis ipse pariter re-
piendus erat, jam levatis præteritâ die ancho-
s in Indias Orientales solverat; & ante bienni-
n vix affutura credebatur occasio in easdem
ajiciendi. Quàm gravi dolore inexpectatus hic
irsor Sociorum unà ac P. Caroli animum pro-
raverit, faciliùs cogitare est, ac verbis exprime-
. Quid enim acerbius, atque altera jam vice spe
à, quam manu propemodum attrectaret, ex-
dere? Attamen, qua erat animi magnitudine,
ɔsita in Deum fiducia se, Sociósque solari,
nquam peroportunè id eveniisset; procuran-
um interea temporis, ut Hispanicum idioma
robè condiscerent; sibi per priorem in Hi-
ɔania moram magno istud cessisse emolumen-
ɔ; fore, ut subinde propitio Numine ad
atutam Apostolicorum laborum metam per-
ngerent. Et verò nactus est campum rei be-
e gerendæ perquam uberem P. Borango. In-
ituerat Hispali ad preces Ambrosij Spinolæ
jusdem urbis Archi-Episcopi frequentes per

id tempus Missiones P. Thyrsus Gonsalez, p
stea universæ Societatis Præpositus Generali
cui operam ille suam laudatissimè probavit, s
dum labore indefesso pro sacro tribunali ma
actorum veniam indulgeret; seu dum pro co
cione populum ad virtutis studia, Deíque am
rem hortaretur. Finito Apostolico hoc ope
ad Collegium Xerexense translatus, indust
operarij munus fructuosè obivit, & statis in
es horis nunc carceres, nunc nosocomia, nu
egenas miserorum ædes invisit, iísque quà r
gatâ stipe, quà salutaribus monitis eò usq
succurrit, dum tandem lux beata affulser
quâ per immensa oceani spatia in novum c
bem trajecturi, denuo Gadibus adesse jubeba
tur. Navis quæ ad Indos soluturo P. Caro
sorte obtigerat, Nazarena dicebatur, celeb
quidem ab amplitudine, præ cæteris tamen m
gis infortunata. Nam vix pauxillum in ma
progressa, lamentabili strage in adversum sc
pulum, quem à duritie adamantem vocat
impegit, ruptísque lateribus tantùm non ha
sta est fluctibus, ut non modò rerum omniu
sed & vitæ jacturam P. Carolus feciſſet,
properè advolantis celocis ope in litus eluc
tus fuisset. Nihil tamen graviùs P. Boran
animum perculit, quàm tertiò jam spe suâ f
strari ad Indos pertingendi; & oportuisset ha
dubiè in annum integrum tristem moram
ctere, nisi P. Procuratoris Indiarum benefic

evi naviculæ impositus, celeri classem reliquam
:ursu insequi, atque in eandem post multas
preces, quibus Navium primores ultra obsi-
tere nequiverunt, recipi concessum fuisset. Ita-
que rerum omnium egenus, & præter vestes,
quibus contegebatur, nihil auferens onerari-
im conscendit. Volabat hæc cum cæteris per
vastissimi oceani tractus velis tumentibus, se-
:undisque ventorum impulsibus, ut adeo spes
nagna foret, haud multos post dies in litus
Americanum pertingendi. Verùm succidit mo-
nento temporis progressus optimos sæva tem-
pestas, quæ duodecima Augusti die tanto im-
petu in subjectos maris fluctus desæviit, ut
præter miserandum naufragium expectandum
upereſſet nihil. Pacata nihilominus vento-
um est rabies, & sexagesimo à conscensa navi
lie Veram Crucem celebrem Americæ Urbem
enuêre. Gravis sub hoc tempus invaletudo
'. Borango prostraverat, feceréque exantlati
tineris molestiæ, átque aëris præprimis salsu-
ginosi intemperies, ut vix quidpiam fomenti
nalè affectus Caroli stomachus admitteret.
tetit nihilosecius tot inter adversa quavis ru-
pe immobilior; nec verbo unquam inter vehe-
nentissimos dolores conqueri auditus; quin
converso actis Deo optimo gratiis ferientem,
ed & providam ejusdem manum exosculaba-
ur. Et debuit hæc infracta morbi tolerantia
Hispanorum unà navigantium animos devin-

 cire,

cire, ut eidem de rebus, quibus poterant
omnibus summa benevolentia & charitate pro
spicerent, insupérque habitis quibuscunqu
expensis afflictam P. Borango, Viri, uti aj
bant, à sanctimonia multùm commendati, v
letudinem diligenter curarent. Quare insta
ratis tantisper viribus, ubi Mexicum attigit,
momentum temporis ab animarum lucris v
cuum laberetur, continuò ad confertum p
pulum verba facere instituit. Nec à votis a
lusit fructus. Ingens enim Mexicanorum a
fluxit multitudo, & ab audito mox P. Car
sermone sacrum pœnitentiæ tribunal obsedi
nóxas, quas adversus Deum impiè admisera
multo cum dolore expiatura. Et arbitror
ferventissimum hunc animarum Zelum accid
se, quòd è Sanctimonialibus una, cui Catha
næ nomen, jurejurando de Patre Carolo B
rango asseveravit: vidisse, dum Mexici cu
Viro hoc de divinis rebus colloqueretur, st
lam ejusdem vertici insistere tanti splendor
ut adspicientis oculi obtunderentur. Præsag
nimirum hoc lumine cœlum, quàm felici
olim aberrantium Barbarorum tenebras in M
rianis Insulis dispulsurus esset, qui solius fi
proferendæ causâ tam vasta terrâ, maríque i
nera exantlâsset. Apostolicos hos inter lab
res tempus jam aliquod exegerat Carolus, cù
tot votis suspirata è Philippinis Insulis vela
Portum Mexicanum tandem constiterun

qu

quæ relictis ibidem, quas advexerant, mercibus Carolum unà ac Socios verſo navigio in Orientales Inſulas eſſent illatura. Sed heu! recens malum: Carolus denuò ſociis præfectus partim ob ſolicitam curam, partim ob immodicos ardentis Syrij calores febri malignâ corripitur. Verùm neque periculoſus hic ſtatus moram injicere potuit. Mox, ac tempus è portu ſolvendi aderat, primus ille navim conſcendit; útque indies morbi vis accreſceret, imò pleríque omnes de ſalute illius conclamarint; ipſe tamen divinâ confiſus ope lætos rerum exitus operiebatur. Et ſanè voluit Deus optimus infractam P. Caroli conſtantiam non modò inter innumera, quæ perpeſſus jam fuerat pericula, verùm etiam inter atrocem barbaræ gentis immanitatem, ad ipſam usque ſanguinis profuſionem periclitari. Septuageſima ſeptima illuxerat dies, qua excenſione facta ad Marianas demum Inſulas appulerunt. In genua hic procidens P. Borango mille baſiis terram exoſculabatur, lachrymísque ubertim depluis votorum ſuorum metam irrigabat, quam ſuo quondam ſanguine eſſet conſperſurus. Suavis interea contentio inter binos Marianarum nempe, ac Philippinarum Inſularum præpoſitos Provinciales oborta; quòd utérque P. Carolum inter ſuæ Provinciæ homines adnumeratum cuperet. Aſt diremit pium hoc certamen Caroli ſententia, qua præ Philippinis

Marianas sibi Insulas expetierat, probè gnaru
majorem in his, ac illis ærumnarum copian
suppetere. Sermoni igitur patrio perdiscend
dat operam, & vixdum duo menses fluxerunt
jam tantos in eo progressus fecit, ut loquen
tes non modò intelligeret, sed & promptè
quæ concepisset, eloqueretur. Nihil proind
cunctandum rati superiores P. Carolum Gua
hanensis Residentiæ & operarium, & superio
rem nominant, nec sine grandi solatio, ac ani
marum illic degentium emolumento. Prim
fidei catholicæ rudimenta privatos inter parie
tes æquè, ac publicis in compitis dexterrim
explanabat, ut barbaram alioquin illius genti
indolem ad Christianam legem, vitámque be
ne morato homine dignam suaviter efforma
ret; nihilominùs ad catholicæ rei incremen
tum plus contulit, quòd non tam verbis, quàm
factô, optimísque virtutum exemplis dogma
ta comprobaret. Mirari námque satis non
poterant ardentem adeo in Deum, ac proxi
mos charitatem, quâ sola persuasus per tam
immensa itinera in novum usque orbem pene
trâsset. Prodigij instar suspiciebant acerbam
in semetipsum crudelitatem; quòd semel dun
taxat quot diebus pauxillum edulij sumeret;
sæpiùs contrà severis flagellorum ictibus, tum
veste ferratis aculeis horridâ, corpusculum di
vexaret. Debuerat nempe ejusmodi armis
custoditi in Carolo nostro pretiosum illibati

pudo-

udoris lilium, quod virenti Martyrum laureæ
ociatum cœlo esset inferendum. Ne verò in
numerandis Viri hujus prærogativis longior
m, suffecerit compendio dixisse, eum ob vi-
am integerrimam, summam in divos cœlites,
c Deum religionem, bene gestorum magnitu-
inem, sæculorum memoriæ jure optimo com-
iendari. Profectò quàm Superiorum audi-
ns fuerit, tum luculenter declaravit, cùm ad
ortem usque imperata exhausit. Voluêre
iperiores, ut ex Insula *Guahan* ad alteram
ttensem illicò compareret; nec facile erat
andatum, quando P. Carolus Guahanensi-
n animos penitus sibi jam devinxerat; eos-
:m ùt filios amabat, & viciſſim ab ipsis ceu
irens amantissimus colebatur; inde autem
ari denuo se committere oporteret, in quo
ties periculosè decubuisset, quoties hactenus
vigâsset: ut taceam, quod recèns ad fidem
atholicam eruditos relinqueret, de quibus
ibium: an suo in proposito perstituri essent?
crùm alia longè, ac isthæc P. Carolus; extem-
ò ad mare advolat; inter tristes suorum la-
rymas navim conscendit; ad præfixam sibi
ulam proram convertit. Cessit è votis na-
atio, at valetudine multùm labefactata, ut
conspectum Viri, usque adeo malè habentis
mines etiam barbari indolerent; dum con-
P. Carolus novam hanc patiendi materiam
o gratâ mente ferebat in acceptis. Quin

fuit tantus viri Apoſtolici Zelus, ut durante l
cet virium imbecillitate ad labores ſe ſe un
accinxerit, ſanctíque Evangelij doctrinam i
fideli, efferóque populo diligenter, quam
brevi compendio, explanârit. Nondum eni
alter menſis effluxerat, & fatalis jam curſor
tulit: *Guahanenſes* Barbaros in Chriſtianoru
omnium excidium conjurâſſe; quin ad eade
audenda reliquarum Inſularum accolas hort
tos fuiſſe. Monuerat quidem ſat tempeſti
P. Gerardus Bowens, tunc vices Provincia
per eas inſulas obiens, ut ingruenti procel
P. Carolus ſe ſubduceret, ſalutémque ſua
Agadnæ in tuto collocaret; verùm obverſan
itineris tam longinqui pericula, quæ per me
os conjuratos emetiri oporteret, tum fida R
tenſium, quam adpromiſerunt, cuſtodia,
ſua in ſtatione perſiſteret, evicerunt. Sed n
alium in finem providente Numine perſtiti
quàm ut ea in Inſula pro Dei Eccleſia cade
victima. Etenim *Guahanenſium* perfidiam
dulò promotum ibat miſſa Sicariorum man
cujus ſanguinarius furor in P. Carolum prin
exonerandus erat. Poſteaquam igitur ap
Aguſanenſes eum degere intellexerunt, barb
feritate in Paræciam illapſi, P. Carolum, nil t
ſuſpicantem, ancipiti, & bis acutâ frameâ in
dunt, duplicîque lethali vulnere exanimem p
ſternunt. Atque hic tandem finis ærumnar
fi

uit, quas per omnem vitam graviſſimas pertu-
it P. Carolus Borango; qui, licèt cruentam
ro fide Catholica mortem non oppetiſſet,
neritò tamen ob innumeros, quos Martyrij de-
iderio perpeſſus eſt, labores, ac dolores, tri-
mphanti in cœlis Martyrum Syllabo foret ad-
cribendus. Venerabilis hujus Viri oſſa ex
Marianis Inſulis, ubi Anno 1684. purpurata
uo ſanguine victima occubuit, in Auſtriam
ranslata, Viennæ in Eccleſia Domûs Profeſſæ
PP. Societatis Jesu intra ſummi Altaris Cry-
ptam Sarcophago decenter incluſa
cuſtodiuntur.

P. JO-

P. JOANNES BAPTISTA MESSARIUS, S. J. Goritienſis.

Ob fidei propagationem in Tunkinen

Imperio ſquallore carceris, & inediâ con-ſumptus Anno 1723.

FOrum Julium à Divorum Martyrum Exu viis inclytum gloriam ſimiliter in conciv ſuo Joanne Baptiſta Meſſario obtinet immorta lem, utpote qui in extremis etiam Indiæ regio nibu

ibus Catholicæ fidei veritatem cum vitæ ipſius
iſpendio propugnavit. Dedit hunc mundo Go-
tia urbs à variis diverſarum rerum prærogati-
is, & præprimis à ſitûs amœnitate celebris, cu-
is ſplendorem nominis majori ipſe acceſſione
b ſingularia in Dei Eccleſiam merita cumulavit.
laſcendi conditionem ſortitus non multùm à
lgari remotam, quam indefeſsô pietatis ſtu-
ô (quòd nobili cæteroquin ſanguini longè
ntecellit) illuſtrem parentes reddiderunt.
unquam illi leviorum mercium diſtractione
leo ſe ſe diſtineri patiebantur, quin majorem
ntinuò induſtriam in Religionem, & virtutem
hriſtiano homine dignam collocarent. Piis
ogenitorum veſtigiis magna cum laude inſti-
: Joannes, eáque in teneris virtutum edidit
ecimina, quæ conſummandam in eo vitæ in-
gritatem brevi tempore præſagirent. Nempe
l ex ipſo florum primordio legere eſt, quàm
pioſum fructum arbor aliquando ſit allatu-
. Quoniam verò, licet adulta iis virtus, qui
l Apoſtolicos ſudores egregiè quondam ſu-
nendos animum adjecêre, ſummæ ſit laudis,
tamen numeris omnibus abſolutum augen-
e divinæ gloriæ inſtrumentum quis evadat,
æclaram quóque literaturam in adminicu-
m adſciſcere oportet, principem in eo curam
annes collocavit, ut inter Goritienſis Lycæi
rietes indefeſſo conatu in mitiorem Palla-
m incumberet; quam etiam tum ſingulari

ſui

sui commendatione, tum moderatorum sola
tio felicissimè emensus est. Inde anno supe
rioris Sæculi nonagesimo quinto Græcium Sty
rorum ad Universitatem nostram advenit, ne
incomitatus. Ut enim insignis virtutis præro
gativa certis limitibus coarctari nescia est, se
publica ubique famâ circumfertur ; ita & d
ipso ad Academiam nostram non obscurè præ
volavit : ut adeo, ejus visendi desiderio pleri
que omnes tenerentur ; &, cùm lapsu tempo
ris vulgatas de se laudes, expectationémqu
communem abundè comprobâsset, dignissimu
à Magnifico Universitatis Rectore censeretur
quem Sereniss imæ Reginæ Poloniæ benefici
inter Archi-Ducalis S. J. Collegij alumnos ac
optaret. Præclarâ hac munificentia potitu
tanto Aristotelis doctrinam fervore excepit
ut nomen Philosophi & profundi, & sagaci
meritò obtinuerit. Volupe erat intueri, dur
ei super ardua Stagiritæ quæsita disceptanti av
da omnes aure auscultabant ; quæ ille tant
dexteritate explanabat, ut scholarium plurim
velut stupore attoniti, ab ejus ore penderen
Prima Philosophiæ Laureâ insignitus, Magist
rij alteram adjecit, qua in re dubium moder
toribus injecisse poterat : plúsne ornamenti p
Joannem in laureas, an per laureas in Joannem
collatum esset ? Sanè hinc pronum fuit con
cludere, quantô animo, quantóve ingenij ap
paratu Scholasticæ Theologiæ mysteria aggr
der

retur; & docuit eventus, dum remotam illorum à vulgari sensu intelligentiam tanta sibi cilitate, commendatione, laude, gloriâ comravit, ut ab hausta doctrina Theologus neini secundus passim haberetur. Vehemenr tam laudabilis progressus moderatorum imos inclinavit, ut de nova beneficentia in annem Messarium conferenda cogitârint, súmque An. 1699. Alumnorum Gyrienſium talogo inseruerint. Ad Regiam subinde Sardotumevectus dignitatem, Theologiæ rursus niversæ positiones invidenda propemodum icitate propugnavit, ut dici vix queat, quàm res & Joannis Messarij, & Archi-DucalisConctorum Collegij, & Universitatis nostræ glom illustraverit. Stetit per quatuor horarum ctamina glorioſus Athleta, Dei ope, ac prærâ scientiâ confisus, plura vel verbo unico uens, quàm bene eruditi adversarij objectavaluissent. Virum hunc ad admirationem ope literatum quid aliud expectare poterat, àm cum Theologica purpura amplissimæ per tras, & pedos dignitates? sed qui vitam nnem procurandæ divinæ gloriæ pridem adkerat, pio desiderio ad Societatis Jesu institum recipi postulavit. Neque necesse habuit i supplici voto insistere. Mox ac præfixum onibus tempus adfuit, ad jacienda religiosæ æ fundamenta Viennam est evocatus. Exto ibidem cum singulari moderatorum solatio

tio in jugi virtutum exercitio, rerúmque cœl
ſtium meditatione biennio, poſt concepta De
de moreSocietatis vota, juventutem aliquamd
in virtute, & literis informavit ; dum ad n
vum orbem, quod à primo ſuſceptæ religior
die conſtans rogaverat, futurus in deſerta il
vinea Operarius, amandaretur. Quanto ar
mi ſui ſolatio tam auſpicatum nuntium audi
rit, manifeſtum fecêre P. Joannis Baptiſtæ ve
ba; duos nimirum dies per traductam hac
nus vitam ſibi fortunatiſſimos illuxiſſe, unun
quo Jesu Sociis adſcriptus; alterum, quô v
niam in ultimas Indiæ regiones trajiciendi o
tinuit. Nec poterat non grandi exultare læ
tiâ ejus Viri animus, qui Deo plenus poſthab
Theologiæ purpurâ, quam ſublimis illi Scie
tia ſpondebat, unicè optaverat aliâ longè nol
liori, profuſo nimirum ſanguine, inter barb
ros inſigniri; quem in finem planiſſima ſuppe
ret via, ſi ad gentes ab omni humanitate al
nas digrederetur. Avida proinde manu fav
rem ſibi cælitùs immiſſum amplexatus, itin
ſe ſe quantocyus accinxit. Magni nimiru
animi indoles eſt, cœpto virtutis tramiti ger
roſo pede inſiſtere, majorémque inter acer
quàm proſpera lætandi materiam nanciſci;
ubi mens mètu abjecta percellitur, ibi ſingu
ria capere gaudia. Hinc magnitudo ſola
apud eum tanta, quantæ humana mens fere
dæ vix par videri poſſet. Identidem remot
ſim

imas Indiæ oras suspirabat, quódque lætitiæ
ehementiam aliquantum inhibebat dolor fuit,
orpore illic nondum adesse, quo jam pridem
lesideria, gemitus, vota, totus P. Joannis ani-
nus prævolâsset. Et verò tantâ acceleratione
errâ marique iter emensus est, ut elementa
ropè omnia in ejus favorem conspirâsse vide-
entur. Conscenso Gadibus navigiô, & refle-
is in Europam oculis intentus, ejus incolumi-
atem Deo impensè commendans adeo propi-
ios ventorum impulsus plerúmque habuit, ut
ompendiô temporis per alioquin immensa fe-
è marium spatia salvus & incolumis ad Maca-
nsem Urbem consisteret. Vix dies aliquot ea
n urbe exegerat Europæus hic Apostolus, illi-
ò viri sapientiam, & virtutem indigenæ suspi-
ere, &, quod fieri amat, singularibus prosequi
udibus. Unde, postquam die Beatissimæ Vir-
ini sine labe originaria conceptæ Sacro se so-
emni quatuor votorum nuncupatione Deo,
c Societati arctiùs devinxisset, altero proximè
equenti ad Tunkinensem urbem à superiori-
us est destinatus. Duodenis illic animarum
illibus, quæ curâ, & sudoribus ejus excolen-
æ obtigerant, tanta alacritate, industria, amo-
e prospexit, quantum à Viro præsertim unico
emo hactenus expectâsset. Præ reliquis ar-
entem illius Zelum sublimi literaturâ nixum
agno sui emolumento admirata est Civitas
ien-keu, quæ licet à singularibus, quas aliæ

Sinensis imperij urbes magnopere ostentant, prærogativis recordationem nullam mereatur, ab incolis tamen graviſſimis ſuperſtitionum erroribus miſerè implicatis longè famoſiſſima erat. Nimirum civibus firmiſſima, & penitus inſita fuit opinio, cujúsque è ſuorum numero vita defuncti animam in pone adſitum præter fluentem immergi, ibíque diuturnas, quas in corpore humano veluti carcere exegiſſet, an guſtias amœna innatatione reſarcire. Quocir ca, ut eandem in vetus domicilium poſtliminio revocarent, feſtivâ omnes ad fluvium ſupplica tione à Bonziis deducebantur, factáque, poſ oblatum idolis thus, inter ſaltus conjuratione animam ex undis, quemadmodum ſomnia bant, reducem ad ſuos ſolenni pompâ comi tabantur: & id genus ſexcenta alia. Perver ſiſſimum hunc errorem præ cæteris extirpan dum arbitratus P. Joannes Baptiſta, in eun adeo modeſta at ſimul penetrante invehi cœ pit facundiâ, ut in dies ſingulos magis, magís que dedoceretur. Et, quamvis graviores il nonnunquam inſultus, ab inveterata præſer tim Bonziorum impietate, ferendi eſſent, pr ſingulari tamen, quâ pollebat, agendi dexterita te rem eò tandem perduxit, ut non modò plebe, verùm etiam ex Miniſtellis plurimi erro re ſubinde agnito Superſtitiones, quas cum l ête hauſerant, publicè fuerint deteſtati. Er dita hæc P. Joannis Meſſarij pietas grandi fide

C

Catholicam, in dicta urbe, acceſſione auxit, & jam Chriſtianorum cenſus major erat, ac infidelium, ut proinde ad Tunkinenſes citra omne illorum periculum tutò reverti licuerit. Sed pronum conjicere, quantis impenſis, quàm improbo labore, quot curis, & vigiliis hæc tot millium procuratio Apoſtolico conſtiterit viro, ſi quis præſertim recogitet, complures hodiedum per Tunkinenſis imperij ditiones ſuppetere Chriſtianos, qui jurejurando teſtentur, è duodenis illis animarum millibus ne unicam quidem fuiſſe, quam non ſingulari beneficiô ſibi P. Joannes obſtrinxiſſet. Dies, noctésque earundem commodis, & ſaluti ſtudebat, & diſpendium ſe diei feciſſe rebatur, niſi ſingulare in unam aliquam beneficium contuliſſet. Quare haud mirum, ſi livido in laudabiles hos progreſſus oculô infernalis hoſtis intuebatur, támque copioſam animarum multitudinem ſibi è manibus eripi indigniſſimè ferens, formidoloſam in Patris Joannis Meſſarij unà ac Chriſtianæ fidei excidium denique concitavit tempeſtatem. Ex Aula primùm Regia feralis turbo detonuit. Injecerat enim neſcio quam formidinis umbram Imperatoris animo malus dæmon: Caveret, ut ne Europæi ſub fidei ſalutaris pallio diſcordiis ac tumultu quietem regni convellant, & populum variis muneribus in ſuas inclinatum partes ad quæcunque audenda inflamment. Utque nihil utilius, ad acuendum

furorem Principum, quàm vel remotus diademate excidendi metus, ita ſtygio veteratori facilè fuit, fidem mendacio parere. Feſtivam Dominicæ reſurrectionis memoriam inter uſitata ſolemnia cum multis chriſtianorum millibus ſua in Eccleſia agebat P. Joannes, cùm crudelis perſecutio ipſas templi fores obſedit. Effractà primùm januâ impia vociferatione & maledictis aërem implet, promiſcua cæde in omnes graſſatur, niſi quantocyus ejurata Chriſtiana lege ad patrium idolorum cultum reverterentur. Et oblaturus fuiſſet ferali ictui cervicem Vir Apoſtolicus, niſi ad rei Chriſtianæ emolumentum ſatius fore exiſtimâſſet, cum plurimis ſuorum ſalutem fugâ redimere. Unum duntaxat in luctuoſa hac tragædia Meſſarij animum vehementiſſimè affecit, è Catechumenis aliquot ad Eccleſiæ Catholicæ gremium jam pene traductos, pœnarum atrocitate perculſos, ad impium Deorum cultum reſpexiſſe. Agebat nihilominus glorioſus exul, & qua poterat ope fugitivo gregi ſuccurrebat. Quot diebus per avia, & devia ad exules ſuos, inter occultos petrarum anfractus delitescentes, inviſebat verbis divino plenis ſolatiô, ac præprimis æternæ beatitudinis ſpe ad tolerandas, quas patiebantur, ærumnas hortabatur. Et fuiſſet proculdubio per omnem vitam graviſſimos hos labores exantlaturus, niſi altera procella prior longè gravior, & laboribus, & vitæ finem glo-

rioſo

rioſo agone attuliſſet. Dum igitur P. Joannes, laudatam hanc operam fructuosè exequitur ferales nuncij per univerſas Tunkinenſis Imperij ditiones armata crudelitate bacchantur: Imperatorio ſancitum eſſe mandatô, ut ne ulli Chriſtianorum inter ditionum ſuarum fines ſecuro degere liceret, ſatellites pro munere ac poteſtate accepta, quid quid Catholico-Romanam profiteretur fidem, exiliô fortunarúmque jacturâ mulctare poſſe. Severa hæc lex Europæorum inprimis Sacerdotum reſpexit interitum; ſiquidem cautum erat, ut vinculis arctè conſtricti in publicos carceres detruderentur. Accidit interea, ut dum P. Joannes Baptiſta per vaſtam ſolitudinem ad latitantes Eccleſiæ oviculas inviſeret, ejusmodi lictorum manipulum ſibi obvium habuerit. Nefarij vel primo ejus intuitu docti, Europæum hunc & divinæ legis Magiſtrum eſſe, immiti in eum rabie involant, cúmque Pater ſe palam Europæum, & quidem Sacerdotem eſſe fateretur, qui unius fugendæ divinæ gloriæ ſtudiô per tam immensa terrarum ſpatia in illud Imperium penetrâſſet, conſtrictis poſt terga manibus in carcerem pro more patrio arundineum conjicitur, útque omnis dilabendi præcideretur via, gravi catenarum pondere manui dexteræ, lævóque pedi inſerto additis inſuper vigiliis ſolicitè cuſtoditur. Habebat profectò uberem dolotis ſegetem P. Joannes, quòd videret fructus pro Ec-

cleſiæ Dei incremento adeo ſingulares mo
mentô temporis ſucciſos, & quod animun
zelantem mordebat acerrimè, ſpem ejus in
ſtaurandæ nullam ſuppetere. Quoties dolen
tes oculos in vaſtam intendit ſolitudinem
quoties ſuſpiria, vota, gemitus amaris lachry
mis miſcuit? Intueri nimirum ſibi viſus eſt V
potenti in Deum, ac proximum amore pleni
ſimus exules Chriſtianos inter eremi latebra
omni humano ſolatiô deſtitutos, erectis in co
lum manibus paſtoris opem implorare; hæ
cogitatio quàm profundè optimi Patris animu
vulneraverit, quis edicat? Fecit tamen, & it
ter arundinei carceris anguſtias rupe conſtat
tior, pro ſuorum ſalute ſeraphicis ad Deum vo
tis identidem interceſſit, dum vires interea ma
gis, magísque labefactari ſentiens ad beat
æternitatis aditum unicè aſpiravit. Arundi
neus ille carcer, quemadmodum omni tempo
rum injuriæ pervius erat, ita brevi tempor
ſpatio P. Joannem Baptiſtam ad glorioſum d
ducere debuit agonem. Decimus jam menſ
fluebat, inter graviſſimos ergaſtuli ſqualloro
exactus, cùm omni propemodum vigore co
poris deſtitutus ſupremam vitæ horam imm
nere conſpicatus, precibus bene longis Reg
Tunkinenſis incolas, ſuámque Deo anima
commendavit, inclinato veluti in ſuave
ſomnum capite glorioſiſſimus victor obiit, n
ditate, frigore, fame, aliísque tam diutin
capt

captivitatis ærumnis confectus. Incidit lau-
eata P. Joannis Baptistæ Messarij mors in di-
m decimum quintum Mensis Junij Anni
1723. posteaquam in Tunkinensis Regni Vinea
er septemdecim annos inter gravissimos labo-
es operarius verè Apostolicus desudâsset.

SERIES
EORUM PUGILUM,
Quorum gesta hoc libro pertractata sunt.

P. *Joannes Ogilbeus S. J. Scotus Glasguæ in odium fidei suspendiò necatus Anno 1615. fol. 1.*

Rdmus. D. *Marcus Crisinus Croata, Canonicus Strigoniensis, post varia tormenta capite plexus Cassoviæ Anno 1619. fol. 31.*

P. *Stephanus Pongraz S. J. Ungarus, ab Hæreticis crudeli Martyrio sublatus Cassoviæ Anno 1619. fol. 44.*

Adm. R. D. *Joannes Sarcander, Holeschovienſis in Moravia Decanus, crudeli supplicio ob fidem, & inviolatum Confessionis Sigillum affectus Olomucij Anno 1620. fol. 57.*

P. Ma-

P. Mathias Burnatius S. J. Silesius, glande plumbea ab Hussitis trajectus Libuni Anno 1629. fol. 72.

Prænobilis Dom. Zacharias Anthelius Suecus, Consul Upsalienſis, fidei causâ ibidem ſecuri percuſſus Anno 1630. fol. 84.

P. Hieremias Fiſcher S. J. Bohemus, ab Hæreticis trajectus Cursdorffij Anno 1634. fol. 96.

P. Wolfgangus Andreas Koffler S. J. Auſtriacus, à Tartaris decuſſatim diſſectus in ſinis Anno 1661. fol. 108.

P. Joannes Ratkai S. J. Croata, Venenô in America Septentrionali ſublatus Anno 1680. fol. 124.

P. Carolus Borango S. J. Auſtriacus, in Marianis Inſulis à barbaris interemptus Anno 1684. fol. 137.

P. Joannes Baptiſta Meſſarius S. J. Goritienſis, ob fidei propagationem in Tunkinenſi Imperio ſquallore carceris, & inediâ conſumptus Anno 1723. fol. 156.

O. A. M. D. G.

01845

JA727
B711u